

ἈΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ἈΠΟΡΡΕΙΤΙΚὸν
ΠΕΡΙΟΔΙΚὸν

20
21

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Ἐπεύθυνος: ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ

ΣΥΝΤΗΡΕΙΤΑΙ ΔΙΑ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἐπιστολαί: ΘΕΟΚΛΗΤΟΝ ΜΟΝ. ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΝ, ΚΑΡΥΑΣ - ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ

Βαλαωρίτου 14, Τηλέφ. 536.910, Θεσσαλονίκη

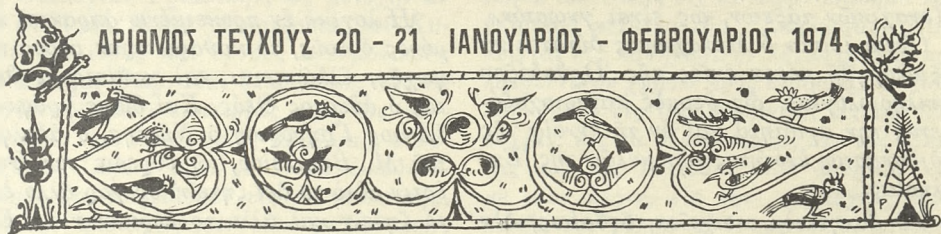
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΕΡΗΜΙΤΟΥ	σελ. 1
ΕΞΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ	» 4
ΑΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ	» 8
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΟΜΕΝΩΝ ΕΞ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΣΘΑΙ	» 11
Η ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ	» 13
ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ	» 16
ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ	» 20
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΣΜΩΝ	» 22
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥΣ ΑΓΙΟΥ ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ	» 24
Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ο ΙΒΗΡΙΤΗΣ	» 27
ΠΡΟΦΗΤΙΚΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΑΓΑΠΗΣ	» 29
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ	» 31

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 20 - 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1974

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΕΡΗΜΙΤΟΥ

Προσφιλέστατα ἐν Κυρίῳ τέκνα!

ΕΞΕΛΞΑ ὡς θέμα μου τὸν «μοναχισμόν ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ», διὰ τὰ παρούσασα, ὄχι μόνον αὐτὸν τὸν παμμεγίστης σημασίας μοναχικὸν θεσμόν, ἀλλὰ

διὰ τὰ μοῦ παρασχεθῆ ἡ δυνατότης τὰ ἐμφανίσω ἐνώπιον τῆς ἡμετέρας ἀγάπης τὸν ἀδιάρρηκτον σύνδεσμον, ὅστις ὑφίσταται μεταξὺ Μοναχισμοῦ καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐπὶ πλεόν δὲ τὰ ὑπομνηματίσω τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν τοῦ Μοναχικοῦ καὶ ἀσκητικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς καθόλου ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ἀσκητικὸν πνεῦμα διαποτίζει ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἰδιάζουσαν πνευματικότητα, ὡς ἠθικὴν, ὡς λατρείαν, ὡς δογματικὴν διδασκαλίαν, ὡς ἀγιολογίαν, ὡς Βυζαντινὴν μουσικὴν καὶ ὡς ἀγιογραφίαν.

Ἡ πλήρης κατὰ τὸ δυνατὸν κατανόησις τοῦ Μοναχισμοῦ ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, δὲν εἶναι δυνατὴ, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν μιᾶς ὀρθῆς περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίας, μιᾶς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας.

Τὸ φαινόμενον τοῦ Μοναχισμοῦ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῆ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἂν δὲν συνεδέετο μὲ αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ δικαιοσύνη του, ὅσον καὶ ἡ ἀμετάβλητος ἀνάστασις αἰῶνας μορφῆ του, ὀφείλονται εἰς

τὴν ἀσκητικὴν φύσιν τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Βάσις τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας ἀποτελεῖ ἡ διδασκαλία περὶ συνθέσεως τῆς Ἐκκλησίας ὡς Κεφαλῆς καὶ Σώματος, ὅπερ ἀποτελοῦν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὰ μέλη του ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ὡς Θεανθρωπίνῃ ἔνωσις. Μεταξὺ τῶν μελῶν παρουσιάζεται ἀδιάρρηκτος σχέσις, ἐφ' ὅσον «εἴμεθα ἀλλήλων μέλη», κατὰ τὴν ὠραίαν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καθ' ἣν «ἔτιαν πάσῃ ἐν μέλος, συμπάσχοι πάντα τὰ μέλη». Φυσικὰ τοῦτο ἰσχύει καὶ κατὰ τὴν ἀντίστροφον ἔννοιαν καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ τὸ ἐπεκτείνωμεν ἐπὶ τῶν Ἁγίων. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία μας ἀποκτῆ ἓνα Ἅγιον, οὗτος βοηθεῖ αὐτὴν διὰ τῶν πρεσβειῶν του καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ Θεὸς ἐν τῇ δικαιοσύνῃ Του ἐπιβάλλει παιδαγωγικὰς τιμωρίας ἐρχεται ἡ πρεσβεία τοῦ Ἁγίου διὰ τὰ μεταβάλλῃ τὴν πρόθεσιν τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο, βεβαίως, πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὰς παπικὰς ἀξιομισθίας.

Αἱ πρεσβεῖαι τῶν Ἁγίων μας εἶναι πολὺ διάφοροι ὡς θεμελιούμεναι ἐπὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἁγίους Του. Αἱ προσευχαὶ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Κύριον συνεχῶς ἐπικαλοῦνται τὰς πρεσβείας τῶν Ἁγίων καὶ τὴν μεοιτείαν τῆς Θεοτόκου Μαρίας. Τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι πλήρη ἐπικλήσεων πρὸς τοὺς Ἁγίους, διότι πολὺ ἰσχύει παρὰ τῷ Θεῷ ἡ πρεσβεία τῶν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐφ' ὅσον τόσον οἱ Ἅγιοι ὡς Ἐκκλη-

οία θριαμβεύουσα ἐν οὐρανοῖς, ὅσον καὶ ἡμεῖς ὡς Ἐκκλησία στρατευομένη ἐπὶ τῆς γῆς, εἴμεθα ἐν σῶμα ἀδιαίρετον, καὶ πλήθῃ ἀναρίθμητα Ἁγίων προῆλθον ἐκ τῶν Μοναχικῶν τάξεων, ὡς εἶναι γνωστόν.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Μοναχισμὸς δύναται νὰ ἀξιολογηθῇ μόνον ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, ὡς θεομὸς καταστοχαζόμενος τὴν ἀγιότητα καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀδιασπάστου ἐνότητος τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ἀσκητικὸν στοιχεῖον, βεβαίως, δὲν ἐπενοήθη, ἀπὸ τὸν ἀνυπαρκτοῖν εἰσέτι Μοναχισμῶν. Τὸ ἀνεκάλυψαν οἱ πιστοί, τὸ ἐβίωσαν καὶ τὸ ἐκαλλιέργησαν. Καὶ ἐκ τῆς καλλιέργειας ταύτης προσέκυψεν ὁ Μοναχισμὸς.

Ἡ φύσις τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας εἶναι ἀσκητική, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, δι' ὃν ἰδρύθη ἡ Ἐκκλησία, κατέστη ἀσκητικὸς μετὰ τὴν ἐν Ἐδέμ πτώσιν του. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, ὀλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη διασίζεται ὑπὸ ἀσκητικοῦ πνεύματος, τόσον εἰς τὴν θεϊκὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀρνητικὴν πλευρὰν του. Ἀρνητικῶς μὲν ὡς ἀδιάλειπτος ἀγὼν πρὸς τὰς ἁμαρτωλὰς ἀνθρωπίνους κλίσεις. Θετικῶς δέ, ὡς κινήσεις ἐξ ἐλευθέρως βουλήσεως πρὸς τὸ ἀγαθόν, πρὸς κτήσιν τῶν θείων ἀρετῶν καὶ ἐντεῦθεν πρὸς ἁγιασμόν καὶ θέωσιν, ἐν συνεργίᾳ, βεβαίως, μετὰ τῆς Θείας χάριτος.

Ἐντὸς αὐτῶν τῶν δύο διαστάσεων κυρίως, κινεῖται ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας, ἐντὸς δηλονότι τῆς τραγικῆς ἀντινομίας, τὴν ὁποίαν ὁ θεῖος Παῦλος διετύπωσεν ὡς «ἀντιστρατευόμενον νόμον ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς» καὶ τῆς ἐφέσεως διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Μοναχισμὸς κινεῖται ἐντὸς τῆς πνευματικῆς γνώσεως, ἥτις εἶναι καρπὸς τῆς ἐν Χριστῷ βιώσεως. Καὶ ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ βίωσις ἐν τῷ Θεῷ ἀποτελοῦν δωρήματα τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔνεκεν τοῦ πολλοῦ πόθου καὶ τῶν μεγάλων πνευματικῶν ἀγώνων, εἰς ἐκείνους ποὺ ἐπεθύμησαν νὰ ἴδουν τὸ κάλλος τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου. Διότι ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἔξω ψυχῆς, ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ Θεός. Ὁ Θεός, κείμενος πέραν παντὸς

πράγματος, πέραν πάσης ἀνθρωπίνης ἐννοίας, εὐρίσκειται μόνον μὴ εὐρισκόμενος καὶ θιοῦται μόνον διὰ τοῦ πόθου τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Ἡ λογικὴ ἐν προκειμένῳ ἀπρακτεῖ καὶ μόνος ὁ νοῦς, τὸ καθαρώτερον μέρος τῆς ψυχῆς, ἐλλάμπεται καὶ καθίσταται θεατὸς ὁ ἀθάνατος Θεός. Καὶ ὅμως γράφει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μ. Βασιλείου, «ἡ εὐρεσις τοῦ Θεοῦ ἐστιν αὐτὸ τὸ ἀεὶ ζητεῖν οὐ γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ ζητεῖν καὶ ἄλλο τὸ εὐρίσκειν... Καὶ τοῦτο ἐστὶν ὄντως ἰδεῖν τὸν Θεόν, τὸ μηδέποτε τῆς ἐπιθυμίας κόρον εὑρεῖν. Ἄλλὰ χρὴ βλέποντα, δι' ὧν ἐστὶ δυνατὸν ὄραν, πρὸς τὴν τοῦ πλέον ἰδεῖν ἐπιθυμίαν ἐκκαίεσθαι...».

Αὐτὴν τὴν μουσικὴν θέαν τοῦ θεοῦ κάλλους ἐπεθύμησαν μεγάλαι ψυχαί, θεοφιλεῖς καρδίαι, καθαρὰ πνεύματα ἀνὰ τοὺς αἰῶνας. Καὶ ἡ πείρα αὐτῶν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀπεθρασυρίσθη ὡς ἐνιαῖον σύνολον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς συμφωνία Πατέρων, ἐνθα δεσπάζει τὸ ἀσκητικὸν στοιχεῖον. Δι' ὃ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι προῖόν τῶν ἁγίων Πατέρων. Φρονῶ δὲ ὅτι ἡ διάκρισις, ἥτις γίνεται ὑπὸ νεωτέρων τινῶν θεολόγων, εἰς ἀσκητικὸν καὶ μὴ ἀσκητικὸν Πατέρα, δὲν εἶναι ἐπιτυχής, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον, διὰ αἱ χαρακτηρισζόμεναι ὡς ἀσκητικοὶ διαφέρουν ἀπὸ τοὺς κοινωνικῶς δράσαντας, κατὰ τὸ ὅτι, οἱ μὲν πρῶτοι ἀνέπτυξαν τὰς ἀσκητικὰς τῶν ἐμπειρίας λεπτομερῶς, οἱ δὲ δεύτεροι, ἐνῶ ὑπῆρξαν ἐν ὄλῳ τῷ βίῳ τῶν ἀσκητικοί, ὅμως ἔγραψαν ὀλιγώτερον περὶ ἀσκήσεως. Διάφορα μὲν τὰ χαρίσματα, ἀλλὰ κοινοὶ οἱ ἀσκητικοὶ ἀγῶνες καὶ κοινὴ ἡ πείρα.

Πάντες οἱ ἅγιοι Πατέρες προσέφερον τὰς Θείας ἐμπειρίας τῶν ἀπὸ τῆν ἀσκησίν των, ἀπὸ τὰς ἐλλάμψεσι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν ταῖς κεκαθαρμέναις καρδίαις των, ἀπὸ τὴν ἐνωσίῳ των μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀπεκάλυψαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ μουσῆριον, ὅπερ ὁ Χριστὸς ἐξειργάσατο, ὡς ἔρωτα Θεῖον καὶ πένθος χαροποιὸν καὶ πνευματικόν, ὡς εἰρήνην ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον, ὡς γνώσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, ὡς ἐκπληξιν ἐντὸς τοῦ θεῖου φωτός, ὡς δοξολογικὸν ἀλαλαγμὸν τῆς

ψυχῆς, ὡς δάκρυον κατανύξεως, ὡς δέησιν συννιετριμένην, ὡς κοινωνίαν ἀγάπης ἐν τῷ Χριστῷ, ὡς ἐκζητήσιον ἐλέους, ὡς Θεολογίαν Τριαδικήν, ὡς μετοχήν ἐν τῷ φωτὶ τῆς θείας Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς ὠδὸς καὶ ὕμνους πνευματικὸς τῷ Σωτῆρι Θεῷ. Καὶ ὅλας αὐτὰς τὰς ἐν Ἁγίῳ πνεύματι ἐμπειρίας των, ὡς ὑποστατικὰς καὶ ὑπαρξιακὰς ἀληθείας, συνέλεξεν ἡ Ἁγία Ἐκκλησία καὶ ἐκωδικοποίησε καὶ παρέδωκεν εἰς τὰ τέκνα της, διὰ τὴν φωταγωγήσιν τῶν ψυχῶν των, διὰ τὴν μόρφωσιν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως εἶναι, ὡς Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. Ὅπως ὄντως εἶναι καὶ ὄχι νοθευμένος καὶ ἡλλοιωμένος, τόσον ἀπὸ τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν Προτεσταντισμόν ἢ ἀπὸ τὰς μικρὰς αἰρετικὰς ομάδας τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ οἱ κώδικες αὐτοί, κατὰ πολλὴν ὑπέριτεροι τῶν Θεογράφων πλακῶν τοῦ Ὁρους Σινᾶ, ἐδρίσκονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ὡς ἀτίμητοι θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ Παρακλητική, τὰ Μηναῖα, τὸ Θεοτοκάριον, τὸ Τριώδιον, τὸ Πεντηκοστάριον, τὸ Ὁρολόγιον, τὰ Εὐχολόγια, ἀποτελοῦν ἀποτύπωσιν τῆς ὅλης Δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπὸ μορφὴν καθαρῶς ὑμνολογικὴν.

Εἰς τὰ Λειτουργικὰ αὐτὰ βιβλία ἀναπτύσσεται ἡ ἱερὰ Θεολογία εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκφάνσεις, ὡς Τριαδολογίας, ὡς Χριστολογίας, ὡς Σωτηριολογίας, ὡς Πνευματολογίας, ὡς ἀγιολογίας, ὡς Ἀγγελολογίας, ὡς Δαιμονολογίας, ὡς Μοναχολογίας καὶ Θεοτοκολαιρείας, θὰ συνεπλήρωσα, ἐντὸς τῶν ὁρίων, θεβαίως, τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως, ἐκκλινοῦσης τόσον ἀπὸ τὰς ἀσεβεῖς ὑποτιμήσεις τοῦ προτεσταντισμοῦ, κατωγαρόντιος τὸ πρόσωπον τῆς Κυρίας Θεοτόκου εἰς ἓνα πρόσωπον ἄλλοῦν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς σναισθηματικὰς νοσηρὰς ὑπερβολὰς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ λειτουργικὰ τῆς Ἐκκλησίας μας βιβλία, ἀποτελοῦν ἀπηχῆματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀνακροῦντος παναρμονίους μουσουργικὰς κιθάρας, κρείττονας τῆς τοῦ Δαβὶδ πνευματικῆς κιθάρας.

Ἀλλὰ διατί, τέκνα μου, ἀναφέρω ὅλα αὐτὰ; Διὰ τὰ καταδείξω ὅτι ποιηταί, καὶ

συγγραφεῖς καὶ ὕμνογράφοι καὶ μελωδοὶ καὶ Θεολόγοι ἦσαν πάντες μοναχοί, καὶ διὰ τὰ καταστῆ συνειδητοὶ εἰς ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὰ πλέον ἐπίσημα καὶ θειότερα κείμενα τῆς Ἐκκλησίας, ἅπαντα κείνται εἰς καθημερινὴν λειτουργικὴν καὶ λατρευτικὴν χρῆσιν πρὸς διδασκαλίαν των, ἐξήνθησαν εἰς τὰς Ἐρήμους, εἰς τὴν Ἡσυχίαν, εἰς τὰ Μοναστήρια, εἰς τὰς Σκήτιας καὶ τὰς Καλύβας τῶν ἀσκητῶν καὶ μὲ μίαν λέξιν, εἰς τὴν περιούχην, ἔνθα λαμβάνουν χώραν οἱ ὑπερφυσικοὶ πνευματικοὶ ἀγῶνες. Διότι ἀσκηταὶ καὶ Κοινοβιταὶ καὶ Ἡσυχασταὶ καὶ Ἐρημίται ἦσαν οἱ ὕμνογράφοι ἐκεῖνοι Σιτουδίται, οἱ Ἄγιοι Ἀνδρέας Κορηθῆς, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ὁ ἰσοστάσιος αὐτοῦ Κοσμάς ὁ ἀγιοπολίτης, οἱ γραπτοὶ ἀδελφοὶ Θεοφάνης καὶ Θεόδωρος καὶ ἕλη ἐκεῖνη ἡ πλειὰς τῶν ὑμολόγων Πατέρων. Ὅπως ἐπίσης μοναχὰ ὑπῆρξαν ἡ θαυμαστὴ ἐκεῖνη ποιητρία Κασσιανή, ὅπως καὶ ἡ Θέκλα, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἀποκαλεῖ «γλυκυστήν ἡχώ».

Ἀλλὰ καὶ κατὶ ἄλλο σημαντικό. Ἄπαντα ἡ θεολογικὴ γραμματεία μας, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ὑμολογικῶν κανόνων, δὲν ἀνήκει καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τοὺς ὕμνογράφους Πατέρας. Μῆγα μέρος αὐτῆς καὶ ἰδίως εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν Δογματικὴν δι-

δασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εἰλημμένον ἀπὸ τοὺς προγενεστέρους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ἰσου ἀσκητικὸς καὶ Μοναστικὸς, ὡς ἦσαν οἱ Ἀλεξανδρινοί,

ΕΞΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ο ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ, βεβαίως, αυτοδιοικείται. 'Αλλά τὸ αὐτοδιοικητὸν οὐδόλως βλάπτει ἀπὸ τὸν ἱστορικὸν του δεσμὸν μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἢ ἀπὸ τὴν κατὰ καιροὺς συνεργασίαν διὰ τῶν Ἐξαρχιῶν.

Ἀντιθέτως, πλὴν τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως ποὺ δέχεται τὸ Ἅγιον Ὅρος ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀνανεοῦνται καὶ οἱ πνευματικοὶ των δεσμοί. Διότι, κοῦτε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἄνευ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οὔτε καὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος ἄνευ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νοεῖται, ὡς προσφύτως ἐλέχθη.

Παραθέτομεν κατωτέρω τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν τοῦ Προέδρου τῆς Ἐξαρχίας, σεβ. Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου, διὰ τῆς ὁποίας διαγράφονται αἱ σχέσεις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ Ἁγίου Ὁρους, αἵτινες καθορίζουν τὸ καθεστῶς τῆς πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν συνεργασίας καὶ τῆς ἀγαθῆς ἀλληλεπιδράσεως, ποὺ ὑφίστανται οἱ μακραίωνες οὔτοι θεσμοί. Διὰ τοῦς

Ἄγιορείτας, ὁ Θρόνος τοῦ τεθλιμμένου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, εἶναι ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ των...

ΕΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΙ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Δαψίλεια στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ καὶ προβλήματα ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ὑπεχρέωσαν τὸ Σεπτὸν Κέντρον ν' ἀποστείλῃ τὴν Ἐξαρχίαν, ἢ ὁποία, ἐν γνώσει τῶν δυσχερῶν περιστάσεων, ἔρχεται μὲ τὰς ἀγαθωτέρας διαθέσεις, ὅπως ἐπὶ τόπου μελετήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἀναλύσῃ ἀμέσως διὰ τῆς εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, μεθ' ἧς διὰ πρῶτην φορὰν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐξουσιοδοτεῖ τὰ μέλη τῆς Ἐξαρχίας, ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα, εἰσηγηθῆ δὲ ἐν ἀνάγκῃ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τὸ δέον γενέσθαι εἰς τὰ χρῆζοντα διευθετήσεως, πρὸς συνέχισιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἀγιωνύμου τούτου Τόπου, ὅστις κρίσιν διέσχεται ἐν τοῖς ὅλως χαλεποῖς καιροῖς, ἔνθα αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι τόσον κλονίζονται καὶ τὰ πνευματικὰ καὶ θερησκευτικὰ διώματα σκληρῶς δοκιμάζονται.

Ἄλλοίμονον ἐὰν ἀφήσωμεν τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον νὰ προχωρήσῃ ἄνευ τοῦ Χριστοῦ, μακρὰν τοῦ Χριστοῦ καὶ περὶσσότερον

οἱ Καππαδόκαι καὶ Σύριοι μοναχοί, ἐκ τῶν ὁποίων, ὡς λέγει ἐπιχαριτῶς ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, «ἐκαμαν τὴν ἐπαινετὴν κλεψίαν».

Ἄλλὰ διατὶ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ ὑμολογικὰ μόνον κείμενα; Μονασταί, Ἦουχασταί καὶ Κοινοβιῖται, δὲν ἦσαν οἱ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας; Ὁ Μέγας Βασίλειος δὲν ἦτο μοναχὸς καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὁ συνασκητὴς του; Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος δὲν ἐβίωσεν ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην εἰς τὴν ἔρημον καὶ εἰς Μοναστήριον; Οἱ συγγραφεῖς τῶν κειμένων τῆς «Φιλοκαλίας» δὲν ἦσαν μοναχοί; Τί ἀξίζουν ὅλα τὰ βιβλία τῶν Ἀντικῶν καὶ γενικῶς τὰ μὴ Πατερικὰ ἐνώπιον τῆς «Φιλοκαλίας»; Το πνεῦμα τῆς «Φιλοκαλίας» διαπερᾷ ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ὑψηλότερα ἐπίπεδα τῆς πνευματικότητος τῆς καὶ ἀποτελεῖ τὴν καθαρὰν τροφὴν τῶν νιδῶν τοῦ οὐρανοῦ νυμφῶνος. Καὶ ὅπως εἰς τὴν Π. Διαθήκην τὸ κορυφαῖον βιβλίον ἦτο τὸ «Ἔσσμα τῶν Ἰασημάτων», οὕτω μετὰ τὴν Κ. Διαθήκην,

ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ἐκκλησίας, ἢ «Φιλοκαλίᾳ» κατέχει τὴν πρῶτην θέσιν. Τὸ βιβλίον αὐτὸ ὁμοῦ μετ' ἄλλων Νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν συγγραμμάτων ἐκφράζει τὰς θειότερας ἐμπειρίας τῶν θεοθέντων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπογραμμίζει, κατὰ τὸν τρόπον πειστικώτατον, τὸ ἀδιάρρηκτον τῆς σχέσεως μεταξὺ ἀσκητικότητος καὶ ἀγιότητος.

Ὁ Μοναχικὸς θεσμὸς δὲν ἀφορᾷ εἰς ἑαυτὸν. Γέννημα τοῦ γνησίου πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν ἀναχωρῇ ἔξω τοῦ κόσμου, ὅμως, αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα παραμένει ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν καλλιεργεῖ μοναχοὺς, αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ, διότι ἡ στειρότης εἰς πνεῦμα μοναστικὸν σημαίνει ἀπουσίαν ἀσκητικότητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Διότι τοῦτο ὀδηγεῖ μακρὰν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἢ ὁποία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς ἀσκησιν. Ἄλλὰ θὰ συνεχίσω.

Ἐρημίτης Ν.

έναντίον του Χριστού. Μόνον τότε, όταν δηλαδή η Ἐκκλησία κατανοήση τὴν ὑπᾶντη αὐτῆς εὐθύνην ἔναντι τῶ ἀνθρώπου, τότε δύναται νὰ ἀναλάβῃ καὶ κατευθύνῃ τὰ ἐπισφαλῆ βήματα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν, τὴν ὁποίαν ἀναζητεῖ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ βούλησις ἐπιδιώκει.

Ἐν τῇ συνειδήσει, λοιπόν, τῆς εὐθύνης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πνευματικῶν ἐργαστηρίων, ἔνθα ἡ ἀλήθεια καλλιεργεῖται, ἡ ἀρετὴ βιοῦται, κατεπιθυνομένη πρὸς τὴν ἀγιότητα, καλεῖται αὕτη ὅπως συνδράμῃ δι' ὅλων αὐτῆς τῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας διαθέτει ἐν τῷ συγχρόνῳ ὕλοφρονον κόσμῳ τὴν ζωὴν τῶν ἐγγενῶν ἀνατάσεων καὶ πνευματικῶν ἐξορμήσεων, πρὸς τὸν ἰδανικὸν καὶ μόνον κόσμον τοῦ φαινοῦ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ, τὸν ἀπόλυτον κόσμον τοῦ Θεοῦ. Καλεῖται ὅπως προσφέρῃ ἔλαιον εἰς τὴν τρεμοσβίνουσαν λυχνίαν, ἀνάψῃ δὲ καὶ μεταλαμπαδεύσῃ τὸ φῶς τῆς πατρῴας πίστεως καὶ ἀρετῆς εἰς τοὺς ἀνά τὸν κόσμον μόλις φωτίζοντας ἢ καὶ ἐσβεσμένους φάρους, οἱ ὁποῖοι θὰ κατευθύνουν τὰς ἐν μέσῳ πολυκμάτου καὶ αἰεταράχου πελάγους, ἄνευ κατευθυντηρίου πηδαλίου καὶ τῆς ἀπαραίτητου πυξίδος, χεμισζόμενος ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἐκλήθημεν ἄνοιθεν εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ μοναδικὴν ταύτην ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν καὶ ἐκλήθητε καὶ ὑμεῖς ὅπως προσφέρετε τὴν ἀγιωτέραν ἐν τῷ κόσμῳ διακονίαν καὶ ἀποβῆτε οἱ ἅγιοι ἐν τῷ κόσμῳ, ἑαυτοὺς ἀγιαζόντες ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ σωτηρίας τοῦ κόσμου· «ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν» λέγει ὁ Κύριος (Ἰωάν. 17, 19).

ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΛΟΓΑΣ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Ἵμεῖς, σεβάσμοι πατέρες, ἐκλήθητε ὅπως ἀποβῆτε ἑνσαρκοὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἄγγελοι, καθαρά δοχεῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κινύρα, ἐπὶ τῶν χορδῶν τῆς ὁποίας κινούμενον τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ συνθέτῃ διὰ τῆς συγχορδίας τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως τὴν ἰδανικωτέραν ἁρμονίαν καὶ αὐλωδίαν, δι' ἧς θὰ δοξολογῆται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ βασιλεύῃ τὸ θέλημα Αὐτοῦ «ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Ἵμεῖς καλεῖσθε ὅπως πυροποληθῆτε μέσα εἰς τὰς πυρίνας φλόγας τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἀποκαθάρητε ἐντός αὐτῶν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, κατευθύνοντες αὐτὰ πρὸς τὴν τελείαν γνῶσιν καὶ τὸ ὁλοκληρωμένον βίωμα. Ἵμεῖς, ὅσοι ἐν ἐπιγνώσει καὶ συνειδήσει τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς, ἐτάκητε ὡσεὶ κηρὸς ἐντός τῶν φλογῶν τῆς ἐνσυνειδήτου πίστεως καὶ ἀρετῆς, ἕμεῖς, ὅσοι κατευθύνετε ἐν κόποις καὶ ἀγρυπνίας καὶ γυμνότητι, διὰ μέσου τῶν ὑφάλων καὶ τῶν σκοπέλων, τὴν νοητὴν ὁδὸν πρὸς τὸν γαλιήνιον ὄρμον ἐν Χριστῷ βιοτικῆς καὶ πολιτείας. Ἵμεῖς, ὅσοι τὴν πρᾶξιν ἀνυψώσατε εἰς θεωρίας ἐπίβασιν, τὸν προακτικὸν καὶ θεωρητικὸν βίον συνδυάσαντες, ὅσοι τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου μετὰ τῆς ἐξομῆς φυγῆς καὶ ἀναχωρήσεως ἐναρμονίσαστε καὶ τὸ ἀέριον δάκρυον καὶ τὸ χροσποῖον

πένθος καὶ τὴν χαρμολύπην τῆς προσευχῆς καὶ κατανύξεως μετεπολήσατε εἰς γλυκασμὸν τοῦ πνεύματος καὶ εὐφροσύνης ἀναβάσεις τῆς καρδίας. Ἐνώπιον ὑμῶν οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Ἐκκλησίας εὐλαβῶς ὑποκλίνονται, καὶ ἐξ ὑμῶν ἀνθιλοῦντες τὴν ἀπαραίτητον ἱκμάδα πρὸς ἀνθισιν καὶ καρποφορίαν ἐν τοῖς ἔργοις τῆς πίστεως καὶ ἀρετῆς, τὴν ἀγιότητα, τὰ ἠθικὰ παλαίματα καὶ ἀγωνίσματα πρὸς μίμησιν προβάλλοντες καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἴχνεσιν ὑμῶν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας ποθοῦντες καὶ εὐχόμενοι.

Ἵμεῖς ἔχετε τὴν συνέχειαν ἀπὸ τῆς ἀνίκμου ἐρήμου τῆς Αἰγύπτου, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Συρίας μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος τῆς Νιτρίας καὶ τῆς Θεβαίδος μέχρι τῆς πολυμόρφου μοναστικῆς Πολιτείας τοῦ Ἁγιονύμου τούτου Τόπου, τῆς ἐλπίδος καὶ προσδοκίας ταύτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θεόπου, πρὸς τὸν ὁποῖον παρήγορος καὶ ἐλπιδοφόρος στρέφεται ἡ προσοχὴ οὐχὶ μόνον τοῦ Ὁρθοδόξου, ἀλλὰ καὶ σύμπαντος τοῦ κόσμου.

Δὲν ἐρχόμεθα διὰ νὰ ἐξάρωμεν τὰ καλῶς ἔχοντα, διότι αὐτὰ ἔχουν ἐξαρθῆ διὰ μέσου τῆς ἱστορίας καὶ τῶν αἰώνων. Αἱ ἀυτοθυμιάσεις καὶ οἱ αὐτολιβανισμοὶ, οἱ στέφανοι καὶ τὰ ἄνηθ δὲν ἀποτελοῦν θυμίαμα ἄξιον τῶν ἡρώων τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς. Ἀντίκεινται πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς φυγῆς.

ΜΗΝΥΜΑ ΣΤΟΡΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ

Ἡ μεταξὺ ὑμῶν παρουσία τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἀποβλέπει φέρει τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας ἐκ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θεόπου πρὸς τὸν Ἁγιώνυμον τοῦτον Τόπον καὶ τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς μετατρέπεται διὰ τοῦ καρποῦ αὐτῆς εἰς ἔλεον ἰάσεως καὶ θεραπείας τῶν τραυμάτων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς. Φέρει τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς στοργῆς

της Μητρός Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἐν σεμνῇ βιοτῇ καὶ πολιτεία ἀσκουμένους. Καὶ ἡ ἀγάπη αὕτη ἡ μεγάλη τῆς Οἰκουμένης Καθέδρας δὲν εἶναι μία ἀπλὴ στοργή, δηλωτικὴ οἰκτουκαὶ συμπαθείας, ἀλλὰ πολὺ ἐπέκεινα αὐτῆς, ἔκνοσια, ἐνδύμυχος καὶ ἀνιδιοτελής, ὡς πλήρης οἰκειώσεως τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀγαπομένου.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἐπεμψεν ἡμᾶς ἡ Μήτηρ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἤλθομεν πρὸς ὑμᾶς ἵνα μελετήσωμεν καὶ κρῖνωμεν ἐν ἀγάπῃ, ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνῃ. Διότι ἄνευ αὐτῆς, ἡ ἀγάπη στερεοῖται τῆς πνευματικῆς καὶ ζωτικῆς ἰκμάδος, δι' ἧς τρέφεται, ἀνθοφορεῖ καὶ καρποφορεῖ ἡ γνησία ἀγάπη, ὁ σύνδεσμος καὶ ἡ κορυνία αὐτῆς τῆς ἠθικῆς τελειώσεως.

Πολλὰ ὄντως τὰ χρήζοντα ἰάσεως καὶ θεραπείας ἀσθενήματα καὶ ἀρρωστήματα, ἴσασμα, ἀλλὰ καὶ δυσίατα παρατηροῦνται, θέτοντα ἐν κινδύνῳ τὴν γενικὴν ὑγίειαν καὶ εὐεξίαν τοῦ ἱεροῦ τούτου Τόπου. Πάσχουν μέλη τοῦ σώματος καὶ δι' αὐτῶν ὅλον τὸ σῶμα νοσεῖ, διότι ἀποτελοῦμεν ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ καὶ ἐν πνεύμα, «εἰς οἱ πολλοὶ ὁ εἰς οὐ μόνος, ἀλλὰ ἐν πλείοσι» ὡς βεβαίῳ ὁ Μέγας Βασίλειος. Παρὰ τὸν ἐν-συνειδήτων ζῆλον παρατηρεῖται καὶ «ζῆλος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν», ζῆλος τὰ φυσικά αὐτοῦ ὄρια ὑπερβαίνων καὶ μέχρις ἀνεπιτρέπτου ὑπερβολῆς ἐξικνούμενος. Ἐνέργειαι καὶ πράξεις ἀντιβαίνουναι πρὸς τὴν νομικὴν καὶ ἠθικὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, ἀνταρσία καὶ ἀποστασία, προϊόντα ἀνυπακοῆς καὶ ἀπειθαρχίας, προσβάλλον τὸν χώρον, τὴν κλήσιν καὶ τὸ μοναχικὸν αὐτῶν σχῆμα, κλονίζον τὸν θεμέλιον λίθον τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἐξαρτήσεως ἐκ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρου, μακρὰν τοῦ ὁποῦο δὲν ἀποτελοῦν εἰμὴ ἄκαρπα καὶ μικροκαρπα δένδρα, μὴ περτυτευμένα ὅπου δεῖ, «παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων» καὶ μὴ δίδόντα τὸν καρπὸν ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν, μὴ ἀποτελοῦντα οἰκοδομὴν ἐπὶ τὴν πέτραν, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ἄμμου τὴν ὁποῖαν παρασύρουν ἡ βροχὴ καὶ οἱ ἄνεμοι, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου.

ΣΤΗΛΕΣΜΟΣ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ — ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἐὰν τὸ Ἅγιον Ὄρος διὰ τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον ἀποτελῇ ἐγκαύχημα καὶ σέμνομα προσφιλέστατον, τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀποτελεῖ τὴν ἀρραγῆ κρητιὰ καὶ τοὺς θεμελίους λίθους, ἐπὶ τῶν ὁποίων διὰ μέσου τῶν καταγίδων καὶ τῶν θελλῶν τῆς ἱστορίας ἐστηρίχθη, στηρίζεται καὶ θάσπηριχθῆ. Ὡς τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον ἄνευ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, οὔτε καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος ἄνευ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου νοεῖται. Ἡ πνευματικὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐξάρτησις ἐκ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου, δημιουργεῖ τὸ εὐκρατον καὶ ὑγιεινὸν κλίμα ἐντὸς τοῦ ὁποῦο καὶ μόνον δύναται νὰ καλλιεργηθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ τὸ ἀκαριφνὲς καὶ γνή-

σιον πνεῦμα τῆς φυγῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως.

Ἐν ἀπολύτῳ μεθ' ἡμῶν συνεργασία καὶ ἐν πνεύματι εὐκρινούς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνης θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τοῦ Ἁγιονόμου Ὄρους, προτάσσοντες ἐν τῇ ἱεραρχίῃ αὐτῶν τὰ πνευματικά, ὡς πρῶτα καὶ κύρια, ἐξ ὧν καὶ τὰ λοιπὰ ἐξαοτῶνται. Ἀντιστροφή τῆς φυσικῆς ταύτην ἱεραρχήσεως θὰ ἐσήμαινε ἀρνησιν τῆς πνευματικότητος καὶ ἀφύσικον ἀκολουθίαν, μὴ διακρίνουσα τὰ πρῶτα ἀπὸ τὰ δεύτερα, ἀλλὰ θέτοντα τὰ σχετικὰ ὑπεράνω τῶν ἀπολύτων. Ἡ ἰδέα ὅτι τὰ πάντα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει βαίνουν καλῶς καὶ δὲν ὑπάρχον προβλήματα, ἐὰν δὲν ὀποτελῇ ἠθελήμενον, συνιστᾷ τοῦλάχιστον ὑπολαβήσασαν μωσιάν τελείως ἀσύγγνωστον διὰ τε τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ καὶ ἀσύμφωνον διὰ τὴν πρόδον καὶ βελτίωσιν καὶ τὴν ἐν παντὶ ἀνύψωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνταξίαν τοῦ παρελθόντος αἰγλῆν καὶ τὸ ἀφθιτον αὐτοῦ μεγαλείον.

ΣΤΗΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΝ ΑΓΑΠῃ ΚΑΙ ΣΤΗΜΙΝΟΙΑ

Ἡ διαπίστωσις τοῦ κακοῦ καὶ ἡ διάγνωσις αὐτοῦ, ὅπου καὶ ὅπως ὑπάρχει, ἀποτελεῖ τὴν βάση πρὸς θεραπείαν καὶ ἴασιν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν παρασιώπησιν καὶ ὀλιγωρίαν ἧτις ἐγκλημονεῖ τὸν ἔσχατον κίνδυνον πρὸς αὔξησιν καὶ διαιώνησιν τοῦ κακοῦ. Ἡ ἐν ἀπολύτῳ ἀγάπῃ καὶ ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἡ ἐν πνεύματι ἀπολύτου συμπνοίας καὶ συνεργασίας ἀπὸ κοινοῦ θέσις καὶ ἱεραρχήσις τῶν προβλημάτων τῆς ἁγιονόμου ταύτης πολιτείας, θὰ ἐξακριβώσῃ καὶ θὰ ἐπισημάνῃ ποια τὰ καλῶς ἔχοντα, ποια τὰ χρήζοντα ἀμέσου ἐπεμβάσεως καὶ θεραπείας, ὡς κακῶς ἔχοντα, καὶ ποια ἐκείνα, τὰ ὁποῖα χρήζον μακρᾶς συζητήσεως, μελέτης καὶ ἐρευνῆς πρὸς τελικὴν αὐτῶν ἀπόφασιν καὶ ρύθμισιν.

Χωρήσωμεν, λοιπὸν, ἐπὶ τὸ ἔργον εὐσυνειδήτως, βεβαίῳ ὅτι διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ διὰ τῆς Ὑπεραγίας Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου θὰ συνεργασθῶμεν ἐν ἀπολύτῳ ἀγάπῃ, συμπνοίᾳ καὶ εὐκρινεῖᾳ διὰ τὸ ἀγαθὸν τοῦ Ἁγιονόμου Τόπου. Αὕτη εἶναι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς, ἡ εὐχὴ καὶ προσδοχία τῶν ἐνταῦθα ἀσκουμένων καὶ συμπροσευχομένων ἁγίων πατέρων.

Ἐπὶ τοιούτων συναισθημάτων βαθυτάτης στοργῆς, εὐκρινούς διαθέσεως καὶ φρονήματος, ἀλλὰ καὶ εὐθύνης πολλῆς καὶ μεγάλης ἔναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, διακατεχόμενοι καὶ ἡμεῖς οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Πατριαρχικὴν Ἐξουσίαν, προθύμως χωροῦμεν ἐπὶ τὸ ἔργον εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ μόνον τὸ ἀγαθὸν τοῦ Ἁγιονόμου Ὄρους ἀποβλέποντες καὶ ἀποσκοποῦντες. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ πρὸς σχηματισμὸν προσωπικῆς ἐμπειρίας ἀνέλαβεν ἡ Πατριαρχικὴ Ἐξουσία προσκυνηματικὴν περιοδοίαν καὶ ἐπίσκεψιν τῶν ἐπὶ μέρους Ἱερῶν Μονῶν, ἤλθεν

εις ἐπαφήν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ὑπευθύνων ἡγουμένων καὶ προϊσταμένων, ἀλλὰ καὶ τῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὅπου τοῦτο κατέστη δυνατόν, ἤκουσε μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ ἐσημάτισεν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς πραγματικότητος.

Ἐκθεοὶς καὶ ἀνάλυσις τῶν γενομένων παρατηρήσεων καὶ διαπιστώσεων δὲν εἶναι ἔργον τοῦ παρόντος. Θὰ ἀποτελέσῃ τοῦτο ἀντικείμενον καὶ θέμα συζητήσεων τῆς παρουσίας συνάξεως, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερας καὶ πλέον συστηματικῆς καὶ ἐπισταμένης ἐρεύνης καὶ ἐξετάσεως ἐν καιρῷ εὐθέτω.

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΙΨΑΝΔΡΙΑΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς λειψανδρίας, ὅπερ ἀπειλεῖ καὶ μαστιεῖ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν καὶ ἐπιβίωσιν τοῦ Ἁγιωνύμου Τόπου, χρῆζει ὄλως ἐιδικῆς μελέτης καὶ ἀντιμετωπίσεως ἀμέσου καὶ σοβαροῦ, διὰ νὰ μὴ θρηνησωμεν καὶ κλαύσωμεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων μιᾶς χιλιετοῦς παρουσίας ἐνὸς ἰδανικοῦ, τοῦ ὀρθοδόξου μοναχικοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ προσφορὰ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῆς ἱστορίας ὑπῆρξεν ἀμυθῆτου ἀξίας, ὡς προσφορὰ αἵματος καὶ γραφίδος, μαρτυρίου καὶ μαστιγίας, ἀγῶνων καὶ παλαισμάτων, Ὁρθοδοσίας καὶ ὀρθοπραγίας, δι' ὧν σεμνίνεται ἡ Ἐκκλησία, ἀγιάζεται τὸ πλῆρωμα, προάγεται ἡ πίστις καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ δοξολογεῖται τὸ ἅγιον Ὄνομα τοῦ ἐν Τιράδι Θεοῦ. Πῶς ἐρημνέεται, ποῖα τὰ βαθύτερα αἷτια καὶ οἱ λόγοι τῆς παρατηρουμένης αὐτῆς λειψανδρίας; Ὁφείλεται εἰς λόγους τοῦ ἔξω κόσμου μόνον, ἢ ὑπάρχουν λόγοι καὶ θρηματικῆς ἀσθετικῆς κρίσεως καὶ δοκιμασίας, ἦν διέρχεται ἡ ἰσαγγελοσ πολιτεία τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐνταῦθα καὶ ἀλλοῶ;

Ἡ λειψανδρία φρονοῦμεν δὲν ὀφείλεται εἰς αἷτια μόνον τοῦ ἔξω κόσμου, ἔνθα ἡ ἐκκοσμίκευσις καὶ ἡ κρίσις τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιών, ἡ πολύμορφος ὕλιστικὴ ἀντίληψις καὶ βιοθεωρία, ὁ ἐγωκεντρισμός, ὡς ὑτέρωτρος λατρεία τοῦ ἐγώ, ἀλλὰ καὶ εἰς αἷτια βαθύτερα καὶ καθαρῶς ἐσωτερικά, οἷα εἶναι ἡ παρατηρουμένη ἀπόκλισις καὶ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ ἰδεώδους τῆς πνευματικῆς ἀσθετικῆς καὶ μυστικῆς βιώσεως τῆς παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας φυγῆς καὶ ἠθικῆς γυμνασίας, τῆς πνευματικῆς πάλης μετὰ τοῦ ἐν τῷ ἔσω ἀνθρώπῳ ἐμφωλευόντος κακοῦ, κατὰ τοῦ ὁποῦ ἡγωνίζοντο οἱ καθαρθέντες διὰ τῆς ἐνδοσκοπήσεως καὶ τοῦ αὐτοελέγχου, οἱ ἀνιχνεύσαντες καὶ ἐνατενίσαντες τὴν οὐσίαν τοῦ ἀοράτου κόσμου, αὐτὸν τὸν Θεὸν θεωρήσαντες καὶ συναντήσαντες ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν.

Ἡ ἐκ τῆς ἰδανικῆς ταύτης καὶ μόνης πορείας ἀπόκλισις πρὸς τὴν γῆν, τὰ γήινα καὶ τὰ γαιώδη, ἡ στροφὴ πρὸς τὰ κάτω, ἐπέφερον ἀλλοίωσιν τοῦ πνεύματος τῆς καθαρῶς ἀσκήσεως, ἐκπτώσιν τῶν πνευματικῶν παλαισμάτων καὶ τῆς ἠθικῆς καρποφορίας.

ΑΠΟΚΛΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ

Ὁ ἀπὸ τῆς κοινῆς τραπέζης χωρισμός, ἡ ἰδιορρυθμία τοῦ βίου καὶ ἡ ἐν πολλοῖς ἀνισοκλάσις τοῦ ἄρτου, ἐστέρησε, τοὺς τὴν ἀσκήσιν βιοῦντας, τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πνευματικῶν γλυκασμῶν, τοὺς ὁποῖους πλουσιῶς προσφέρει ἡ ἱερά εἰκὼν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, τῆς πρώτης ταύτης κοινῆς τραπέζης, ἐν τῇ ὁλοῖα ἡ τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου Κοινωνία καὶ μετάληψις, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ κοινὴ συνεστίασις καὶ πανδασία μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἄνευ διακρίσεως, μετ' ἑαυτοῦ καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἰούδα. Ἐστέρησε τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πνευματικῶν σκισημάτων ἐν τῷ ἀτενίζειν τοὺς νεώτερους ἀδελφούς, ὡς νεόφυτα ἐλαῖων κύκλω τῆς κοινῆς Τραπέζης, ἦν πλαισιῶνον σεβάσμιαι μορφαὶ τῶν Ὁσίων Πατέρων. Ἡ ἀπόκλισις αὐτὴ ἀλλὰ καὶ ἀποκλίσεις παρόμοιαι, πολλαπλαῖαι τὴν φύσιν καὶ πολυειδεῖς τὴν μορφήν, ὠδήγησαν πολλοὺς εἰς στάσιν καὶ ἀποκοπήν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἑξαορτήσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία χοροῦσα ἀπὸ κοινού εἰς τὴν μελέτην καὶ διακρίβωσιν τῶν προβλημάτων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ στοργῆς πολλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν ὄνοματι τοῦ δικαίου τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Κανόνων καὶ ἐν συνειδήσει τῆς εὐθύνης ἔναντι τῆς Μητροῦς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἁγιωνύμου Τόπου, πᾶσαν θὰ καταβάλλῃ προσπάθειαν, ὅπως συμβάλῃ εἰς τὴν διαφώτισιν τῶν ὄντως δυσχερῶν καταστάσεων τοῦ Ἱεροῦ τούτου Χώρου, τῆς μοναδικῆς ταύτης ἐν τῷ κόσμῳ μοναστικῆς ἀκροπόλεως, πρὸς τὴν ὁλοῖαν ἐλπιδοφόρος στρέφεται ἡ προσοχὴ καὶ ἡ συμπάθεια σύμπαντος τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου...

ΛΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΩΡΑ ήδη είχε παρ-
έλθῃ συνομιλῶν με
τὸν νέον Μοναχὸν καὶ
οἱ συνοδοιπόροι μας
εἶχον ἀρκετὰ ξεκου-
ρασθῆ. Ἡγέρθημεν
ὄλοι πρὸς συνέχισιν
τῆς ἀναβάσεως. Ἡ
ἀτμόσφαιρα ἦτο δι-
αυγεστάτη. Ὁ οὐρα-
νὸς καταγάλανος, γλαυκὸς με
ποικιλίαν αἰθερίων ἀποχρώσεων
λευκοῦ καὶ κυανοῦ, με
ταχυτάτην ἐναλλαγὴν χρωματικῶν
συνθέσεων, ὥστε πρὶν προλάβῃ
καεῖν νὰ ὑμνήσῃ τὸν Θεὸν διὰ τὸ
μεγαλειῶδες θέαμα πού
ἐξετελίσσετο ἔμπροσθέν
του, τὰ χρώματα ἐγένοντο
μνήμη, αἱ συνθέσεις πα-
ραμυθῆναι εἰκόνας. Ὁμολογῶ,
ὅτι εἶχα ἀπρροφηθῆ ἀπὸ
αὐτὸν τὸν ἄφωνον ὕμνον
πρὸς τὸν δημιουργὸν καὶ
ἐσκεπτόμην, ἐὰν αὐτὸ
τὸ φυσικὸν ἐγχρωμὸν
φῶς θέλγῃ τὴν ψυχὴν
μας τόσο, ἐκεῖνο τὸ
ἄλλο φῶς, τὸ ὑπερφυσικὸν
καὶ ἄκτιστον, πού
ἐπέλαμψεν εἰς τὰς
ψυχὰς τῶν ἁγίων,
τί θὰ εἶναι;

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης
εὐρίσκειτο εἰς τὴν ἰδίαν ἀπορίαν.
Καὶ ἐπικαλεῖται τὸ ψαλμικόν,
«ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ
σκήνωμα αὐτοῦ», διὰ νὰ
φανερῶσῃ τὴν ὑπεροχὴν
τοῦ Θεοῦ φωτὸς ἕναντι
τῶν ἄλλων θεῶν
τελειότηταν τοῦ Θεοῦ.
Καὶ συνεχίζει, ὁ ἅγιος Πατήρ·
«Θέλεις νὰ θεβαιωθῆς
πὸς ἡ θεωρίαν τοῦ Θεοῦ
φωτὸς καὶ τοῦ Θεοῦ
ἐκείνου κάλλους εἶναι ἡ
γλυκυτέρα καὶ ποθεινότερα
τῆς θεωρίας ὄλων τῶν
ἄλλων τελειότηταν τοῦ
Θεοῦ; Ἄκουσον τοῦτο
παρὰ τῶν ἱερῶν θεολόγων
ἐκείνων, οἵτινες τὸ
ἐδοκίμασαν ἵνα, ἂν
δὲν τρωθῆς ὑπὸ ἄλλου
τινὸς εἰς τὴν θεῖαν
ἀγάπην καὶ ἔρωτα,
τρωθῆς κἂν ὑπὸ τῶν
ἔρωτικῶν καὶ ὄντως
ἐνθουσιαστικῶν αὐτῶν
λόγων. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς
οὕτω γράφει περὶ τοῦ
Θεοῦ φωτὸς καὶ κάλλους.
«Ποῖον, λοιπόν,
πράγμα ὑπάρχει θαυμασιώτερον
ἀπὸ τὸ θεῖον κάλλος;
Ποῖον ὑψηλὸν πνευματικὸν
νόημα εἶναι χαριέστερον
ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπειαν
τοῦ Θεοῦ; Ποῖος πόθος
τῆς ψυχῆς εἶναι τοσόν
δριμύς καὶ ἀβάστακτος,
ὅπως εἶναι ὁ πόθος
πού ἀνάπτει ὁ Θεὸς
εἰς τὴν καθαρὰν ἀπὸ
κάθε πάθος ψυχὴν;
Ἡ ὁποία ἀπὸ τὸν
πολὺν πόθον τῆς
ἐπιτολαμαβάνει τὰ
λόγια τῆς νόμφης τοῦ

«Ἄσματος τῶν Ἀσμάτων»·
ἐγὼ εἶμαι τραυματισμένη
ἀπὸ ἀγάπην; Εἶναι ἐντελῶς
ἀνέκφραστοι καὶ ἀνεμνηνευτοὶ
αἱ ἀστραπαὶ τοῦ Θεοῦ
κάλλους. Ὁ λόγος
ἀδύνατον νὰ τὰς
γνωρίσῃ καὶ ἡ ἀκοή
εἶναι στενὴ νὰ τὰς
δεχθῆ. Ἔστω καὶ ἂν
εἴπῃς, ὅτι ὁμοιάζου
με τοῦ λαμπροτάτου
ἐωσφόρου τὰς φωτεινὰς
ἀκτίνας, ἢ με τὴν
ὠραιότητα τῆς
σελήνης ἢ με τὸ
φῶς τοῦ ἡλίου. Ὅλα
αὐτὰ εἶναι πολὺ
μικρὰ διὰ νὰ ἀποδώσουν
τὴν θεϊκὴν δόξαν
καὶ δὲν δέχονται
σύγκρισιν μετὰ
τὸ ἄκτιστον φῶς.
Οὔτε ἀκόμη
ἀποδίδονται μετὰ
τὴν σύγκρισιν
τῆς θεϊκῆς καὶ
ἀσελήνου νυκτὸς
μετὰ τὸ καθαρὸν
τατον μεσημβρινὸν
φῶς.

Αὐτὸ τὸ θεῖον κάλλος
δὲν ὁρᾶται μετὰ
σαρκικούς ὀφθαλμούς,
ἀλλὰ γίνεται
καταληπτὸν μόνον
μετὰ τὴν ψυχὴν καὶ
τὴν διάνοιν. Αὐτὸ
τὸ θεῖον φῶς,
ὅποιον ἄγιον τὸν
περιέλαμψεν,
ἄφησεν εἰς τὴν
ψυχὴν τοῦ ἀβάστακτον
τοῦ κεντρὶ τοῦ
Θεοῦ πόθου».

Πράγματι, ἐσκεπτόμενος,
αὐτὸ τὸ θεῖον φῶς,
ὡς ὑπερφυσικόν,
γίνεται καταληπτὸν
μόνον ἀπὸ τὰς
καθαρὰς ψυχὰς καὶ
τοὺς ἡγιασμένους
νόας. Καὶ ἂν ἐμεῖς,
οἱ πολλοί, τὸ
στερούμεθα καὶ
τὸ ἀγνοοῦμεν,
καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸ
οὔτε τὸ ἐπιζητοῦμεν,
ἀλλ' οὔτε θεωροῦμεν
τὴν στερρότην
του συμφορᾶν καὶ
μέτρον τῆς
ἀκαθαρσίας μας,
εἶναι διότι δὲν
τὸ ἐγεύθημεν. Καὶ
οὔτε τὸ ἀγαπῶμεν,
οὔτε τὸ νοσταλγοῦμεν,
ἐν ἀντιθέσει μετὰ
τοὺς ἁγίους, πού
ὅταν ἀνεχῶνται
μετὰ τὴν ἔλλαμψιν
του, «ἀφόρητον
τοῦ πόθου τὸ
κέντρον αὐτοῖς
ἐγκατέλιπεν». Διὰ
τοῦτο καὶ ἐπένθουν
καὶ ἔκλαιον
ἀπαρηγόρητα. . .

Εἶναι εἰς τὴν φύσιν
τοῦ Θεοῦ κάλλους ὁ
θεῖος ἔρωτας, πού
μεθ' αὐτὰς ψυχὰς
μας. Καὶ ὅπως
λέγει ὁ μέγας
μυστικὸς Πατήρ,
ὁ ἅγιος Κάλλιστος
ὁ Καταφυγιώτης,
«εἶναι ἀδύνατον
νὰ μείνῃ ὁ νοῦς
ἀνέραστος, ὅταν
ὑπερβῆ τὰ
πάντα καὶ θεωρήσῃ
τὸ θεῖον κάλλος. . .
Ὅταν ὁ νοῦς
διατελῆ ὑπὸ
τὰς θείας
ἐλλάμψεις,
κινδυνεύει νὰ
πάθῃ
διάρρηξιν,
ὅπως ἀκριβῶς
τὸ δίκτυον ἀπὸ
τὸ πλῆθος
τῶν ἰχθύων. Βλέπων
ὁ νοῦς τὸ θεῖον
κάλλος, πού
εἶναι ὑπεράνω
ἀπὸ κάθε
ἕννοιαν,
ἐκπλήττεται. Καὶ
μεθ' αὐτὸ ὡς
ἀπὸ οἶνον. Καὶ
ὡς ἄφρων
ἐξίσταται. Καὶ
μὴ ἀντέχων
νὰ θλέπῃ
τοῦ ἐξαισίου
ἐκείνου κάλλους
τὸ ὑπέροχον
θέαμα, πάσχει

ἀπὸ ὑπερφυσικὸν θαυμασμόν. Καὶ ὡς ἐκ τούτου, δένεται μὲ τὰ ἔρωτικά δεσμὰ τῆς ἀγάπης καὶ κατόπιν καταφλέγεται ἀπὸ τὴν ἔρωτικὴν δίψαν. . . ».

Καὶ ἡμεῖς, δυστυχεῖς καὶ ταλαίπωροι, ἀγνοοῦντες τὰς προσφερομένας δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, χωρὶς θείας ἐμπειρίας, ἀνυποψίαστοι διὰ τὴν τραγωδίαν μας, ἴκανοποιούμεθα μικροχαρῶς μὲ τὰς φιλοπαίγμονας φωτοσκιάσεις καὶ τὰς ἐναλλασσομένας συνθέσεις τοῦ φυσικοῦ φωτός! Ἄλλοίμονον. Ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι ὑπέχομεν βαρυτάτην εὐθύνην ἐναντι τοῦ Θεοῦ, τοῦ κόσμου καὶ ἑαυτῶν, διότι ἐκ ραθυμίας μας, δὲν γινόμεθα δεκτικοὶ τοῦ θείου φωτός καὶ, φυσικά, δὲν μαρτυροῦμεν τὰς ἀκτίστους ἐνεργείας του, ποῦ ἀποτελοῦν τὴν δόξαν τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας καὶ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἐκκοσμητικῶν χριστειωνομῶν ἀθροισμάτων τῆς Δύσεως. Τῆς Δύσεως, ἡ ὁποία, ἀγευστος τῶν θησαυρῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶτε ἀδιαφορεῖ πρὸς αὐτοῦς, ὡς χροϊκῆ, εἶτε τοὺς πολεμᾷ, ὡς ὑφισταμένη δαιμονικὰς ἐπηρείας. Καὶ μόνον αὐτὸ τὸ γεγονὸς εἶναι ἀρκετόν, διὰ νὰ καταδείξῃ εἰς ποῖον ψηλαφητὸν σκότος διαπορεύονται.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἐκπροσώπησις τῆς θεολογίας μας δὲν ἀγνοῖ τὸν πλοῦτον τῆς πνευματικῆς παραδόσεως τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅμως ἡ θεωρητικὴ στοιχειώσις τῆς καὶ ὁ μὴ διὰ πείρας ἐξοπλισμὸς τῆς, δὲν παρέχουν τὴν δυνατότητα πειστικῆς ἐρμηνείας τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ. Καὶ αὐτοὶ μὲν εἶναι «ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς μὴ καθ' ἡμῶν», δηλαδὴ κατὰ τῆς θειοτάτης πνευματικῆς παραδόσεως.

Ἄλλ' οἱ ἀναριθμητοὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἀξιώματος ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἀγνοοῦντες καὶ θεωρητικῶς τὴν Ὀρθόδοξον πνευματικότητα καὶ ἐστερημένοι πνευματικῆς πείρας μεταβάλλουν, τὴν πρὸς Θεῶριον μεταμόρφωσιν ὁδηγοῦσαν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἓνα σύνηθες ἠθοπλαστικὸν σύστημα; Πρόσον μέγα κακὸν διαπράττουν, καταβιβάζοντες τὸν πρὸς ἀγγελιοποίησιν κληθέντα ἄνθρωπον, διὰ τῆς μεταστοιχείωσεως τῶν ψυχοπνευματικῶν δυνάμεων του, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς ἓνα ἠθικὸν ὄν, ὑποκείμενον εἰς «νομικὰς» τινὰς διατάξεις, ἄζωνον, ἀνέραστον, ἀνελεύθερον, ἄπτερον, ἀφώτιστον, ἀλαμπές, περιδεές, δουλικόν, τρομαλέον, ἔμφοθον, νηπιώ-

δες, φυσικόν, ἀνυπερφυές, ἓνα ὄν, πάντως, οὐχὶ «βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον», οὐχὶ τέκνον Θεοῦ, ποῦ στέκεται εἰς τὴν θεῖαν ἐλευθερίαν «ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἡλευθέρωσε».

Ἡ Ἐκκλησία σήμερον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιστρατεύσῃ τὰ δυναμικώτερα μέσα, ποῦ διαθέτει, διὰ νὰ κατανικήσῃ τὰ γῆθεν δυναμικὰ μέσα, ποῦ προσφέρει ὁ κόσμος. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι ὁ κόσμος προσφέρει πολλά, ποῦ αἰχμαλωτίζουν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, τὴν ὁποῖαν διαστρέφουν, ἐνῶ ἡ Ὀρθοδοξία παρουσιάζεται ὡς μία ἀσθενὴς προσφορά, μὴ δυναμένη νὰ συγκινήσῃ.

Ἐὰν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἡ ὁμολογία τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλει τὴν γένεσίν της εἰς τὴν ἀνάγκην ἀντιδράσεως εἰς μίαν αἰρετικὴν ὁμολογίαν, γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτόν, ὅτι ὀφείλει ἤδη νὰ γεμίσῃ μὲ ἔρωτα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, αἱ ὁποῖαι δυναστεύονται ἀπὸ δυσέρωτας ἔρωτας. Διότι οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ «κόσμος» προσέφερε τόσα ὑποκατάστατα ὅσα σήμερον, ποῦ διὰ τῶν αἰσθητηρίων εισάγονται εἰς τὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία κενώνει τοὺς πόθους της εἰς αὐτά. Ἄς μὴ ἀναφέρωμεν τὰ ἀπευθυνόμενα εἰς τὰς κατωτέρας αἰσθήσεις. Αὐτὰ εὐκόλως πολεμοῦνται, ὡς σαφῶς ζωώδη. Ἐκεῖνα ποῦ δυσκόλως πολεμοῦνται, ὡς φαινόμενα πολιτισμοῦ, εἶναι ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς νοήσεως καὶ ὑπάγονται εἰς τὰς κατηγορίας τῆς αἰσθητικῆς, τῆς λογοτεχνίας καὶ τῆς φιλοσοφίας. Καὶ εἶναι τόσῳ περισσότερον ἐπικίνδυνα, ὅσῳ περισ-

ότερον εἰς θάθος καὶ ἔκτασιν θέλγουν τὰς ψυχὰς.

Καὶ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν προσφέρῃ θεοῦς ἔρωτας εἰς τὰς ἐκ φύσεως ἐρωτικῶς διακειμένους ψυχὰς οἱ ἄνθρωποι δὲν εὐρίσκουν νὰ ἐκλέξουν τὶ καλύτερον ἀπὸ τὰς καλὰς τέχνας, τὴν λογοτεχνίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, διὰ νὰ κενώσουν τὰ ἐρωτικά στοιχεῖα τῶν.

Δὲν ἀγνοεῖ κανεὶς, ὅτι ὅσοι τελοῦν ὑπὸ τὴν μαγείαν τῶν ἐρωτικῶν ἀντικειμένων ποῦ ἀνέφερα, δὲν ὑποπεύονται οὔτε τὴν καθαυτὸ πτωχεῖαν τῶν, οὔτε τὴν παραίσθησιν λυτρώσεως ποῦ ὑφίστανται, ἀλλ' οὔτε κὰν τὴν ὑπαρξίν ἀσυγκρίτων ἐρώτων. Ἄλλ' ἀκριβῶς ἀπ' ἐδῶ ἀνακύπτει ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ Ὁρθοδοξία διακηρύξῃ διὰ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης, ὅτι «ὄση διαφορὰ ὑπάρχει μεταξύ ἀθύσσαν καὶ μικρὰς σταγόνος ἢ μεταξύ τῆς δυνάμεως τοῦ ἡλίου καὶ ἐνὸς μικροῦ σπινθῆρος, τόσον διαφέρουν ὅλα, ὅσα θαυμάζονται ὡς σπουδαία ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὸ θεῖον κάλλος».

Ἄλλὰ διὰ νὰ διακηρύξῃ κανεὶς τόσον ἀληθινὰ καὶ μεγάλα πράγματα, πρέπει νὰ τὰ ζῆ. Καί, δυστυχῶς, ἐλάχιστοι ζοῦν τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ διατί; Διότι οὐκ κατέστη συνείδησις, ὅτι οἱ ἀποκαλύψαντες τὸν πλοῦτον τῆς Θεολογίας ἦσαν Μοναχοί, οἵτινες ἔζησαν ἐν Θεῷ. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ τραγωδία τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, ὅτι δὲν κατενόησαν, πῶς οἱ φυσικοὶ διδασκαλοὶ τῆς Θεολογίας εἶναι οἱ Μοναχοί, τοὺς ὁποίους ἔρριψεν εἰς ἀνυποληψίαν, ὡς μὴ κοινωνικῶς ὠφελίμους!...

Μέσα εἰς τὰς σκέψεις αὐτὰς ἀπορροφημένος, ἐνῶ ἀνέβαινα πρὸς τὸν ἱερὸν Ἄθω, ἀπομακρυσμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, δὲν ἀντελήφθην ὅτι ἤδη εὐρίσκομεθα εἰς τὸ ὕψος τῶν 1500 περίπου μέτρων. Οἱ συναναβάντες εἰς τὸ ὄρος τῆς μεταμορφώσεως, κουρασμένοι ἐκάθησαν ἀναμένοντες τὴν θραδυποροῦσαν ταπεινότητά μου. Μόλις ἔφθασα εἰς ἐγγυρτάτην ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν ἐν Χριστῷ συντροφίαν, μὲ πλησίασαν ὁ νέος Μοναχός. Ἦτο περιέργως ἔνδακρος καὶ ἀπὸ λεπτότητα ἀπέφυγα νὰ τὸν ἐρωτήσω τὴν αἰτίαν, ἀφοῦ ἄλλωστε διὰ τοὺς Μοναχοὺς ὅλα εἶναι αἰτία δακρύων, χαρὰς καὶ λύπης, χαρμολύπης καὶ χαροποιοῦ πένθους, κατὰ τοὺς Πατέρας. Ἐσεκέφθην βίμως, ὅτι ἡ θεόπλαστος ψυχὴ τοῦ ἀνθρώ-

που, μὲ τοὺς πόθους καὶ ἔρωτάς της, μὲ τὴν ἀπειρίαν τῆς δεκτικότητός της διὰ «γνώσιν ἀληθῆς», μὲ τὴν ἀκάθεκτον ὀρμὴν της νὰ προσπελάσῃ ὅλας τὰς κτίσεις καὶ ὅλους τοὺς κόσμους, ἔνα μόνον τῆς χαρίζει τὴν «ἀνάπαυσιν»· ὁ Θεός, ὀλόκληρος, μὲ τὸ Φῶς Του καὶ τὸ Κάλλος Του...

Ἐρημίτης Χ.

ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

Ὅταν ἔλθωμεν πρὸς Σὲ τὴν πηγὴν τῆς σοφίας, πρὸς Σὲ τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, ὥστε νὰ Σὲ βλέπωμεν, ὄχι «ἐν ἐσώπτρῳ», ἀλλὰ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, τότε θὰ χορτασθῇ ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ θεῖα ἀγαθὰ. Τίποτε ἔξω ἀπὸ Ἐσένα δὲν θὰ ὑπάρχῃ ποῦ νὰ μᾶς ἐλκύσῃ τὸν πόθον, εἰμὴ μόνον Σὺ Κύριε, ποῦ εἶσαι τῶν ἐφετῶν τὸ ἀκρότατον. Σὺ θὰ εἶσαι τὸ βραβεῖον τῶν μακαρίων καὶ τὸ διάδημα τῆς εὐπρεπείας τῶν καὶ τὸ αἰώνιον ἀγαλλίαμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν. Σὺ θὰ τοὺς εἰρηνεύῃς ψυχὴ τε καὶ σώματι, διὰ τῆς εἰρήνης Σου, ἡ ὅποια εἶναι ὑπεράνω πάσης ἐννοίας. Ἐκεῖ θὰ Σὲ θεωρήσωμεν, θὰ Σὲ ἀγαπήσωμεν καὶ θὰ Σὲ αἰνέσωμεν. Ἐκεῖ μέσῃ εἰς τὸ φῶς Σου, «ὀμόμεθα φῶς». Ἄλλὰ τί τὸ φῶς; Φῶς ἐξαίσιον, φῶς ἀσώματον, ἀκίρητον, ἀκατάληπτον. Φῶς ἀνέσπερον, φῶς ἄδυτον, φῶς ἀπρόσιτον, φῶς ἀκτιστον, φῶς ἀληθινόν, φῶς θεόν. Φῶς ποῦ φωτίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀγγέλων, ποῦ εὐφραίνει τὴν νεότητα τῶν ἁγίων. Τὸ φῶς τῶν φῶτων, ποῦ πηγάζει τὴν ζωὴν, αὐτὸ ποῦ εἶσαι Σὺ, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου...

Ἦ κάλλος πρεσβύτατον καὶ νεώτατον, ἀργὰ Σὲ ἠγάπησα, ἀργὰ σὲ ἠγάπησα! Καὶ Σὺ μὲν ἤσους μέσα μου, ἐγὼ δὲ ἔξω. Σὲ ζητοῦσα εἰς τὰ γῆϊνα, μεταξὺ τῶν ὠραίων τούτων ποιημάτων Σου καὶ εἰς αὐτὰ ἐγὼ ὁ ἀκάθαρτος ἐβυθίζομαι. Σὺ ἤσους πλησίον μου, ἐγὼ ὅμως εὐρισκόμαι μακρὰν Σου...

Περιερχόμενον τὰ πάντα ἀναζητῶν Σε, διὰ πάντων τῶν κτισμάτων διερχόμεν, ἀλλὰ δὲν εὕρισκα Ἐσένα. Ἐρώτησα τὴν γῆν, μήπως εἶναι αὐτὴ ὁ Θεός μου; Μοῦ ἀπήνησεν ὄχι. Ἐρώτησα τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ἀθύσσας. Καὶ μοῦ ἀπήνησαν δὲν εἶμεθα ἐμεῖς ὁ Θεός σου; Ζήτησέ τον ὑψηλότερα ἀπὸ ἡμᾶς... Ἐρώτησα τὸν οὐρανόν, τὸν ἡλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ μοῦ εἶπαν ὅλα μὲ μίαν φωνήν: Ὁ Θεός ἐκτίσσε καὶ ἡμᾶς...

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΟΜΕΝΩΝ ΕΞ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΘΕΙΑ

ΙΔΟΝΤΕΣ αὐτὴν τὴν ἐφημερίαν τοῦ ἀνωτέρου Ἀποστολικοῦ χωρίου, δὲν ἀποκλείομεν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐπι τῶν μελλόντων. Οὕτε καὶ περιορίζομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τελικὴν ἀνταπόδοσιν εἰς τὴν μερικὴν τῆς πα-

ρουσῆς ζωῆς. Ἄλλὰ ὑποστηρίζομεν, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον, ὅπως ἀποκτήσωμεν πρῶτον τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργοῦσαν ἐντὸς τῆς καρδίας μας καὶ οὕτω κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς καθαρότητός μας νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Τὴν ἀγιότητα τῆς καρδίας ὑπαινισσόμενος, ὁ Κύριος, ἔλεγεν· «ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν». (Λουκ. ιζ', 21). Τὸ ἴδιον καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐννοοῦσε λέγων· «ἔστι πίστις ἐλπίζομενον ὑπόστασις» (Ἐβρ. ια', 1). Καὶ πάλιν· «οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε». (Α' Κορ. θ', 24). Ὡσαύτως· «δοκιμάζετε ἑαυτοὺς, εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἰ μὴ τι ἀδόκιμοί ἐστέ». (Β' Κορ. ιγ', 5).

ρν'. Ὁ ἐλθὼν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας δὲν ἀναντιοῦται εἰς τὰς ἐπερχομένας θλίψεις, διότι γνωρίζει ὅτι ὀδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.

ρνα'. Αἱ παλαιαὶ ἁμαρτίαι, ὅταν ἀπομνημονεύονται κατ' εἶδος καὶ ἐν λεπτομερείᾳ, βλάπτουν τὸν ἀποκτήσαντα τὴν αἴσθησιν τῆς ἐλπίδος διὰ τῆς ἐξομολόγησως. Διότι ὅταν μὲν ἀναδύονται εἰς τὴν μνήμην, συνοδευόμενα ὑπὸ λύπης, τότε καταστρέφουν τὴν χαρὰν τῆς ἐλπίδος. Ὅταν δὲ πάλιν ἐξεικονίζονται ἀνασθήτως εἰς τὴν μνήμην, χωρὶς τινα λύπην, τότε ἀποθέτουν εἰς τὴν ψυχὴν τὸν πρῶτον μολυσμόν.

ρνβ'. Ὅταν ὁ νοῦς ἀποβάλῃ τὴν παλαιὰν ἐμπάθειαν καὶ στερεωθῇ εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς ἐλπίδος, διὰ νοεράς καὶ ἀδιαλείπτου προσευχῆς, τότε ὁ διάβολος, μὲ τὴν πρόφασιν τάχα τῆς ἐξομολόγησως, προσάγει τὰς εἰκόνας κατ' εἶδος τῶν ἁμαρτιῶν του. Τοῦτο δὲ ἐνεργεῖ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐμμέσως τὸν ἄνθρωπον, μὲ τὴν ἀναίτιον τῶν λησμονηθέντων, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, παθῶν. Εἰς τὴν περὶπτωσιν αὐτῆν ὁ νοῦς, ὑπάρχων ἡμικαθαρμένος καὶ κάπως καθαρούμενος, κατ' ἀνάγκην σκοτίζεται καὶ χά-

νει τὴν σχετικὴν εἰρήνην του, ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῶν παλαιῶν ἁμαρτιῶν. Καὶ ὅπως εἶναι μὴ τελείως καθαρὸς καὶ φίλος τῶν ἡδονῶν ἀκόμη, θὰ χρονίσῃ πάντως εἰς τὰς μνήμας αὐτὰς μετ' ἐμπαθῆ διάθεσιν. Καὶ εἰς τὴν πραγματικότητά θὰ ἀποδεχθῇ ὅτι, ἀντὶ νὰ κἀνῃ ἐξομολόγησιν τῶν ἁμαρτιῶν του, ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῆς ἐμπαθείας του.

ργγ'. Ἐάν θέλῃς νὰ προσφέρῃς εἰς τὸν Θεὸν ἀκατηγόρητον ἐξομολόγησιν, μὴ ἀπομνημονεύῃς τὰς ποικίλας ἐκτροπὰς σου μετὰ τὰς εἰκόνας τῶν, ἀλλὰ νὰ ὑπομένῃς, γενναίως τοὺς πειρασμούς, ποὺ παραχωροῦνται ἀπὸ τὸν Θεὸν δι' αὐτάς.

ρνδ'. Αἱ διάφοροι στενοχωρία στέλλονται ἀπὸ τὸν Θεὸν κατ' ἀναλογίαν μετὰ τὰς πραχθείσας ἁμαρτίας, πρὸς θεραπείαν τῶν νόσων τῆς ψυχῆς, ἐν εἶδει φαρμάκων.

ρνε'. Ὅστις ἔχει πνευματικὴν γνῶσιν καὶ γνωρίζει τὴν ἀλήθειαν, ἐξομολογεῖται εἰς τὸν Θεὸν ὄχι διὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἁμαρτιῶν του, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπομονῆς τῶν πειρασμῶν, ποὺ παραχωροῦνται ἀπὸ τὸν Θεόν.

ρνε'. Ἐάν ἀγωνίζεσαι πνευματικῶς καὶ δὲν μετέρχεσαι ὡς μέσα τὴν κακοπάθειαν, τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας καὶ τὰς ἐξουδενώσεις ὑπὸ τῶν ἄλλων, μὴ πιστεύσῃς ὅτι δύνασαι νὰ κάμῃς ἔργον μετανοίας μετὰ ἄλλας ἀρετάς. Διότι ἡ κενοδοξία καὶ ἡ μὴ κακοπάθεια, ὀδηγοῦν εἰς τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας τὴν ψυχὴν καὶ χωρὶς ἄλλας ἁμαρτίας.

ρνε'. Ὅπως τὰς ἀρετάς γεννοῦν οἱ κόποι καὶ οἱ ὑπὸ τῶν ἄλλων ταπεινώσεις, οὕτω συμβαίνει καὶ τὰς κακίας νὰ τίκτουν αἱ ἡδοναὶ καὶ αἱ κενοδοξία.

ρνη'. Κάθε ἐνεργοῦσα σωματικὴ ἡδονὴ εἶναι καρπὸς προηγουμένης ἀνέσεως. Τὴν δὲ ἄνεσιν γεννᾷ ἡ ἀπιστία.

ρνη'. Ἐκεῖνος ποὺ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἁμαρτίας, δὲν δύναται μόνος νὰ νικήσῃ τὸ σαρκικὸν φρόνημα, διότι ἔχει ἀδιάκοπον τὸν ἕρεθισμὸν τῆς ἁμαρτίας εἰς τὰ μέλη του.

ρξ'. Οἱ ὑπάρχοντες ἐμπαθεῖς ὀφείλουν νὰ προσεύχωνται ἀδιαλείπτως καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς πνευματικὸς πατέρας. Διότι μόλις καὶ μετὰ βίας ἡμποροῦν, βοηθούμενοι, νὰ πολεμήσῃν ἐπιτυχῶς τὰ πάθη των.

ρξα'. Ἐκεῖνος ποὺ ἀγωνίζεται κατὰ τοῦ θελήματός του διὰ προσευχῆς καὶ ὑποταγῆς, εἶναι ἀθλητὴς εὐμέθοδος. Διότι διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἀποχῆς τοῦ θελήματός του, ἀποδεικνύει φανερὰ τὴν νοητὴν πάλιν ποὺ διεξάγει κατ'

αὐτοῦ.

ρξβ'. "Οστις δὲν ἐναρμονίζει τὸ θέλημά του μετ' τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὑποσκελίζεται εἰς τὰς προσπάθειάς του ὑπὸ τῶν δαιμόνων καὶ καθίσταται δούλος των.

ρξγ'. "Οταν ἴδῃς δύο κακοὺς ἀνθρώπους, ἔχοντας μεταξύ των ἀγάπην, γνῶριζε, ὅτι ὁ ἕνας συνεργεῖ εἰς τὸ κακὸν θέλημα τοῦ ἄλλου.

ρξδ'. 'Ο ὑψηλόφρων καὶ ὁ κενόδοξος μεταξύ των συμφωνοῦν εὐχαρίστως. 'Ο μὲν ὑψηλόφρων ἐπαινεῖ τὸν κενόδοξον, ἐπειδὴ ταπεινοῦται ἐνώπιόν του δουλικῶς. 'Ο δὲ κενόδοξος μεγαλύνει τὸν ὑψηλόφρονα, ἐπειδὴ συνεχῶς τὸν ἐπαινεῖ.

ρξε'. 'Ο ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀκρατῆς τῶν ἀνωτέρω ἀτόπων, ἀντλεῖ ὀφέλειαν καὶ ἐκ τῶν δύο τύπων. "Οταν ἐπαινεῖται διὰ τὰς ἀρετάς του, γίνεται προθυμότερος. "Οταν πάλιν ἐλέγχεται διὰ τὰς κακίας του, ὀδηγεῖται εἰς μετάνοιαν. 'Οφείλομεν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πνευματικῆς προόδου, νὰ παρουσιάσωμεν καὶ τὰς πράξεις καὶ τὸν ἀνάλογον βίον. Καὶ κατὰ τὴν πνευματικότητά μας, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ποιότης τῶν πρὸς Κύριον προσευχῶν μας.

ρξστ., Εἶναι ὀρθότατον καὶ λίαν ὀφέλιμον νὰ μὴ περισπᾶται κανεὶς εἰς βιωτικὰς μερίμνας καὶ νὰ προσεύχεται διὰ μίαν ἐκάστην αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ θεμελιώνεται ἐν πίστει εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου «Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». (Ματθ. ζ', 33). 'Ἐὰν δὲ ἔχωμεν ὑπερβολικὴν φροντίδα δι' ἐκάστην ἀνάγκην μας, τότε ὀφείλομεν νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ ἐκάστης ἀνάγκης. Διότι ἐκεῖνος ποὺ φροντίζει διὰ κάτι ἢ πράττει χωρὶς προσευχὴν, δὲν ἐπιτυγχάνει εἰς τὰς προσπάθειάς του. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνει ὁ λόγος τοῦ Κυρίου «οὐ δύνασθε χωρὶς ἐμοῦ ποιεῖν οὐδέν». (Ἰωάν. ιε', 5).

ρξζ'. 'Ἐκεῖνος ποὺ καταφρονεῖ τὴν ἀνωτέρω ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ἀφειδίτως θὰ προσκορούσῃ εἰς διαδοχικὰς καὶ πλέον ἀτόπους παρακοὰς τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καί, ὡς ἀν δεσμώτης, θὰ περιπίπτῃ πότε εἰς τὴν μίαν καὶ πότε εἰς τὴν ἄλλην παρακοήν.

ρξη'. 'Ἐκεῖνος ποὺ ὑπομένει μετ' εὐχαριστίαν τὰς ἐρχομένας θλίψεις, ἀποβλέπων εἰς τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ δι' ἐλπίδος, εὖρε γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Οὕτω δὲ διακείμενος, εὐκόλως θὰ ἀπαλλαγῇ ὀργῆς καὶ λύπης, ἔναντι ἐκείνων, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ ὄργανα τῆς θείας ἀγάπης καὶ προκαλοῦν φαινομενικῶς τοὺς πειρασμούς.

ρξθ'. "Οστις οἰκειοθελῶς πάσχει διὰ κακουχίῶν καὶ ταπεινώσεων χάριν τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ, πορεύεται ὄντως τὴν ὁδὸν τῶν Ἀποστό-

λων, αἴρων τὸν σταυρὸν καὶ ὑπομένων τὴν ἀλυσον ὡς δέσμιος (Πρξ. κη', 20). "Οστις, ὅμως, χωρὶς κακοπάθειαν καὶ ὀνειδισμούς, προσπαθεῖ νὰ βιώσῃ ἔντος τῆς καρδίας του ἐν νῆφει, πλανᾶται εἰς τὸν νοῦν του καὶ «ἐμπίπτει εἰς πειρασμούς καὶ παγίδας τοῦ διαβόλου (Α' Τιμ. γ', 7, ζ', 9).

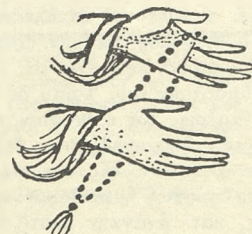
ρο'. Οὐδεὶς δύναται νὰ νικήσῃ πολεμῶν τοὺς κακοὺς λογισμούς του, χωρὶς νὰ πολεμᾷ συγχρόνως καὶ τὰς αἰτίας τῶν λογισμῶν, ὅπως καὶ ἀντιστρόφως, δὲν δύναται νὰ νικήσῃ τὰς αἰτίας χωρὶς νὰ πολεμᾷ καὶ τοὺς λογισμούς. Διότι ὅταν πολεμῶμεν νὰ διώξωμεν τὸ ἕνα, μετ' ὀλίγον διὰ τοῦ ἄλλου παγιδευόμεθα εἰς ἀμφοτέρω.

ροα'. 'Ἐκεῖνος ποὺ φιλονικεῖ μετ' τοὺς ἀνθρώπους, διὰ ν' ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην κακοπάθειαν καὶ ὀνειδισμούς, αὐτὸς ἢ ἐνταῦθα κακοπαθεῖ περισσότερο διὰ πειρασμῶν, παραχωρουμένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἢ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα κολάζεται ἄνευ οἴκτου.

ροβ'. "Οστις θέλει νὰ ἀποφύγῃ ὀδυνηροὺς πειρασμούς, ὀφείλει νὰ ἐναρμονίξῃ μετ' τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν του, διὰ τῆς προσευχῆς. 'Αφ' ἐνός μὲν νὰ ἔχῃ τὴν νοερὰν ἀίσθησιν τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐλπίδος του εἰς τὸν Θεόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταφρονῇ, κατὰ δύναμιν, τὰς φροντίδας διὰ τὰ αἰσθητὰ πράγματα.

ρογ'. "Οταν ὁ διάβολος εὖρε τὸν ἄνθρωπον ἀσχολούμενον σὲ σωματικὰ πράγματα, πέραν τῶν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν, πρῶτον ἀρπάζει ἀπὸ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀν λάφυρα, τὴν πνευματικὴν γνῶσιν. Κατόπιν τοῦ ἀποκόπτει τὴν αἴσθησιν τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς προσευχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ὡς ἀν κεφαλὴν.

ροδ'. "Οταν λάβῃς τὸ δῶρον τῆς καθαρᾶς προσευχῆς, πρόσεξε νὰ μὴ δεχθῆς, κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς, λογισμοὺς περὶ τῆς γνώσεως τῶν ὄντων ἢ θεολογικὰς ἐννοίας, ποὺ ἀναδίδονται ὑπὸ τοῦ διαβόλου, διὰ νὰ μὴ χάσῃς τὸ μείζον, τὴν προσευχὴν. Διότι εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ κατατοξεύῃς τὸν διάβολον μετ' τὰ βέλη τῆς προσευχῆς, ποὺ εὐρίσκειται ὀχρωμένους εἰς τὴν καρδίαν, ἀπὸ τὸ νὰ συνομιλῆς μετ' αὐτόν, ὑποβάλλοντα διαφόρους λογισμούς, διὰ τὰς ὁποῖων μηχανᾶται νὰ μᾶς ἀποσπάσῃ τῆς κατ' αὐτοῦ δεησεῶς μας. i. φ.

Η ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ

Ἐποπτικὴ Θεολογία

ΥΓΗ ἡ τοιχογραφία, εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ ἁγ. Διονυσίου Ἁγίου Ὁρους, καταλαμβάνει χώρον ἐπιφανείας 9, 20 τ.μ. καὶ εἶναι ἐζωγραφημένη διὰ καλλιτεχνικῶν χειρῶν ἀγνώστου ἁγιογράφου

κατὰ τὸ ἔτος 1603. Ὁ χώρος φαίνεται ἀνεπαρκῆς διὰ τὴν ὀρθίαν ἀπεικόνισιν τῆς Κλίμακος. Οὕτως ὁ ζωγράφος, σπῶν τὴν πλαγίαν καὶ ὀμαλὴν ἄνοδον αὐτῆς, τὴν ἀνορθώνει μετὰ τὴν 15ην βαθμίδα κατακορύφως, τὸ μὲν οἰκονομῶν χώρον, τὸ δὲ παρέχων ἐναργεστέραν ἐποπτικὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀσκητικοῦ βιβλίου τοῦ μεγάλου ἁγίου Πατρὸς Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου. Ὡστε, ἐκτὸς τοῦ τεχνικοῦ, ὑπάρχει καὶ ὁ μυστικὸς λόγος τῆς τοιαύτης ἀπεικονίσεως, ὅτι δηλαδὴ τὸ δεῦτερον ἡμῶν τῆς Κλίμακος εἶναι δυσχερέστατον καὶ οἱ ἀγῶνες γίνονται τραχύτατοι.

Ἡ Κλίμαξ εὐρίσκεται ἐστηριγμένη διὰ τῶν θάσεων αὐτῆς εἰς τινὰς ἀπορῶγας τῆς γῆς θράχους, ἀναβαίνει οὕτω διεσπασμένη τοὺς οὐρανοὺς μεγαλοπρεπῶς, διαβαίνει τοὺς λαμπυρίζοντας εἰς ἐρεβῶδες «θάθος» ἀστέρας, ὑψοῦται ὑπὲρ τὰ πνεύματα, καὶ στηριζομένη δι' ἔλου τοῦ θάρους αὐτῆς εἰς τὴν δόξαν τοῦ κατοικητηρίου τοῦ Κυρίου, παρέχει θέαμα ἀληθῶς μεγαλοπρεπές. Ὅντως! Ἐὰν δὲν ἐστηρίζετο αὕτη ἐπὶ τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κύριος δὲν ἀνεπαύετο ἐπ' αὐτῆς, εἰναι ἀμφίβολον ἔάν εὐρίσκετο ἕτερα τινὰ δυνάμεις νὰ ἀνεχθῆ τὸ καθ' ὑπερβολὴν δυσβάστακτον τοῦτο θάρος. Ἡ δόξα ἄνωθεν τῆς Κλίμακος ἐκπέμπεται ἐκ τοῦ ἐν δόξῃ ἐμφανισθέντος Κυρίου Ἰησοῦ, ὑποδεχομένου τοὺς τετελειωμένους ἀθλητάς.

Ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς Κλίμακος ἀνέρονται Μοναχοί. Διακρίνομεν τρεῖς ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους τῆς διεσπασμένης Κλίμακος. Ἡ ἄνοδος εἶναι εὐχερεστάτη ἕκαστος δὲ τῶν Μοναχῶν βοηθεῖται ὑπὸ προφητικοῦ Ἀγγέλου. Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς πρώ-

της βαθμίδος εὐρισκόμενον νεοπαγῆ Μοναχόν, ἡ βοήθεια τοῦ ἁγίου Ἀγγέλου γίνεται αἰσθητὴ ὄχι μόνον διὰ τῆς παροτρύνσεως, ἐκδηλουμένης διὰ τῆς δεκτικότητος τὴν ἄνοδον δεξιᾶς χειρὸς, ἀλλὰ καὶ δι' ἐπαφῆς τῆς ἑτέρας χειρὸς ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ. Μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ὁ Ἄγγελος ὑποβάλλει εἰς αὐτὸν ἀνδρείαν. Εἰς τὸν δεῦτερον καὶ τρίτον Μοναχόν ὁ φύλαξ ἄγγελος μικρὸν ἀφίσταται, μὴ ἐγκαταλείπων ὅμως αὐτοὺς οὐδόλως.

Ὁ σκληρὸς πόλεμος καὶ ἡ ἀγωνία διὰ δέχονται τὴν ἀνάπαυσιν μετὰ τὴν δεκάτην πέμπτην βαθμίδα. Ἡ εὐελπιστία πολεμεῖται διὰ τῆς ἀπογνώσεως ἢ ἀποκτηθεῖσα ἀπάθεια κυριεύεται μερικῶς ὑπὸ τῆς ἐμπαθείας. Κύματα τὰ πάθη: «Χαλεπόν, ὄντως χαλεπὸν περαιούμεθα πέλαγος, ὃ μοναχοὶ ταπεινοὶ καὶ πολλῶν πνευμάτων καὶ σπιλάδων, καὶ ἰλίγγων, καὶ θραχῶν, καὶ θηρίων, καὶ πειρατῶν, καὶ σιφῶνων, καὶ κυμάτων πεπληρωμένων...» (Λόγ. 26ος, Περὶ διακρίσεως, κεφ. 13)*. Μοναχὸς τις, μὴ ὑπερβάς τὴν δεκάτην πέμπτην βαθμίδα, εὐρίσκεται ἤδη μετέωρος εἰς τὸ χάινον κάτωθεν τῆς Κλίμακος κενόν. Ὡ τῆς συμφορᾶς! Ἐδῶ εἰκονίζεται τὸ ἀθυσσαλέον χάσμα τοῦ ἔδου ἐκ τῶν ζοφερῶν ἐγκάτων τοῦ ὁποίου ἐξεβράσθη θηρίον ἀποτρόπαιον ἐλικοειδῶς ἀναδιπλωμένον «ὁ θύθιος δράκων». Κεφαλὴ τεραστία, ἐκ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας προβάλλουν γυμνοὶ οἱ αἰχηροὶ ὀδόντες αὐτοῦ. «Ἐκ μυκτῆρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ ἀνθρώπων», «ἐκπορεύεται δὲ φλόξ» ἐκ τοῦ ἀπυθμένου στόματος τοῦ θηρίου (Ἰώβ 41, 12.13). Πρὸς δὲ ἐξέρχεται γλώσσα λεπτὴ καὶ ἐλαστικὴ χρησιμεύουσα πρὸς κατάποσιν τῶν θηραμάτων. Οἱ ψυχροὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ αἱματώδεις, πύρινοι, προστατευόμενοι διὰ δύο κερατοειδῶν ὀφθῶν, προενοῦν τρόμον. Τρίχες λεπταὶ δίκην χαίτης, κοσμοῦν τὴν θηριώδη κεφαλὴν καθῶς καὶ τὸν τράχηλον. Τρομακτικὸς ὁ παρμὸς του· ἀνυπόφορος ἢ ἀποφορὰ (πρβλ. Ἰώβ 41, 10). Ἦδη εἰς τὸ στόμα τοῦ «οὐδενὸς ἐπὶ τῆς γῆς ὁμοίου αὐτῷ πεπονημένου θηρίου» (ἐνθ. ἀν. 25) εὐρί-

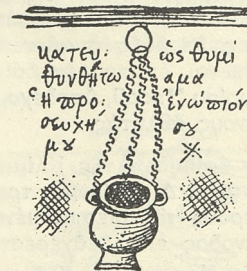
σκεται ὁ ἄθλιος μοναχός, τραγικὸν πῶμα ἰδιορρυθμοῦ ἀναβάσεως τῆς ἱερᾶς Κλίμακος.

Ἄς ἴδωμεν τὸν ἐκπίπτοντα ταλαίπωρον μοναχὸν εἰς τὴν τρομακτικὴν πτώσιν του. Δαίμων ζοφερός καὶ ἀποτρόπαιος ἔλκει διὰ μιᾶς ράβδου τὸν δυστυχῆ. Οὗτος δὲ ἐπικρέμαται καὶ σείεται ὡσπερ φύλλον δένδρου. Ἡ αἰώρησις προκαλεῖ τὴν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ βίαιαν ἐξαγωγήν τοῦ πλήρους νομοισμάτων θαλλαντίου. «Ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἢ φιλαργυρία καὶ ἔστι καὶ λέγεται, μίσος γάρ, καὶ κλοπᾶς, καὶ φθόνους, καὶ χωρισμοῦς, καὶ ἔχθρας, καὶ ζᾶλας, καὶ μνησιμίας, καὶ ἀσπλαγχνίας, καὶ φόνους αὕτη ἐποίησε» (Λόγ. 16 κεφ. 22). Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὸ δέλεαρ, ἢ ἀνάλογος φαντασία τοῦ ἐμπαθοῦς, ἢ ὑστάτη κρίσις, ἐν προκειμένῳ «ὁ θησαυρὸς τῶν φιλαργύρων», τὸν ὁποῖον προβάλλει ἀποκρουστικὸς ὁ δαίμων τῆς φιλαργυρίας. «Φιλαργυρία ἔστιν εἰδῶλων προσκύνησις...» (Λόγ. 16 κεφ. 2). Ὁ πίπτων ὄμως — τὸ μόνον εἰς τὴν ὄλην σκηνὴν παρήγορον σημεῖον — δὲν βλέπει πρὸς τὸν θησαυρὸν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἔλκοντα δαίμονα. Ἔχομεν ἀποκόλυψιν τῆς πλάνης καὶ ἐπισήμανσιν τοῦ πειρασμοῦ, εἰς τὸ ἔσχατον λεπτόν. Ἔλπις ἀνανήψεως; Ἐχει ἐδῶ ἐφαρμογὴν ὁ λόγος τοῦ Ἱερεμίου «μη ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται»; (Ἱερ. 8, 4).

Ἄναθῶμεν τὴν κοπιώδη ἄνοδον· ἐὰν ἀρνηθῶμεν, οὐαί! Ἄγων κρατικῶν· ἄγων ζωῆς καὶ θανάτου... «Ὅσον προκόπτουσιν οἱ ἄθληταί, τοσοῦτον συνάπτουσιν ἀνταγωνιστῆ μείζονι», (Ἄποφθέγματα Ἄμμᾶς Συγκλητικῆς 14) καί, «Ὅσον διαβαίνεις ἐν τῇ ὁδῷ τῆς πόλεως τῆς βασιλείας καὶ τῆ τοῦ Θεοῦ πόλει πλησιάζεις, τοῦτο ἔστω σοι τὸ σημεῖον· ἢ ἰσχύς τῶν πειρασμῶν ἀπαντᾷ σοι. Καὶ ὅσον πλησιάζεις καὶ προκόπτεις τοσοῦτον οἱ πειρασμοὶ πληθύνονται κατὰ σοῦ» (Ἄθ. Ἰσαάκ, Λόγος 46ος, σ. 191 - 192 ἐκδ. Σπετσιέρη). Ἐν τῇ Κλίμακι καὶ διὰ τῆς Κλίμακος ἢ Σωτηρίας... «Ἐκαστος βλέπεται ἐν ποίᾳ θαμίδι ἔστηκε...» (27, 2 μέρ. Β'). Ἰδοὺ μοναχός, μικρὸν παρεκκλίνας τῆς εὐθείας καὶ συνεποῦς ἀνόδου, γίνεται πρόξενος χαρᾶς εἰς τοὺς ἐχθρούς. Βάλλεται ἔλκεται ἀπὸ τῆς κόμης· πατεῖται εἰς τὸν λαίμονα καὶ τὸν θώρακα, μέρη τὰ ὁποῖα ἐξέχουν τῆς Κλίμακος. Οὗτοι μὲ ὀφθαλμοῦς ἀρπυγᾶς προσβλέπουν ἐπὶ ἕτερον νηφαλίως καὶ προρεκτικῶς ὡς βασιλεῖα ἐν τῇ ἑαυτοῦ καρδίᾳ ὑψηλὸν ἐν ταπεινώσει καθήμενον» (7,

40), προσπαθοῦντες ὅπως δι' ἀπατηλῶν μέσων δελεάσωσιν αὐτὸν καὶ οὕτω γενόμενος πτώμα καταφαγωθῆ ὑπὸ τοῦ θηρίου. Οὗτος ὄμως ἀπαθῆς καὶ ἔχων σταθερὸν τὸ φρόνημα, ὑπομνησκει τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως τῆς Κλίμακος: «Καθεζόμενος ἐφ' ὕψους τήρει σεαυτὸν, καὶ τότε ὅψει πῶς, καὶ πότε, καὶ πόθεν, καὶ πόσοι, καὶ ποῖοι κλέπτει εἰσελθεῖν καὶ κλέψαι τοὺς θότρους ἔρχονται...» (27, 3. μέρος Β'). «Καθεσεῖς, τήρει, καὶ ὅσει τοὺς εἰωθότας τὰς ἀρχὰς τῆς ψυχῆς ἀφαρπάξαι» (19, 12). Τοῦτο ὄμως προκαλεῖ μείζοντα ὄργην εἰς αὐτοὺς καὶ δαίμων θρασυς δὲν διστάζει νὰ πατήσῃ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς Κλίμακος. Τὸ χρῶμα του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς μελανοὺς δαίμονας, εἶναι ἐρυθρὸν, ὑπενθυμίζον τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστολικοῦ «Ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός» (Β' Κορ. 11, 14). Φωτὸς ὄμως «πυρῶδους». Εἰς τὰς Ἰδίας θαμίδας ἔτεροι δύο ἐτοιμάζουσι τὸ πῶμα τῶν «Πτώμα μὲν ὑψηλὸν τὸ οἰκεῖον θέλημα, ἡσυχίᾳ δὲ προσευχῆς διάστασις» (27, 27. μέρος Β').

Εἰς τὰς ὑψηλὰς θαμίδας ἢ πτώσις ἐτοιμάζεται ὄχι μόνον διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ κακοῦ, ὅπερ θέβαιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀργίας τῶν ἀρετῶν, τῆς ἐλαφρᾶς ἀμελείας, τῆς ὀλιγολέπτου ὀλιγωρίας, τῆς ἀνεπιστήτου ψύξεως τῶν θερμῶν λογισμῶν... Φεῖσαι ἡμῶν, Κύριε! Ἐπὶ ὄλοι οἱ εἰκονιζόμενοι δαίμονες. ἀντιστοιχοῦντες ἕκαστος εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐπτά θανασίμων ἀμαρτημάτων. Νέντε οἱ πίπτοντες, «οἱ κατερχόμενοι μακρὰν ἀποπίπτουσι» (15, 24)· ἐξ δὲ οἱ ἀνερχόμενοι ἀπλανῶς μετὰ τῶν ἰσarithμων φυλάκων ἀγγέλων. Ὡθεῖ αὐτοὺς εἰς τὴν ἄνοδον φορὰν «ὁ τῆς ἀναβάσεως ἔρωσ. Οὐ σταθήσονται μέχρι τὰ Σεραφίμ φθάσωσιν· οὐδὲ κοπιᾶσιν ἄχρις Ἀγγε-

λοι γένωνται» (27, 26). Λόγω τῶν πιπτόντων ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα ἐὰν ἀκὸμη καὶ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Μοναχισμού συμβαίνουν ναυάγια (πρβλ. 21, 2). Ἐπ' αὐτοῦ ἀκούσωμεν τοῦ θείου ἀλείπτου τῶν Μοναχῶν τὴν θαρυσήμαντον δὴλωσιν: «Εἰ οὐ πᾶς ὁ βαπτιζόμενος σέσωσται, τὸ ἐξῆς σιωπήσωμα» (1, 19). Ἡ δὲ ἐρμηνεία τοῦ Σχολιαστοῦ καταργεῖ τὰ ἀνταπάτας: «... δηλονότι οὐ πᾶς ὁ ἀποκουρευόμενος (σέσωσται), ἀλλ' ὁ φυλάττων τὰ τοῖς μοναχοῖς πρέποντα» (αὐτ.). Τέλος, εἰς τὰς ἀνωτάτας θαθμίδας διακρίνομεν ἕνα μοναχὸν ὅστις ἔφθασεν ἐκεῖ κατόπιν πολυμύχθων ἀγῶνων. Ἡσκήθη εἰς ὑψηλάς ἀρετάς· προσευχήν, ἡσυχίαν, διάκρισιν, ἀπάθειαν, ἀγάπην. «Προσεπέλασε τῷ φωτί... ἠξιώθη φωνῆς, ἠξιώθη θεωρίας...» (Πρὸς ποιμένα, 100). Ἄνωθεν αὐτοῦ ὁ Κύριος ἐπιθραβεύων· «Εἰ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ...» (Ματθ. 25, 21).

Θαρσῶμεν καὶ ἡμεῖς· ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι εἰδούς ἀναβάσεις: ὀμαλώτεροι, ἀκινδυνωδέτεροι, ἀσφαλέστεροι ὡς: ἡ «λεληθυία ἀνάβασις» τῆς σιωπῆς (11, 3)· ἡ «ὑπνοῦσα ὀδοπορία» τῆς ὑπακοῆς (4, 3)· ὁ «οὐράνιος σίφων» τῆς ταπεινώσεως (25, 63)· ἡ «μακαρία καὶ σύντομος ὁδὸς» τῆς ταπεινοφροσύνης (αὐτ. 35)· ἡ «προκοπή τῆς ἀγάπης» (30, 18).

Θεωροῦντες τὴν μεγαλοπρεπή ὕψωσιν τῆς Κλίμακος, ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν γῆν καὶ φθάνει μέχρι οὐρανοῦ, Ἰλιγγιδίμεν. Ἄναγιγνωσκόμεν τὰς ἐπιγραφάς: «Τριαντάβαθμος οὐρανοδρόμος Κλίμαξ εἰς οὐρανούς φέρουσα τοὺς αἵρουμένους». Ἐτέραν δυσανάγνωστον διὰ τῆς ὁποίας πιθανὸν νὰ δέηται ὁ ζωγράφος τῆς ἐναργουῆς αὐτῆς παραστάσεως: «... χεῖρ σου ἀρπάσας ἐχθροῦ παλαμναίου με τοῦ ψυχοφθόρου... Λόγε...».

Εἰς τὰ δεξιὰ, πλησίον τῶν θάσεων τῆς Κλίμακος, ὁ συγγραφεὺς τοῦ περισπουδάστου τούτου ἀσκητικῆς ἔργου Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σχολαστικός, προτρέπει εἰς τὴν ἀνάβασιν. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἀσκητικὸν ἄμα καὶ γλυκὺ, ἐμπνέει εὐψυχίαν καὶ ἀνδρείαν εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς ὡς νὰ λέγῃ: «Μηδεὶς προφασίζέσθω πρὸς τὴν ἀνάβασιν...» (26, 20 μέρος Β'). Τέλος τὸ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰλητᾶριον ὁθᾶ πρὸς τοὺς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας Μοναχοὺς: «Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε, ἀδελφοί, κατασκευάζοντες προθύμως τὰς ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν». Ὁπίσθεν αὐτοῦ πλῆθος Μοναχῶν, ὀράντων ὡς εἰς ἀρχέτυπον εἰκόνα» (Πρὸς ποι-

μένα 23) εἰς τὸ φωτεινὸν πρόσωπον τοῦ θειοτάτου μύστου, «προσλαμβανόντων δὲ κέντρον καὶ ἔσλος πυρὸς καὶ ζῆλον ἐν καρδίᾳ» (5, 7) ἐκ τῆς κοιναρίας μετὰ τοῦ ἀγίου Πατρὸς Ἰωάννου καὶ τῆς μεθέξεως τοῦ ἔργου του, πορευόμενοι πλήρεις ἀγωνιστικότητος «ἐκουσίᾳ τῇ γνώμῃ» εἰς τὴν εἰς οὐρανούς ἀνάγουσαν Κλίμακα. Εἰς τὸ βάθος διακρίνεται ἕνας Νάος μετὰ τοῦ περιθόλου του.

δ.μ.δ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΝ ΤΟΥ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ

Ἦ τοῦ παραδόξου θαύματος!

Πάτερ Ἰωάννη Ὅσιε, διαπαντὸς ἀληθῶς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι, τὰς ὑψώσεις ἔφερες, μελετῶν πρακτικώτατα, τὰ θεόπνευστα, λόγια πάνσοφε, καὶ τὴν ἐκείθεν, ἀναπηγάζουσα, χάριν ἐπλούτισας, γεγονός μακάριος, τῶν ἀσεβῶν, πάντων τὰ δουλεύματα καταστρεφάμενος.

Πάτερ Ἰωάννη ἐνδοξε, ταῖς τῶν δακρῶν πηγαῖς, τὴν ψυχὴν καθαιρόμενος καὶ παννυχίος στάσεσι, τὸν Θεὸν ἰλασκόμενος, ἀνεπτερώθης, πρὸς τὴν ἀγάπῃσιν, τὴν τούτου Μάκκα, καὶ φραιότητα ἤς ἐπαξίως νῦν, ἀπολαύεις ἀληκτα, χαρμονικῶς, μετὰ τῶν συνάθλων σου, θεόφρων Ὅσιε.

Πάτερ Ἰωάννη Ὅσιε, ἀναπτερώσας τὸν νοῦν, πρὸς Θεὸν διὰ πίστewς, κοσμικῆς συγχύσεως, ἐβδελύξω τὸ ἄστανον, καὶ τὸν Σταυρὸν σου, ἀναλαβόμενος τῷ Παντεπόπτη, κατηκολούθησας, σῶμα δυσήνιον, ἀγωγαῖς ἀσκήσεως, τῷ λογισμῷ, σθένει δουλωσάμενος, τοῦ θείου Πνεύματος.

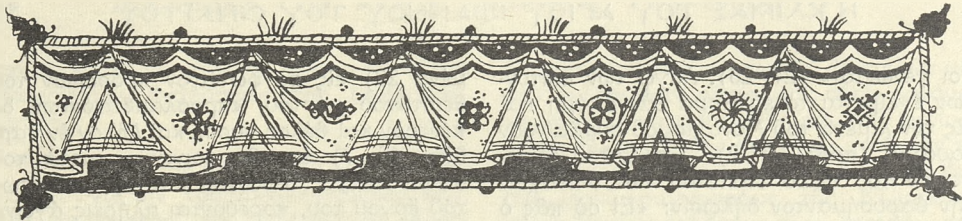
Δ ὄ ξ α. Ἦ χ ο ς π λ. α'.

Ὅσιε Πάτερ, τῆς φωνῆς τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦ Κυρίου ἀκούσας, τὸν Κόσμον κατέλιπες τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν εἰς οὐδὲν λογισάμενος· ὄθεν πᾶσιν ἐδόξας· Ἀγαπήσατε τὸν Θεόν, καὶ εὐρήσῃτε χάριν αἰώνιον· μηδὲν προτιμήσατε τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, εὐρήσῃτε ἀνάπαυσιν, μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων ὧν ταῖς ἰκεσίαις Χριστὲ φύλαξον, καὶ σώσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἄπολυτικίον

Ταῖς τῶν δακρῶν σου ροαῖς, τῆς ἐρήμου τὸ ἄγονον ἐν ἐκάρῃσας καὶ ταῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς, εἰς ἕκατὸν τοὺς πόνας ἐκαρποφόρησας· καὶ γεγονός φωστῆρ, τῇ οἰκουμένῃ λάμπων τοῖς θαύμασιν, Ἰωάννη Πατῆρ ἡμῶν Ὅσιε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

ΟΙΚΙΑΩΣ έχουν χαρακτηριωθή αι ὁμαδικαι ἐπανδρωσεις των Ι. Μονων του Ἁγίου Ὁρους, κατα τον τελευταιον καιρον. Ἄλλοι τας ὀνομαζουσι «ἄνοιξις εἰς τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας», ἄλλοι

θεωροῦν ὡς ἀναγέννησιν του Ἁγίου Ὁρους καὶ ἄλλοι τὰς βλέπουν ὡς ἕν θαῦμα.

Ἡμεῖς προτιμῶμεν τὸν τελευταῖον χαρακτηρισμόν, μετὴν προσθήκην, ὅτι τοῦ θαύματος αὐτοῦ αὐτουργὸς εἶναι ἡ φυσικὴ προστάτις καὶ «κτιτόρισσα» τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἡ «κουροτρόφος Παρθένων».

Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀνανεώσωμεν εἰς τὴν μνήμην μας τό... ἱδρυτικὸν συμβόλαιον, θὰ ἐλέγομεν, ὅπερ ὑπέγραψεν ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ πρώτου οἰκιστοῦ τοῦ Ἁθῶ, Ὁσίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου, μετὰ τὴν ἰσχυρὴν παρατεινομένην ἐφ' ὄρου ὑπάρξεως τοῦ κόσμου τούτου:

«Ἔστιν Ὁρος ἐπ' Εὐρώπης κάλλιστον ὁμοῦ καὶ μέγιστον, πρὸς Λιβύην τετραμένον, ἐπιπολὺ τῆς θαλάσσης εἰσω προϊόν· τοῦτο τῆς γῆς ἀπάσης ἀπολεξαμένη, τῷ μοναχικῷ πρέπον καταγωγίον, προσκληρῶσαι διέγνων ἔγωγε... Καὶ ἅγιον τούντεῦθεν κεκλήσεται· καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὸν πρὸς τὸν κοινὸν ἀνθρώποις πολέμιον αὐτοῦ ἀγῶνα ἐπαναιρουμένων, προπολεμῶσα διὰ βίου παντὸς καὶ πάντως ἔσομαι τούτοις ἄμαχος σύμμαχος, τῶν πρακτέων ὑφηγητῆς, τῶν μὴ πρακτέων ἐρμηνευτῆς· κηδεμών, ἱατρός, τροφεύς, ἢν ἄρα βούλει τροφήν τε καὶ ἰατρείαν, ὅση τε πρὸς τὸ σῶμα τείνει, καὶ τοῦτο συνιστᾷ τε καὶ λυσιτελεῖ· καὶ ὅση τὸ πνεῦμα διανιστᾷ τε καὶ ρώννυσι, καὶ μὴ τοῦ καλοῦ διαπεσεῖν συγχωρεῖ· συστήσω δ' ἄρα τῷ υἱῷ καὶ Θεῷ μου, οἷς ἂν γένηται καλῶς καταλῦσαι τῆδε τὸν βίον, τῶν αὐτοῖς ἡμαρτημένων τελείαν ἐξαιτησάμενη παρ' αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν».

Ἐπόμενον εἶναι νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸ Ὁρος τῆς νὰ ἐρημωθῇ. Αἱ ὑποσχέσεις τῆς Κυριακῆς ἡμῶν Θεοτόκου φανερόνουν τὴν μητρικὴν κηδεμονίαν τῆς οὔτως, ὥστε ὅταν τὰς μετέγραφεν ὁ ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, νὰ σημειῶναι «τὸ λέγω, καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν σκιρτᾷ ἔσωθεν ἡ καρδία μου».

Μέσα εἰς τὰ πλαίσια, λοιπόν, τῆς μερίμνης τῆς, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὰς πρωτοφανεῖς εἰς τὸ Ἁγιον Ὁρος ἐπανδρωσεις Μονῶν, εἰς ἀριθμὸν, εἰς ἡθος, εἰς παιδείαν, ἀλλὰ καὶ μέσα εἰς τὰς καλυτέρας δυνατάς συνθήκας, ποῦ προάγουσι τοὺς ἀγωνιζομένους Μοναχοῦς.

Ἡ εἰσήγησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς πνευματικότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, — τὴν ὁποίαν κατεχωρίσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος — εἶχεν ἐπισημάνει, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «ἐξέλιπεν ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον πλῆθος ὑποψηφίων μοναχῶν, πολυλάκις παρακινουμένων ἐξ ἑνδείας βιοτικῆς, κατέκλυζε τὸ Ἁγιον Ὁρος». Πράγματι, μίαν νέα ἐποχὴ ἀνατέλλει διὰ τὸ Ἁγιον Ὁρος. Ἄλλ' ὅς ἀφηγηθῶμεν εἰς λιτὰς γραμμὰς τὸ θαῦμα τῆς Θεομήτορος εἰς τὴν Κοινοβιακὴν Μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας.

Ὅπως αἱ πλείστα Ἱ. Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ποῦ παρουσιάζουσι αἰσθητὴν ἔλλειψιν νέων Μοναχῶν, οὕτω καὶ ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ ἡγήγισε τὸ ὄριον τοῦ ἀδιεξόδου ὅπως συνεχίσῃ τὴν λειτουργίαν τῆς μετὰ τοὺς εὐαριθμούς προκεχωρημένης ἡλικίας Μοναχοῦς. Τοῦτο ἀντιληφθέντες οἱ Σιμωνοπεριτῆται πατέρες, ἐδέχθησαν ἐγυνωμόνας τὴν προσφερομένην ἀδελοφότητα ἐκ 15—20 Μοναχῶν τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων, ὅπως ἐνωματωθῇ εἰς αὐτοῦς, οἱ δὲ Μετεωρίται ἐδρον οὕτω «διπλῆν τὴν χάριν».

Ὀντως, κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κατ. Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους προβλεπομένης διαδικασίας, ὠρίσθη ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου

Καθηγουμένου Ἀρχιμ. κ. Αἰμιλιανοῦ τῆν 17ην Δεκεμβρίου παρ. ἔτους (παλ. ἡμερ.), ἥτις καὶ ἐγένετο μετὰ τῆς γνωστῆς σεμνοτάτης ἀγιορειτικῆς ἐθιμοτυπίας.

Ἡ τελετὴ ὑπῆρξεν ὑποβλητικωτάτη καὶ κατανοητικωτάτη, πού ἰδιαιτέρως ἐτονίζετο ἀπὸ τὴν παρουσίαν πολυαριθμῶν ἀγιορειτῶν, πολλῶν μελῶν τῆς Ἱ. Κοινότητος, τῆς Σιμωνοπετρικῆς ἀδελφότητος, παλαιῶν τε καὶ νέων ὡς καὶ ἀρκετῶν πνευματικῶν τέκνων τοῦ π. Αἰμιλιανοῦ, τὰ ὁποῖα προσήλθον διὰ τὰ συνεορτάσουν τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονός.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐγκριτικῆς Πράξεως τῆς Ἱ. Κοινότητος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ τὴν παράδοσιν τῆς ποιμαντορικῆς ράβδου εἰς τὸν, συμφώνως τῇ τάξει, ἐκλεγέντα νέον ἡγούμενον, ὁ π. Αἰμιλιανός, ἐν πολλῇ κατανύξει καὶ ἐν αἰσθησει τῶν περὶ αὐτὸν τελευμένων ὧς καὶ τῶν φοβερῶν εὐθυνῶν, ἅς συνεπάγεται τὸ ποιμαντικὸν ἔργον, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Πανοσιολογιώτατε ἅγιε Λαύρας, πανοσιολογιώτατοι ἅγιοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἱ. Κοινότητος, σεβάσμιοι ἅγιοι πατέρες τοῦ Θεολήπτου τούτου καὶ Θεοβαδίστου καὶ Θεομητροβαδίστου καὶ ἀγιοβαδίστου Ὁρους, οἱ ὁποῖοι ἤλθατε ἐξ ὧλων τῶν ἄκρων διὰ νὰ συμπαρασταθῆτε καὶ συγχαρῆτε εἰς τὴν πανήγυριν τὴν ὁποίαν ἔχομεν σήμερα ἡμεῖς. Καὶ σεῖς ὅλοι, προσφιλεῖς μου φίλοι καὶ ἀδελφοί, πού μακρόθεν ἐφθάσατε διὰ νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ κοινοῦ τὴν καινούργιαν αὐτὴν περίοδον τῆς ἱστορίας μας. Ἐν μέσῳ ὑμῶν ἰστάμενος, νομίζω, ὅτι βλέπω ὅλους ἐκεῖνους τοὺς ἁγίους, τοὺς ὁσίους, τοὺς πολιτάς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἱ ὁποῖοι ἐκ τῶν ὁρέων καὶ ἐκ τῶν σπηλαίων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀπῶν τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν ρωγμῶν τῶν θράχων ἐξήλθον καὶ ἀνῆλθον ἥδη ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς χορεύοντες καὶ συγχορεύοντες καὶ συναγαλλόμενοι μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅντως αἰσθάνομαι, ἅγιοι πατέρες, ὅτι μαζί με σὰς ἴστανται πρὸ ἡμῶν τὴν ὄραν ταύτην ἢ ἐφορος Κυρία Θεοτόκος, ὁ ὄσιος Σίμων ὁ Μυροβλύτης ὁ καὶ κτίτωρ τῆς μονῆς μας, ἢ πλειὰς τῶν ὁσίων μεγάλων πατέρων, πάντες οἱ Ἀθωνῖται ἅγιοι ἄσκηται καὶ σύμπασι τῶν ἁγίων ὁ πάντιμος καὶ θεῖος χορός, σύμπασα ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ.

Λοιπὸν, πατέρες μου ἡγιασμένοι καὶ τῷ Θεῷ ἠγαπημένοι, ἐν μέσῳ ὧλων τῶν ἁγίων, αἰνέσατε τὸν Κύριον, δοξολογήσατε τὸν Θεόν, ἄσατε Αὐτῷ μεθ' ἡμῶν, οἵτινες ἄγομεν ἑορτὴν ἐγκαίνιων τὴν σημερινὴν ἡμέραν. Ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα ἢ Ἀδελφότης ἢ ὑφ' ἡμᾶς, δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ εἰς τὰ βλέφαρά τῆς νυσταγίας ἡμῶν, μέχρις ὅτου εὗρη «τόπον τῷ Κυρίῳ, σκῆ-

νωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ». Καί, ἰδοῦ, σήμερον εἰσερχόμεθα ἐπισήμως διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς μας εἰς τὰ σκηνώματα τοῦ Θεοῦ. Σήμερον προσπίπτομεν καὶ προσκοινοῦμεν τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν πόδες ἁγίων καὶ οἱ πόδες τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ. Ἐγκαίνιων ἑορτὴν πανηγυρίζομεν σήμερον, εἴπομεν. Ἡ Ἀδελφότης μας χαίρεται, διότι προσφέρει τὸν ἐαυτὸν τῆς εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον Τόπον.

Μαζί με ἡμᾶς προσφέρουν ὡς ὀλοκαυτώματα τὰς νεανικὰς τῶν καρδίας, ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι οἱ ὁποῖοι περιστοιχίζουσι ἡμᾶς καὶ οἱ ὁποῖοι ὡς ἀρνία μᾶς ἠκολούθησαν εἰς τὸν χώρον αὐτὸν τῶν ἀγιοφανεῖων καὶ θεοφανεῖων Ἀπαρχῆν καινὴν καὶ ὀλοκάρψασιν νέαν ἀφιερώσεως τῷ Κυρίῳ τελοῦμεν. Παλιγγενεσίαν ἔχομεν. Εἶναι ἡμέρα τῆς ὀριστικῆς καταγραφῆς μας εἰς τὸ «Περιβόλι τῆς Θεοτόκου», εἰς τὸ ἅγιον Ὁρος. Ψάλλομεν ὠδὴν ἐπινίκιον, διότι ἐνσωματούμεθα εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἀθωνιτῶν πατέρων. Ὅ,τι ἐποθοῦσαμεν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, τὸ εὐρίσκομεν τώρα πρὸ τῶν ποδῶν μας. Εἰς ἡμᾶς προσωπικῶς ὁ ἅγιος Σίμων ὁ Κτίτωρ, παρ' ὅτι ἀνάξιον, εὐδοκεῖ νὰ μᾶς ἐγχειρίσῃ διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἁγίου Λαύρας τὴν εὐθύνην τῶν θρεμμάτων του, ἀναμέναν καρποὺς ἀνταξίους τοῦ βίου του.

Ὅταν ἐξητούσαμεν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὁρος, μᾶς περιγελοῦσαν, μᾶς ὠνόμαζαν λιποτάκτας, ὡς φεύγοντας ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ἐκκλησίας καὶ μᾶς ἔλεγον, ὅτι «πέθανε τὸ Ἅγιον Ὁρος, ὅτι κείται ἄδοξον καὶ γηρασμένον ἐρείπιον». Καὶ τώρα πού ἤλθαμεν, τὸ εὐρίσκομεν δεδοξασμένον καὶ τιμημένον ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα τοῦ κόσμου. Εὐρίσκομεν τὸν ἀγιοβάδιστον καὶ θεοβάδιστον ἡγιασμένον τοῦτον ἀγγελοσκηπὴ τόπον, περιβαλλόμενον ἀπὸ τὰς φωτεινὰς νεφέλας τῆς χάριτος καὶ στολιζόμενον μετὰ τὸν κρυσσωτὸν στολισμὸν τῆς Ἀειπαρθένου. Αὐτὸ ἦτο ἡ πρώτη ἀποκάλυψις δι' ἡμᾶς. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ δευτέρα.

Ὅταν ἤλθωμεν καὶ κατεστάθην εἰς τὴν ἱεράν καὶ ὑψιθέριμον ταύτην ἁγίαν Μονὴν, εὐρήκαμεν τοιαύτην ὑποδοχὴν ἐκ μέρους τῶν παλαιωτέρων ἐνταῦθα ἀσκουμένων πατέρων, ἢ ὁποῖα κατέπλη-

ξεν ἡμᾶς καὶ μᾶς ἄφησε ἀναδούους καὶ μᾶς ἐγέμισεν ἀπὸ αἰσθήματα συγκινήσεως. Πόσες φορὲς δὲν εἶδομεν δάκρυα εἰς τὰ μάτια τῶν γερόντων, πόσες φορὲς δὲν εἶδομεν νὰ ἐκφράζουσι μὲ χίλιους τρόπους τὴν ἀγάπην των, τὴν ἐμπιστοσύνην των, τὸν σεβασμὸν, τὴν ἐκτίμησίν των! "Ἠλθομεν ταπεινοὶ δούλοι καὶ εὐρήκαμεν περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀνεμίνομεν. "Ἠλθομεν ταπεινὸς δούλοι νὰ προσκυνήσωμεν καὶ ἐζήτησαν νὰ προσκυνήσουσι ἐκείνοι ἡμᾶς.

'Ἀλλὰ μήπως τοιαύτη ὑπήρξεν ἡ στάσις μόνον τῶν πατέρων τῆς Μονῆς; Μήπως καὶ ἡ ἱερὰ Κοινότης δὲν ἐπέδειξε φιλόανθρωπον καὶ φιλαδέλφον στάσιν διὰ τῆς ἄνευ οὐδενὸς δισταγμοῦ ἐπικυρώσεως τῆς ἀποφάσεως τῆς 'Αδελφότητος; Μήπως καὶ εἰς ὅλον τὸ "Όρος δὲν εὑρομεν τοὺς ἀγίους πατέρας φιλοτιμῶς, φιλαδέλφως καὶ φιλοχρίστως νὰ μᾶς δέχονται καὶ νὰ μᾶς ἀγαποῦν; Καθημερινῶς ἀνακαλύπτουμεν εἰς τὰς καρδίας τῶν 'Αγιορειτῶν πατέρων εἰλικρινεῖς ἐκδηλώσεις καὶ ἀληθῆ αἰσθήματα, ποὺ στὴν πραγματικότητα ἐκφράζουσι τὴν ἀγάπην των πρὸς Αὐτὸν τὸν Θεόν. Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ, ἰστάμενοι ἐνώπιον ὑμῶν καὶ εὐχαριστοῦντες ὑμᾶς, δὲν κάνομεν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ὅ,τι ἔπραξεν ὁ μακαριστὸς Γέροντας μας. 'Εκεῖνος, εἰς τὸν ὅποιον ὀφείλομεν τὰ σπέρματα τῆς μοναχικῆς μας ὑποστάσεως, τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀφιερώσεώς μας, ὁ μακαριστὸς Διονύσιος Τρίκκης, ὁ ἐκ τῆς Λαύρας προελθὼν. "Όστις, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ "Όρος δεκαεξί ἐτῶν παιδάκι τὸ πρῶτον ποὺ ἔκαμε, ἦτο νὰ πέση καὶ νὰ φιλήσῃ τὸ χῶμα τὸ ἀγιορειτικόν. Αὐτὸ καὶ ἡμεῖς τὴν ὄραν ταύτην ἔχομεν τὴν αἴσθησιν ὅτι πράττομεν. Καὶ φιλώντας τὸ ἀγιορειτικόν χῶμα, στὴν πραγματικότητα ἀσπαζόμεθα τοὺς 'Αγίους τῆς 'Εκκλησίας μας, διότι ἡ κάθε πλαγιά καὶ κάθε κορυφὴ καὶ τὸ τελευταῖον ἀγιορειτικὸ βραχάκι εἶναι σημάδια ποὺ μαρτυροῦν κάποια ἰστορίαν ἀπὸ τοὺς ἄθλους ἐνὸς ἀγίου.

"Ἐντονον ἔχεις τὴν παρουσίαν των μέσα εἰς τὸ "Όρος. 'Η ψυχὴ σου περιπατεῖ μαζί τους. Καὶ δι' αὐτὸ, ἓνας ἀγιορεῖτης μοναχὸς εἶναι ἓνας ἀδιάλειπτος προσκυνητῆς τῆς εἰκόνης τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἓνας συνοδοιπόρος τῶν 'Αγίων. Εἰς τὸ "Όρος ἀποκτᾶς τὴν αἴσθησιν τῆς ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωὴν σου ἀποφατικῶς. Καὶ ἄλλοτε ἀνακαλύπτεις τὴν ἔντονον αἴσθησιν τῆς παρουσίας Του ἀνὰ πάσαν στιγμὴν καὶ εἰς πάντα τόπον καταφατικῶς. 'Όλόκληρον τὸ "Όρος εἶναι ἓνα παραμόνιμον πεντηκοστιανὸν ὑπερφῶν, ὅπου ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος δὲν παύει οὔτε διὰ στιγμὴν νὰ ἀποστελλῇ τὰς μαρμαρυγὰς τῆς εἰς τὴν ψυχὴν σου.

μᾶς διὰ τοὺς κόπους καὶ τὴν τιμὴν τοῦ προσεφέρατε εἰς ἡμᾶς. 'Υμεῖς δὲ εὐχαριστήσατε τὸν Θεόν. Εὐχαριστήσατε τὸν Θεόν διότι ἤνοιξε καὶ τὰς καρδίας. 'Εξεχύθη πλουσίως τὸ Πνεῦμα. Τὰ περίρι σπήλαια εὐτρεπίζονται, οἱ ναοὶ μας σκιρτοῦν, τὸ Μοναστήρι μας ἀγάλλεται, διότι προστίθενται ἐν αὐτῷ καρδίαι ἀλλόμοναι καὶ ὀδίνουσαι καὶ ἐπιποθοῦσαι καὶ τίκτουσαι, καθ' ἐκάστην καὶ διαρκῶς, τὸν Χριστὸν...»

'Εγράψαμεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ ἐκ Μετεώρων ἀδελφοὶ εὑρον «διπλὴν τὴν χάριν». 'Αναμφιβόλως, ἡ 'Ι. Μονὴ Σίμωνος Πέτρως, εἶναι ἓν ἕτερον μετέωρον μὲ τὴν τολμηρὰν οἰκοδομικὴν τῆς, ὑψουμένην πρὸς τὸν οὐρανόν. Καὶ οὕτως ἀπέλαυον μαζὺ μὲ τὸ μετέωρον των καὶ τὴν θαθεῖαν ἀγιορειτικὴν ἡσυχίαν, ἄγνωστον, θεβαίως, εἰς τὰς Μονὰς τῶν Μετεώρων. Καὶ χωρὶς ἡσυχίαν ὁ Μοναχισμὸς ἀποθνήσκει.

"Ό,τι γίνεται ἀμέσως αἰσθητὸν εἰς τὴν νεόφυτον αὐτὴν ἀδελφότητα, εἶναι ἡ διπλὴ ἐνότης μεταξὺ τῶν νεαρῶν Μοναχῶν καὶ τοῦ Πατρός των καὶ Καθηγουμένου. "Όλοι μίᾳ ψυχῇ καὶ ἡνωμένοι ἐν ἀγάπῃ μὲ τὸν ποιμένα. Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπὸ ἐτῶν ἐργασίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων ὑπὸ τοῦ π. Αἰμιλιανοῦ. 'Απὸ μικρὰ παιδιὰ τοῦ Γυμνασίου, ὁ π. Αἰμιλιανός, ἐδίδασκε τὴν 'Όρθοδοξίαν, τῆς ὁποίας ἄχραντον ἐκπορευτὸν ἀποτελεῖ ὁ Μοναχισμὸς. Κατόπιν τὰ ὠδήγησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διὰ νὰ μάθουν «τὰ ἱερὰ γράμματα, τὰ δυνάμενα σοφίαι». Καὶ ἤδη τὰ πνευματικὰ του τέκνα τὸ ἔν μετὰ τὸ ἄλλο, μὲ τὴν συγκρότησιν τῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας, ἐντάσσονται εἰς τὴν μοναστικὴν ἀδελφότητα. Οὕτω δὲ ἀκολουθεῖται ἡ παραδοσιακὴ ὁδὸς, τὴν ὁποίαν διώδευσαν ὄλοι οἱ ἅγιοι Πατέρες. Μετὰ τὴν θεωρίαν, τὴν

πράξιν καὶ πάλιν τὴν θεωρίαν, ἀλλ' ἀποκεκαθαρμένην καὶ πεφωτισμένην ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ χρόνον καὶ πόνου καὶ δακρύων καὶ προσευχῶν «μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς» καὶ ἀσκήσεως.

Εἶναι εὐτύχημα ὅτι ὅλη ἡ ἀδελφότης τελεῖ ἐν γνώσει ὄλων αὐτῶν καὶ ὅτι «κατὰ σκοπὸν διώκει ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», (Φιλ. 3, 14) ἀκολουθοῦσα τὸν θεολογικὸν κανόνα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Καθαρθῆναι πρῶτον καὶ εἶτα καθαῖραι» φωτισθῆναι καὶ εἶτα φωτῖσαι· ἅγια σθῆναι καὶ εἶτα ἀγιάσαι». Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς αἰσθανόμεθα θεατεῖαν ἱκανοποίησιν καὶ τρέφομεν χρηστὰς ἐλπίδας, ὅχι μόνον διὰ τὴν προκοπὴν ἐν πνεύματι τῆς ἀδελφότητος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συμβολὴν τῆς εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ γενικώτερον τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν συμμεριζόμεθα τοὺς διατυπωθέντας φόβους, ὅτι δὲν εἶναι συμφέρουσα ἡ συλλογικὴ μεταφύτευσις μιᾶς ἀδελφότητος εἰς ἕτεραν Μονήν. Ἀντιθέτως, φρονοῦμεν, ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐπανδρώσεως, εἶναι ἡ ἐνιαία εἰσοδος μικρῶν ἀδελφοτήτων εἰς τὰς στερουμένους νέων Μοναχῶν ἰ. Μονάς, ἐφ' ὅσον ἄλλωστε δὲν ἐπιτυγχάνεται ἄλλως ἢ ἐπάνδρωσίς των, διὰ ποικίλους λόγους.

Ὡσαύτως θὰ ἔπρεπε ἐνταῦθα νὰ ἀναφερθῆ ὁ σημαντικὸς ἀριθμὸς τῶν πνευματικῶν τέκνων τοῦ νέου Καθηγουμένου, φοιτητῶν καὶ ἐπιστημονικῶν διαφόρων κλάδων, γυμναζομένων διὰ τὸν Μοναχισμόν. Ἐθαυμάσαμεν καὶ ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν. Δὲν μένει τίποτε ἄλλο εἰς ἡμᾶς, εἰμὴ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις Του καὶ τὴν «κτιτόρισσα» τοῦ Ἁγίου Ὁρους διὰ τὸ νέον Της θαῦμα. Ἀλλὰ καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τὴν «τῶν πρακτέων καὶ μὴ πρακτέων ἐρμηνεύτριαν...», ὅπως σκεπάξῃ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων Της τὴν «νεοαἶσαν» Της καὶ ὀδηγῆ εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ Της. Ἀμήν.

Πέραν, θεθαίως, τούτων, οἱ Μοναχοὶ ἔχουν νὰ διανύσουν τὴν μακρυτέραν ὁδόν, πού διήνυσεν ἄνθρωπος· τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ φυσικὰ «ψηφίζουν τὴν δαπάνην».

Ἡ χαρὰ παντὸς ἁγιορείτου εἶναι εἰλικρινῆς καὶ φιλάδελφος, διὰ τὸ πλῆθος τῶσων Θεολόγων, πού ἀφιερῶνθαι εἰς τὸν Θεόν, «ἐμάκρυναν φυγαδεύοντες καὶ ἠύλισθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ». Ἀλλὰ οἱ Μοναχοὶ δὲν τρέφουν αὐταπάτας, οὔτε παρα-

σύρονται ἀπὸ ἐνθουσιασμούς. Γνωρίζουν τὸν Μοναχισμόν, πέραν ἀπὸ τὰς αἰσιοδόξους ἐντυπώσεις, ὡς ζωὴν δυναμικὴν, ζωὴν αἴματος καὶ μόχθου καὶ δακρύων. Καὶ ὅτι ὁ μοναχικὸς ἀγὼν μὲ ὄλην τὴν θεϊότητά του, κινεῖται εἰς τραγικὰς διαστάσεις, τὰς ὁποίας προσδιορίζει ἡ ἀσθενὴς ἀνθρωπίνη φύσις, ὁ ἀσυθηκολόγητος πόλεμος τοῦ σατανᾶ, τὰ ἀνθρώπινα πάθη καὶ γενικῶς ἡ εὐτέλεια καὶ μεταβλητικότης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ὕψος τῆς κλήσεως ὅπως ἀγγελολοπηθῆ.

Ὁ Μ. Βασίλειος, βίωσας τὸν Μοναχισμόν μὲ συνέπειαν καὶ γνωρίσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ζωὴν τῶν Μοναχῶν τῆς ἐποχῆς του, ὡς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ναυαγησάντων ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Ἐρήμου, συνοψίζει τὴν πεῖραν του μὲ τὸν ἀκόλουθον λόγον εἰς τὰ «Ἀσκητικά» του. «Τὸ μὲν κατάρξασθαι τοῦ μονήρους βίου, πολλοῖς ἴσως τετόλμηται· τὸ δὲ ἀξίως ἐπιτελέσαι, ὀλίγοις που καὶ πεπόνηται».

Αὕτη ἡ τραγικότης τῆς σῶμα πρὸς σῶμα, διὰ βίου, «πάλη πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους», ἡ ὁποία ἐμφαίνεται εἰς τὰ ἀσκητικὰ ἔργα καὶ τὸν βίον τῶν Ἁγίων Πατέρων — ἡ ὁποία περιγράφεται εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος, διὰ τῆς «Κλίμακος» — καθιστᾷ τὰς ψυχὰς τῶν παλαιῶν Μοναχῶν ἐμφόβους καὶ συγκρατημένας ἐνώπιον τοῦ χαροποιοῦ θεάματος τῆς ἀθρόας μοναχοποιήσεως τῶσων νεαρῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν. Διὰ τοῦτο κίρνοῦν τὴν ἐν Χριστῷ χαρὰν των μὲ τὴν ἐκ καρδίας προσευχὴν των ὑπὲρ τῶν νέων ἀθλητῶν τῆς εὐσεβείας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ Ἅγιον Ὁρος καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναμένει καρποὺς τοῦ Πνεύματος, ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον μετέχουν ἀνωτέρας μορφώσεως, τῆς ἀκαδημαϊκῆς Θεολογίας, ἡ ὁποία ἐν ἑαυτῇ φέρει τὰ σπέρματα τῆς θεοστυγοῦς οἰήσεως, ὡς «φυσιοῦσα γνώσις».

Μ.Χ.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΣ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΥΧΙΚΗ αγαθή διάθεσις είναι η αγάπη η οποία με τίποτε δεν ανταλλάσσει την γνώσιν του Θεού. Είναι αδύνατον ὅμως να φθάση κανείς εις την στερέωσιν τῆς αγά-

πης αὐτῆς, ἐὰν ἔχη ἔστω καὶ σὲ ἐλάχιστον πρᾶγμα γῆϊνον ἐπιθυμίαν.

β' Τὴν αγάπην γεννᾷ μὲν ἡ ἀπάθεια. Τὴν ἀπάθειαν δὲ γεννᾷ ἡ ἐλπίς εἰς τὸν Θεόν. Τὴν ἐλπίδα γεννᾷ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ μακροθυμία. Αὐτὰς πάλιν γεννᾷ ἡ ἐν πᾶσιν ἐγκράτεια. Τὴν δὲ ἐγκράτειαν ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Τὸν φόβον γεννᾷ ἡ πίστις εἰς τὸν Θεόν.

γ' Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Κύριον, φοβεῖται τὴν κόλασιν. Ὁ δὲ φοβούμενος τὴν κόλασιν, ἐγκρατεύεται ἀπὸ τὰ πάθη. Ὁ ἐγκρατευόμενος ἀπὸ τὰ πάθη, ὑπομένει τὰς θλίψεις. Ὁ δὲ ὑπομένων τὰς θλίψεις, ἀποκτᾷ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἐλπίς εἰς τὸν Θεόν, χαρίζει τὸν νοῦν ἀπὸ κάθε γῆϊνης προσπάθειαν. Τῆς γῆϊνης προσπάθειας χωρισθεὶς ὁ νοῦς ἀποκτᾷ τὴν αγάπην πρὸς τὸν Θεόν.

δ' Ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, προτιμᾷ τὴν γνώσιν του ἀπ' ὅλα τὰ δημιουργήματά του καὶ μὲ πόθον ἀδιάλειπτον περιμένει τὴν γνώσιν του.

ε' Ἐὰν ὅλα τὰ κτίσματα ἐγένοντο διὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἂν ὁ Θεὸς εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὰ κτίσματά του, τότε ἐκεῖνος ποῦ ἀφήνει τὸν Θεὸν καὶ ἀσχολεῖται μὲ κατώτερα τοῦ Θεοῦ, ἀποδεικνύει ὅτι προτιμᾷ τὰ κτίσματα ἀπὸ τὸν Θεόν.

στ' Ὁ ἔχων προσηλωμένον τὸν νοῦν εἰς τὴν αγάπην τοῦ Θεοῦ, καταφρονεῖ ὅλα τὰ ὀρώμενα καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα του ὡς ἄνεν.

ζ' Ἐὰν ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ σώματος καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερος ἀπὸ τὸν κάσμον ποῦ ἔκτισε, τότε ἐκείνος, ποῦ προτιμᾷ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὰ κτίσματά του, δὲν διαφέρει σὲ τίποτε ἀπὸ τοὺς εἰδωλόατρας.

η' Ἐκεῖνος ποῦ ἀπομάκρυνε τὸν νοῦν του ἀπὸ τὴν αγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν τὸν μελετᾷ ἀδιαλείπτως, ἀλλ' ἔχει δεθῆ εἰς πρᾶγμα αἰσθητὸν αὐτὸς εἶναι ποῦ δίδει σημασίαν περισσοτέραν εἰς τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Θεόν.

θ' Ἐὰν ἡ ζωὴ τοῦ νοῦ, εἶναι ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως, τὸν ὅποιον γεννᾷ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν αγάπη, τότε καλῶς ἐλέχθη, ὅτι δὲν εἶναι μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν θείαν αγάπην.

Ὅταν μὲ τὸν ἔρωτα τῆς αγάπης, ὁ νοῦς ἐκ-

δημῆ πρὸς τὸν Θεόν, τότε δὲν αἰσθάνεται ἐντελῶς κανένα πρᾶγμα, πλὴν τοῦ Θεοῦ. Διότι καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ θείου καὶ ἀπείρου φωτός καὶ οὕτω γίνεται ἀναισθητὸς πρὸς ὅλα τὰ κτίσματα, ὅπως οἱ ὀφθαλμοὶ παύουν νὰ βλέπουν τοὺς ἀστέρας ὅταν ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος.

ια' Ὅσαι μὲν αἱ ἀρεταὶ συνεργοῦν εἰς τὸν νοῦν πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα, περισσότερον δὲ ὄλων ἡ καθαρὰ προσευχῆ. Διότι διὰ τῆς προσευχῆς πτερούμενος ὁ νοῦς, ἐξέρχεται ἀπὸ ὅλην τὴν κτίσιν καὶ φθάνει εἰς τὸν Θεόν.

ιβ' Ὅταν ὁ κατελιγμένος ὑπὸ τῆς ὀγᾶπης τοῦ Θεοῦ νοῦς, ἀρπαγῆ ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς θείας γνώσεως, καὶ γίνῃ ὑπὲρ ἄνω τῆς κτίσεως ὅλης, τότε αἰσθάνεται τὴν ἀπειρίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναισθανόμενος, ἀπὸ τὴν ἐκπληξιν ποῦ δοκιμάζει, τὴν ἀκραν ἀνθρωπίνην ταπεινώσιν, λέγει μετὰ κατανύξεως τὰ λόγια τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου. «Ὡ τάλας ἐγώ, διὰ κατανένυγμα ὅτι ἄνθρωπος ὦν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ κατοικῶ καὶ τὸν Βασιλεῖα Κύριον Σαβαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου» (Ἡσ. στ' 5).

ιγ' Ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀγαπήσῃ καὶ κάθε ἄνθρωπον ὡς ἐαυτὸν, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἀγαπώμενος ἐνεργεῖται ἀπὸ τὰ πάθη, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς μὴ εἰσέτι κεκαθαρμένους. Διὰ τοῦτο, βλέπων τὸν ἀδελφόν του βελτιούμενον, χαίρει ἀμέτρητα καὶ ἀνεκλάλητα.

ιδ' Ἀκάθαρτος εἶναι ἡ ψυχὴ, ὅταν εἶναι γεμάτη ἀπὸ πονηροῦ λογισμοῦς, ἀπὸ σαρκικὰς ἐπιθυμίας καὶ μίσος.

ιε' Ὁ βλέπων εἰς τὴν καρδίαν του ἴχνος μίσους, διὰ ὁποιοδήποτε σφάλμα, κατὰ ἀνθρώπου, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, αὐτὸς εἶναι τελείως ἀλλότριος τῆς αγάπης πρὸς τὸν Θεόν. Διότι ἡ αγάπη πρὸς τὸν Θεὸν δὲν ἀνεχεται ἐντελῶς τὸ μίσος πρὸς ἄνθρωπον.

ιστ' «Ὁ ἀγαπῶν με, λέγει ὁ Κύριος, τὰς ἐντολάς μου τηρήσει (Ἰωάν. ιδ', 15, 23). «Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ Ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους» (Ἰωάν. ιε', 12). Ἐκεῖνος, λοιπὸν, ποῦ δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλησίον, δὲν τηρεῖ τὴν ἐντολήν. Καὶ ὅστις δὲν τηρεῖ τὴν ἐντολήν αὐτὴν οὔτε τὸν Κύριον δύναται νὰ ἀγαπήσῃ.

ιζ' Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δύναται νὰ ἀγαπήσῃ ἐξ ἴσου κάθε ἄνθρωπον.

ιη' Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἐπιθυμῆ κανένα πρᾶγμα πρόσκαιρον ἢ φθαρτόν.

ιθ' Μακάριος ὁ νοῦς ἐκεῖνος, ποῦ ἄφησεν ὅλην τὴν κτίσιν καὶ ἀπολαμβάνει ἀδιαλείπτως τὴν θείαν ὠραιότητα.

κ' Ὅστις προνοεῖ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν (Ρωμ. ιγ', 14) καὶ μνησικακεῖ ἀπέναντι τοῦ συνανθρώπου του διὰ πρόσκαιρα αἷτια, αὐτὸς λατρεύει τὴν κτίσιν καὶ ὄχι τὸν κτί-

σαντα Θεόν.

κ' "Όστις διατηρεί τὸ σῶμα του μακρὰν ἀπὸ κάθε αἰσθησιν φιληδονίας καὶ ἀσκητικόν, αὐτὸς τὸ μεταχειρίζεται ὡς κύριος εἰς ὑπηρεσίας πνευματικῆς.

κβ' 'Ο καταφρονῶν τὰς ἐπιθυμίας τοῦ κόσμου τούτου, καθιστᾷ τὸν ἑαυτόν του ἀνώτερον τῆς ὕλιστικῆς ζωῆς.

κγ' "Όστις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, πάντως ἀγαπᾷ καὶ τὸν πλησίον. 'Ο ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποταμιεύῃ χρήματα, ἀλλ' ἀντιθέτως γίνεται οἰκονόμος τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ διαθέτει μὲ φρόνησιν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην συνανθρώπων του.

κδ' 'Εκεῖνος ποὺ ἐλεεῖ τοὺς πτωχοὺς βεομιήτως, δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ πονηρῶν καὶ ἀγαθῶν, δικαίων καὶ ἀδίκων, κατὰ τὴν χορηγήσιν τῶν ἀναγκαιῶν τοῦ σώματος (Ματθ. ε', 45). Διανέμει ἀδιακρίτως κατ' ἀναλογίαν τῆς χρείας ἐκάστου, ἂν καὶ διακρίεται εὐμενέστερα ἀπέναντι τοῦ ἐναρέτου, λόγω τῆς ἀγαθῆς προαιρέσεώς του, ἀπὸ τὸν κακῆς προαιρέσεως ἄνθρωπον.

κε' 'Ο Θεὸς, ὑπάρχων φύσει ἀγαθὸς καὶ ἀπαθής, ἀγαπᾷ ἐξ ἴσου τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἔργα του. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἐνάρετον δοξάζει, ἐπειδὴ γνωρίζει καὶ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, τὸν δὲ φαῦλον ἐλεεῖ ἀπὸ ἀγαθότητα καὶ παιδεύει μὲ διαφόρους τρόπους εἰς τὸν παρόντα καιρὸν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτόν. Οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς κατὰ τὴν προαιρέσιν καὶ ἀπαθῆς ἄνθρωπος, ὅλους τοὺς συνανθρώπους του ἀγαπᾷ ἐξ ἴσου. Τὸν μὲν ἐνάρετον, λόγω τῆς κοινῆς φύσεως καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν του προαίρεσιν, τὸν δὲ φαῦλον, λόγω τῆς κοινῆς φύσεως καὶ ἀπὸ συμπάθειαν τὸν ἐλεεῖ ὡς ἄφρονα καὶ ὡς πορευόμενον μέσα εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας.

κστ' 'Η διάθεσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον φανεροῦται, ὅχι μόνον διὰ μεταδόσεις χρημάτων, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο, διὰ πνευματικῆς διδασκαλίας καὶ σωματικῆς διακονίας.

κζ' "Όστις ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ γησιότητα, διὰ νὰ γίνῃ Μοναχὸς, καὶ ὑπηρετῇ τὸν πλησίον ἀνυποκρίτως καὶ μὲ ἀγάπην, αὐτὸς ταχέως ἐλευθεροῦται ἀπὸ κάθε πάθος καὶ ἀποκτᾷ θεῖαν ἀγάπην καὶ πνευματικὴν γνῶσιν.

κη' "Όστις ἐντὸς του ἀπέκτησε τὴν θεῖαν ἀγάπην, δὲν αἰσθάνεται καμμίαν δυσκολίαν ἀκολουθῶν πιστῶς τὸν Κύριον καὶ Θεόν του, ὅπως λέγει ὁ προφήτης Ἰερεμίας (Ἰερ. ιζ', 16). Κάθε τι τὸ ἐπίπονον, κάθε ὄνειδισμὸν καὶ προσβολήν, ὑπομένει μὲ γενναιότητα ψυχῆς, χωρὶς νὰ γεννῶνται ἐντὸς του λογισμοὶ κακίας κατὰ τῶν θλιβόντων.

κθ' "Όταν ὑβρισθῆ ἀπὸ κάποιον ἢ ἐξουδενωθῆ δι' ὁποιοδήποτε πρᾶγμα, τότε πρόσεχε ἀπὸ τῶν λογισμῶν τῆς ὀργῆς. Διότι ὑπάρχει κίνδυνος οἱ λογισμοὶ τῆς λύπης νὰ σὲ χωρίσουν ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ νὰ σὲ μεταφέρουν εἰς τὴν περιόχην τοῦ μίσους.

λ' "Όταν πονέσης ἀπὸ μίαν ὑβριν ἢ ἐξουδένωσιν, γνώριζε ὅτι ὠφελήθης πολὺ, διότι διὰ τῆς ταπεινώσεως ποὺ ὑπέστης, κατ' ἀναλογίαν, ἀπέβαλες τὴν κενοδοξίαν.

λα' "Όπως ἡ φωτιά ἀπλῶς μνημονευομένη δὲν δύναται νὰ θερμάνῃ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τὴν ἀγάπην, δὲν ἐνεργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τὸν φωτισμὸν τῆς γνώσεως.

λβ' "Όπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐλκύει πρὸς αὐτὸ τὴν ὑγιά ἕρπασιν, οὕτω καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ ἐλκύει φυσικῶς τὸν καθαρὸν νοῦν διὰ τῆς ἀγάπης.

λγ' 'Εκεῖνος ὁ νοὺς εἶναι καθαρὸς, ποὺ ἀπέκτησε γνώσιν πνευματικὴν καὶ καταλάμπεται ὑπὸ τοῦ θεῖου φωτός.

λδ' 'Εκεῖνη ἡ ψυχὴ εἶναι καθαρά ποὺ ἠλευθερώθη ἀπὸ τὰ πάθη καὶ εὐφραίνεται ἀδιαλείπτως ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης.

λε' Τὸ πάθος τότε εἶναι κατηγορημένον, ὅταν ἡ ψυχὴ κινεῖται πρὸς τὴν καλὴν φύσιν τῆς, παρὰ φύσιν.

λστ' Ἀπάθεια εἶναι ἡ εἰρηνικὴ κατάσταση τῆς ψυχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ψυχὴ καθίσταται δυσκίνητος, ποὺ τὸν κακόν.

λζ' 'Ο ἀποκτήσας τοὺς καρποὺς τῆς ἀγάπης, διὰ πολλοῦ ἀγῶνος, οὐδέποτε παύει νὰ ἀγαπᾷ, ἔστω καὶ ἂν πάσχῃ ἄμετρα δεινὰ. Καὶ ἂς σὲ πείσῃ ἡ περίπτωσις τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ (Πραξ. ζ', 60) καὶ τῶν ὁμοίων του, ποὺ προσήχητο, ὑπὲρ τῶν λιθοβολούντων εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζήτει συγχώρησιν, ὡς ἀγνοούντων.

λη' Ἐὰν γνώρισμα τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ μακροθυμία καὶ ἡ χρηστότης, (Α' Κορ. ιγ', 4) τότε ὁ πονηρευόμενος καὶ θυμομαχῶν καθίσταται ὡς ἐκ τούτου ἀλλότριος τῆς ἀγάπης. 'Ο δὲ ἀλλότριος τῆς ἀγάπης εἶναι ἀλλότριος τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰωάν. δ', 8).

λθ' «Μὴ εἶπτε, ὅτι εἴθε ναὸς Κυρίου» λέγει ὁ προφήτης Ἰερεμίας (Ἰερ. στ', 4). Καὶ σὺ μὲ εἶπες, ὅτι ἡ πίστις εἰς τὸν Κύριον ἤμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, χωρὶς ἔργα, δύναται νὰ μὲ σώσῃ. Εἶναι προβληματικὴ ἡ σωτηρία σου, ἐὰν δὲν ἀποκτήσῃς, διὰ τῶν ἔργων, καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς αὐτόν. Τὸ νὰ πιστεύῃ κανεὶς χωρὶς ἔργα εἰς τὸν Χριστόν αὐτὸ ἀπαντάται καὶ εἰς τὰ δαιμόνια, τὰ ὅποια «πιστεῦσαι καὶ φρίσουσιν» (Ἰακ. β', 19).

μ' Ἔργον ἀγάπης εἶναι ἡ πρὸς τὸν πλησίον εὐεργεσία ἐκ βάθους ψυχῆς, ἢ ἀπέναντι του μακροθυμία καὶ ὑπομονή, ὡς καὶ ἡ μεταχείρισις τῶν πραγμάτων μὲ φρονήσεως.

μα' 'Ο ἀγαπῶν τὸν Θεὸν δὲν λυπεῖ ἄνθρωπον οὔτε λυπεῖται ἐξ ἀνθρώπου διὰ πρόσκαιρα πράγματα. Μίαν δὲ μόνον λύπην καὶ λυπεῖται καὶ ἡ ὅποια σώζει. Εἶναι αὕτη, ποὺ ὁ μακάριος Παῦλος καὶ ἐλυπήθη καὶ ἐλύπησε τοὺς Κορινθίους (Β' Κορ. ζ', 8 - 11).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΤΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΣΜΩΝ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΗΤΟΥ

ΚΑΤΑ τὸν 5ον αἰώνα, τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ, ἀνεκινούντο ὑπὸ τῶν πάντοτε ἀνησύχων ψυχῶν θέματα, ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν ἠθικῶν καὶ φυσικῶν κακῶν. Ἡ ἀρχαιότης ἐῤ-λυσε» τὸ πρόβλημα διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς εἰ-

μαρμένης, εἰς ἣν ὑπετάσσοντο τὰ πάντα, ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ Θεοί.

Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὅμως, τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐλύθη τελεσιδικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ πνευματικὴ παράδοσις βεβαίουν αὐθεντικῶς πλέον, ὅτι τὰ πάντα τελούν ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Θεοῦ, εἴτε εὐδοκίᾳ εἴτε παραχωρήσει, κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν Θεολόγων Πατέρων καλούμενον προηγούμενον καὶ ἐπόμενονον θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀποδοχὴ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, προϋποθέτει, βεβαίως, πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλως τὸ πρόβλημα μεταφέρεται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς φιλοσοφίας, ὡς θέμα θεοδικίας.

Ἄλλὰ τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ποικίλουν κατὰ τὸν βαθμὸν πίστεως. Ἄλλα πιστεύουν ἀπολύτως εἰς τὴν Θ. Πρόνοιαν, ἄλλα ἀμφιβάλλουν καὶ ἄλλα ἀπιστοῦν, ὡς πρὸς τὰ αἴτια τῶν πειρασμῶν ποῦ ὑφίστάμεθα.

Ὁ Ἅγιος Μάρκος, ἐπόμενονος τῇ πνευματικῇ παραδόσει, διὰ τῆς πραγματείας του αὐτῆς ἀποδεικνύει Γραφικῶς, ὅτι οἱ συμβαίνοντες πειρασμοὶ ὀφείλονται εἰς τὴν θεῖαν Δικαιοσύνην «ἐξ ἀναδοχῆς», ἤτοι ἀπὸ τὰ κατὰ ἔργα, τὰς κακὰς πράξεις καὶ τοὺς λογισμοῦς.

Ἔργον του, συναφές πρὸς τὴν πραγματείαν, εἶναι καὶ τὰ 200 «Κεφάλαια» περὶ τοῦ «Πνευματικοῦ νόμου», ὅστις λειτουργεῖ εἰς τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλὰ πιστεύεται καὶ «ἐλεγχεται» μόνον ὑπὸ τῶν ἐχόντων πνευματικὴν ὄρασιν.

Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ βεβαίότης ἐπὶ τῆς λειτουργίας τοῦ «πνευματικοῦ νόμου», δὲν ὀδηγεῖ εἰς παθητικότητα καὶ μοιρολατρίαν, ἀλλ' οὔτε αἶρει τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν μας. Ἀντιθέτως, μᾶς βοηθεῖ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τῶν παθῶν, μᾶς αὐξάνει τὴν γνῶσιν ἐπὶ τῶν σχέσεων μας μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ διαθερμαίνει τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα, τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἀπείρω ἀγαπῶντα ἡμᾶς Θεόν.

Ἀδελφοί, οὐδεὶς πειρασμός, ἐξ ὧν

μᾶς συμβαίνουν, ἔρχεται ἀδίκως εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντες συμφώνως μὲ δικαίαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν πειρασμῶν παραχωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς ἰδικὰς μας ἁμαρτίας, ἄλλοι δὲ διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ πλησίον. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Γραφὴ λέγει, «εἰς κόλπον ἐπέρχεται πάντα τοῖς ἀδίκους· παρά γὰρ Κυρίου πάντα τὰ δίκαια». Καὶ πάλιν, «πάντα τὰ ἔργα Κυρίου μετὰ δικαιοσύνης». Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει, «ὃ σπεῖρει ἔκαστος, τοῦτο καὶ θερίσει». (Γαλ. 5', 7).

Αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πάντα παραχωροῦνται κατὰ δικαιοσύνην Θεοῦ, ἐξέφραζεν ὁ Προφήτης Δαβὶδ, ἦταν ἐθλιθεὺς ὑπὸ τοῦ Σαμεεὶ κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, διότι ὠμολόγει, ὅτι ὑπέφερεν ἐξ ἁμαρτιῶν του. Τοῦτο φανερώων ἔλεγεν εἰς τὸν ψαλμόν, «ἔγνων Κύριε ὅτι δικαιοσύνη τὰ κριματά σου καὶ ἀληθεῖα ἐταπεινώσας με». Καὶ πάλιν ἄλλοῦ λέγει· «ὄνειδος ἄφρονι ἔδωκας με, ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας».

Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ Προφῆται, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἱερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ λοιποὶ, προφητεύοντες τὰ μέλλοντα θλιθερά, τὰ ὅποια θὰ παρεχωροῦντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τόσον εἰς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ὅσον καὶ εἰς τὰ ἔθνη, ἔλεγον καὶ τὰς ἁμαρτίας διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἐπῆρχοντο. Ὅμοίως ἐδήλουν καὶ τὰς αἰτίας τῶν διαφόρων πειρασμῶν, λέγοντες ὅτι θὰ τοὺς συμβοῦν συγκεκριμένῳ πειρασμῷ καὶ θλίψει ἐξ ἀφορμῆς ὅτι ἔλεγον ἄτοπα καὶ ἀσεβῆ καὶ ἔκαμνον αὐτάς καὶ ἐκείνας τὰς ἁμαρτίας.

Μόνον οἱ τέλειοι εἰς τὴν ἀρετὴν ἄνδρες, δύνανται νὰ ἀντιλαμπάνωνται καὶ νὰ αἰσθάνωνται τὰ παραπτώματά των. Ἐάν, ἐπομένως, τὰ φανερά ἁμαρτήματα εἶναι δυσκατανόητα, εἰς ἡμᾶς, πῶσω μᾶλλον μᾶς διαφεύγουν οἱ ἁμαρτωλοὶ διαλογισμοὶ μας; Ἡμεῖς δὲ ἀγνοοῦντες κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς κακίας μας, ἐκπληττόμεθα καὶ ταρασσόμεθα ὅταν μᾶς ἔρχωνται ἀλόγοι πειρασμοί.

Πρέπει, λοιπόν, ὡς λογικοὶ ποῦ εἴμεθα, νὰ μάθωμεν ὅτι οἱ πειρασμοὶ καὶ αἱ διάφοροι θλίψεις ἀποστελλονται ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν ὠφέλησιν μας καὶ ὅτι δι' αὐτῶν ὁ Κύριος μᾶς παρέχει πολλὰ εὐεργεσίας. Πρῶτον, ὅτι διὰ τῶν πειρασμῶν

ἀποκαλύπτονται οἱ πονηροὶ λογισμοί, οἱ ὅποιοι μᾶς διακατέχουν κρυπτῶς. Κατόπιν ἀφοῦ τοὺς ἀνακαλύψωμεν, γνωρίζοντες τὴν ἀθλιότητά μας αὐτὴν, προσθέτομεν εἰς τὴν ψυχὴν μας ταπεινοφροσύνην ἀληθινὴν καὶ ἀσχημάτιστον. Ἐξ ἄλλου ἀποκαλύπτεται καὶ ἡ ματαιὰ οἰησις μας κατὰ τὸ ψαλμικόν, «διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὅπως ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος».

Ἐάν, λοιπόν, τοὺς ποικίλους πειρασμοὺς δὲν ὑπομένωμεν μετὰ εὐχαριστίας καὶ πίστεως, ὅτι ἀποστέλλονται ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν καὶ τὴν κεκρυμμένην εἰς τὰς ψυχὰς μας κακίαν. Ἐπομένως, τῆς κακίας μὴ καθαρῶς εὐρεθείσης, δὲν δυνάμεθα νὰ καταπολεμήσωμεν οὔτε τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς πού ἤδη μᾶς κυριαρχοῦν, οὔτε δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν συγχώρησιν τῶν προηγουμένων ἁμαρτιῶν μας, ἀλλ' οὔτε, κατὰ συνέπειαν, κατορθώνομεν νὰ καταστῶμεν ἀσφαλεῖς ἀπὸ μελλοντικὰς πτώσεις.

Πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ γνωρίζωμεν καὶ τὸ ἐξῆς· ὅτι οἱ πειρασμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀνθρώπων ἔλεγχοι, πού ὑφίστάμεθα δὲν ἐξισοῦνται, κατὰ τὸ φαινόμενον, μετὰ αἰτίας αἱ ὅποιαι τοὺς προεκάλεσαν, δηλαδὴ τὰς ἁμαρτίας μας. Ἐν τούτοις οἱ πειρασμοὶ καὶ οἱ ἔλεγχοι, κατὰ θεαθεῖαν καὶ πνευματικὴν παρατήρησιν, ἀναλογοῦν καὶ διασώζουσι πᾶσαν ἔννοιαν θείας δικαιοσύνης. Αὐτὸ δὲ δυνάμεθα νὰ τὸ γνωρίσωμεν καὶ τὸ θεβαιώσωμεν διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐπὶ παραδείγματι, αὐτοὶ οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, οἱ ὅποιοι κατεπλακώθησαν καὶ ἀπέθανον ὑπὸ τὸν καταρρεύσαντα πύργον τοῦ Σιλωάμ, (Λουκ. ιγ', 4) μήπως ἦσαν ὑπεύθυνοι δι' ἀνάλογόν τι κακὸν ἔναντι ὄλων; Ὡσαύτως οἱ ἀπαχθέντες Ἑβραῖοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐβδομήκοντα ἔτη, πρὸς μετάνοιαν τῶν, μήπως ἔπραξαν τὸ ἴδιον εἰς ἄλλους τινάς;

Ἀλλὰ οἱ διὰ λόγους παιδείας παραχωρούμενοι πειρασμοὶ δὲν παρουσιάζουν ἐξωτερικὴν ὁμοιότητα μετὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Ἄλλ' ὅπως οἱ στρατιῶται ὅταν συλληφθῶν νὰ πράττουν ἄτοπα, τιμωροῦνται κατὰ τρόπον διάφορον ὡς πρὸς τὰς κακίας τὰς ὁποίας ἐπραξαν, οὕτω καὶ ὅλοι μας παιδεύομεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, διὰ τῶν παραχωρουμένων πειρασμῶν καὶ θλίψεων, μετὰ τρόπον κατάλληλον καὶ βοηθοῦντα εἰς τὴν μετάνοιαν μας. Παρὰ ταῦτα, οὔτε μετὸν ἴδιον τρόπον πού κακοπραγήσαμεν παιδεύομεθα, οὔτε ἀκριβῶς εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, οὔτε μετὰ αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα. Καὶ ἀκρι-

βῶς, ἐπειδὴ οὔτε εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν παιδεύομεθα, ἀλλ' οὔτε καὶ αἱ ἐξωτερικὰ μορφαὶ τῆς θείας παιδαγωγίας ὁμοιάζουν μετὰ τὰς κακὰς πράξεις μας, ὀδηγούμεθα οἱ πολλοὶ εἰς ἀπίστην τῆς μυστικῶς λειτουργοῦσης θείας δικαιοσύνης.

Ἐρώτησις. Λοιπὸν, ἐπειδὴ ἔρχονται εἰς ἡμᾶς πολλὰ θλίψεις καὶ διάφοροι πειρασμοὶ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μᾶς φθνοῦν, καταλαλοῦν, διαβάλλουσι, συκοφαντοῦν, κολακεύουσι, πλανοῦν, ἀδικοῦν, σκανδαλίζουσι, καταφρονοῦν, μισοῦν, πολεμοῦν, κτυποῦν, ἐπηρεάζουσι, διώκουν καὶ γενικῶς ὅσα ὑφίστανται οἱ ἀνθρώποι ἀπὸ τοῦς ὁμοίους τῶν. Ὡσαύτως οἱ πειρασμοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον σῶμα μας, τὸ ὅποιον σφριγᾷ, πολεμᾷ, ζητεῖ ἀνέσεις καὶ περιπίπτει σὲ διάφορα νοσήματα, ὅπως ἐπίσης μᾶς συμβαίνουν δῆγματα ἀπὸ κύνας, ἀπὸ ἰσθόλα ἢ σαρκοβόρα θηρία. Σὺν τούτοις δέ, ὑφίστάμεθα λιμούς, σεισμούς, παγετῶνας, καύσωνες, γήρας, πένιαν, μόνωσιν καὶ λοιπὰ τοιαῦτα.

Ἐξ ἄλλου δέ, οἱ διάφοροι πειρασμοὶ προέρχονται ἀπὸ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, πρὸς τὰ ὅποια εἶναι ἡ πάλη μας, ὅπως μᾶς ἀπεκάλυψε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, (Ἐφεσ. ς', 12), τὰ ὅποια παρακολουθοῦν καὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους μας καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκολούθως συμπεραίνουσι τοὺς λογισμοὺς μας (γνωστοῦ ὄντος ὅτι, κατὰ τοὺς Ἁγίους Πατέρας, δὲν γνωρίζουσι ἀμέσως τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐμμέσως).

Ἐάν, λοιπόν, ὁ αὐτεξούσιος νοῦς ἡμῶν δὲν συναρπαγῆ καὶ δὲν καμφθῆ ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω δοκιμαστικῶς τῆς προαιρέσεώς μας πειρασμοὺς καὶ ἐν συνεχείᾳ δὲν ἐγκαταλείψῃ τὴν διὰ τῆς προσευχῆς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ, τότε οὔτε λογισμοὶ ἀνακινοῦνται, ὡς ἀντίδρασις, οὔτε λόγοι προφέρονται οὔτε καὶ πράξεις ἐνεργοῦνται.

Σὺ δέ, πάτερ, εἶπες, ὅτι ὅλαι αἱ συμφοραὶ ἐπέρχονται εἰς ἕκαστον ἀπὸ κάποιαν ἀνάλογον αἰτίαν. Φανέρωσέ μας, λοιπόν, τὰς αἰτίας, διὰ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὄντως εἴμεθα ὑπεύθυνοι τῶν πειρασμῶν καὶ ὅτι ὀφειλομένως ἐπομένως νὰ ὑπομένωμεν εὐχαρίστως ὅλα τὰ θλιβερά. Οὕτω δὲ ποιοῦντες, ὄχι μόνον νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κόλασιν ὡς ἁμαρτωλοὶ, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ὑποστῶμεν, κατὰ τὴν τελικὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, βαρύτεραν τὴν κόλασιν, ὡς μὴ θεραπευθέντες εἰς τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῶν παιδευτικῶν πειρασμῶν.

(Συνεχίζεται)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΜΟΝΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ

ΑΚΑΡΙΖΩ τὸν βίον σας, ἀγαπητοί, καὶ ἐπαινῶ τὸν πόθον σας ὡ μακάριοι μονάζοντες διὰ τὸν Θεόν. Διότι ἔχοντες κοινήν φύσιν με ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅμως δὲν ἔχετε τοὺς αὐτοὺς σκοπούς. Σεῖς νοήσαντες καὶ συλλαβόντες ὑψηλὰ καὶ μεγάλα,

ἐπτερώσατε τὸν νοῦν σας, διὰ νὰ φθάσετε πρὸς αὐτὰς τὰς οὐρανίους μονάς, ὅπως, ἀκολουθοῦντες τὰ πρότυπα τῆς Θείας ἐκείνης ζωῆς καὶ πνευματοποιούμενοι, ἀποβῆτε μιμηταὶ τῶν μακαρίων ἀγγέλων, τῶν ὁποίων ἡ δόξα καὶ ἡ μακαριότης σὰς ἀναμένει.

Διότι σεῖς, ἂν καὶ εἴσθε ἀνθρωποὶ καὶ ἐξ ἀνθρώπων γεννηθέντες, ἐν τούτοις δὲν συμπαρασύθητε ἀπὸ χαμηλοῦς ἀνθρωπίνους λογισμοῦς. Ἄλλ' οὕτε τὴν δύναμιν τοῦ πόθου σας πρὸς τὸν Θεὸν κατώρθωσαν ἢ ἐλαττώσουν τὰ θεωρούμενα τερπνὰ πράγματα τοῦ βίου. Ἄφου δὲ ὀριστικῶς ἀπεμακρύνθητε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐτάξατε ἕναν μόνον σκοπὸν νὰ εὐαρεστήσετε τὸν Θεόν. Διὸ καὶ τῶν πνευματικῶν σας ἀγώνων τὰ τρόπαια ἔγιναν γνωστὰ εἰς ὄλους.

Τὸν ἀγαθὸν πόθον σας πρὸς μονασμὸν δὲν ἐγέννησεν οὔτε ἡ ἐπιθυμία ἀποκτησεως γῆινων πραγμάτων, οὔτε ὑποσχέσεις φθειρομένων δώρων, ἀλλὰ ἡ εὐσεβὴς πίστις καὶ ὁ ὑγιὴς λογισμὸς, με τὴν βοήθειαν, θεβαίως, καὶ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Σωτήρος καὶ Θεοῦ. Τῆς ἀγίας αὐτῆς προθέσεώς σας ὅπως μονάσετε, χορηγὸς καὶ ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς, εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, (Ἐβρ. 12,2). Ὅστις καὶ τὴν ἀπεδέχθη. Αὐτὸς πὺν χαρίζει σὲ σας τοὺς μονάζοντας ὑπομονὴν καὶ θεάρεστον τέλος, ὅπως καὶ εἰς ὄλους πὺν θέλουν νὰ σωθοῦν, ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ μόνη δόξ. Αὐτὴν τὴν ὁδὸν θέλοντες με προθυμίαν νὰ διοδεύσετε ἐξ ἀρχῆς, ἔχετε ὡς συνοδοπόρον τὸν Σωτῆρα Κύριον, ὅστις λέγει «Οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδὲ μὴ σε ἐγκαταλείπω» (Ἐβρ. 13,5).

Β' Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ κανένα ἐμπόδιον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνακόψῃ τὸν οὐράνιον σκοπὸν σας. Οὔτε πόθος κτημάτων, οὔτε φίλων γονέων, οὔτε συγγενικὰ κληρονομία, οὔτε συμβίωσης μετὰ ἀδελφῶν, οὔτε δεσμοὶ συγγενῶν, οὔτε ἀπολαύσεις, ἡδυπαθῆ λουτρὰ καὶ διασκεδάσεις, οὔτε ἀναστροφὰ μετὰ φίλων, οὔτε καὶ δόξα τοῦ κόσμου τούτου. Ὅλα αὐτὰ τὰ κατεφρονήσατε καὶ μετὰ αὐτὰ τὰ ἔργα σας ὡσαύτε, χρησιμοποιοῦντες τὸν ἀποστολικὸν λόγον; «Πάντα ἠγοῦμαι σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν

κερδήσω» (Φιλιπ. 3,8). Διὰ τοῦτο καὶ αὐλίξεσθε εἰς τὴν Ἔρημον καὶ ἐξιλεώνετε τὸν Θεὸν διὰ νηστειῶν, διὰ παρθενίας, δι' ἀσκήσεων καὶ καθαρῶν προσευχῶν. Ἔμεις δὲν ἔχετε τίποτε, δι' αὐτὸ καὶ οὐδέποτε δύναται νὰ σὰς φοβίση κανένας φοβερός ἐπίγειος Βασιλεὺς, οὔτε ἀρχὸν καὶ δικαστὴς ἢ ἡγεμῶν ἢ οἰαδήποτε ἐξουσία. Κατὰ τὸν Ἀπόστολον. «Δικαίῳ γὰρ νόμος οὐ κείται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβῆσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, πατρολώοις καὶ μητρολώοις, ἀνδροφόντοις, πόρνοις καὶ ἄρσενοκοῖταις, ἐπιόχοις, καὶ εἰ τι ἕτερον τῆ ὑγιαίνουσης διδασκαλίας ἀντίκειται». (Α' Τιμ. 1,9 - 10). Ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος λέγει «οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν». καὶ πάλιν «Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἐπαινον ἐξ αὐτῆς» (Ρωμ. 13,3:1. Σὲ σὰς, λοιπὸν, ἀνήκουν δικαίως οἱ ἔπαινοι, ὅπως τιμωρία σκληρὰ ἀναμένει τοὺς παραβάτας τῶν νόμων.

Γ. Ὁ Θεὸς σὰς ἐξέλεξεν ὡς λαὸν τοῦ περιούσιον καὶ «ζηλωτὴν καλῶν ἔργων». Ὁ Σωτὴρ εἶπεν. «Ἔμεις ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου». (Ματθ. 5, 14). Καὶ εἴσθε σεῖς, πὺν ἔχετε τὸν αὐτὸν ἔζηλον, τὸ ἴδιον ἔργον, κοινὸν τὸν ἔπαινον καὶ κοινήν τὴν μισθαποδοσίαν ἀπὸ τὸν Θεόν. Μακάριοι, ἐπομένως, εἴσθε καὶ τρισμακάριοι, ὡ τιμώτατοι δι' ἀγάπην Θεοῦ μονάζοντες.

Ποῖος θὰ ἐπαινέσῃ ἐπαξίως τὴν θείαν πολιτείαν σας. Διότι τὸ ἀδιάλειπτον ἔργον σας, νυχθημερόν, εἶναι «φαλοὶ καὶ ὕμνοι καὶ ὠδαὶ πνευματικαί» (Ἐφ. 5, 19) καὶ πράξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν Θεόν, ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν ἀγάπην σας, τὴν τροφήν τῶν ἀγγέλων. Ἡ εἰρήνη ἐμπολιτεύεται μετὰξὺ σας ὡσὰν νὰ εὐρίσκεισθε εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ συμπειροφὰ σας εἶναι ἀπρίλαργυρος, πάντοτε ἀγαπῶντες τὴν ἀκραν λιτότητα. Εἰς τὰς νηστείας εἴσθε ἀκαμπτοι, εἰς τὰς προσευχὰς ἰσχυρότεροι. Τὰς δὲ ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας σας διέρχεσθε ἐν ἐγρηγόρσει.

Ἐλεῖν ὁ Κύριος «Λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν». (Ματθ. 5, 16). Καὶ αὐτὸ ἐφαρμόζεται σὲ σὰς. Οὔτε τὸν κόσμον ἀγαπήσατε, οὔτε ἠθελήσατε νὰ κρατήσετε τίποτε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν. Διὰ τοῦτο εἴσθε μακάριοι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἶναι δὲ καὶ ὁ κόσμος μακάριος δι' ὑμᾶς. Αἱ Ἔρημοι καυχόνται. Ὁ κόσμος ὅλος σκεπάζεται διὰ τὸν προσευχῶν σας. Μετὰ τὰς ἰεουσίας σας στέλλεται βροχὴ ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὴν γῆν. Ἡ γῆ στολιζεται μετὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ δένδρα, πὺν εἶναι πλήρη καρπῶν, συντηροῦν ὑγία τὴν συγκομιδὴν. Ὁ δὲ Νεῖλος, κατ' ἔτος πλημμυρίζων καὶ ποτίζων ὅλην τὴν Αἴγυπτον, ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν ἰεουσιῶν σας, εὐεργετῆ τὴν γῆν καὶ ἐσχίνεται ἀφθόνως πρὸς λίμνας καὶ θάλασσας. Ὁ Ἥλιος, ἂν καὶ ἦτο ὁμοιοπαθὴς μετὰ ἡμᾶς ἀνθρώπος, ὡς λέγει ἡ Γραφή, μετὰ τὴν προ-

σευχήν του ανέστειλε τὸν φυσικὸν νόμον τῆς βροχής καὶ πάλιν προσευχηθεὶς ὁ οὐρανὸς ἔβρεξε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν τῆς, (Ίακ. 5, 17 - 18), πόφω μάλλον αἱ πρεσβείαι σας δὲν θὰ μᾶς δώσουν ὅσα ζητήσετε χρήσιμα ἀπὸ τὸν Θεόν;

Δ' Εἶσαι, λοιπόν, μακαρία ἡ πόλις τῶν Ἀλεξανδρέων, διότι σας ἔχει προσεβυτάς πρὸς Θεόν. Αἱ πόλεις τῶν Σοδομῶν δὲν θὰ κατεστρέφοντο διὰ τοῦ Θεοῦ πυρός, ἐὰν ὑπῆρχον ἐκεῖ δέκα δίκαιοι, (Γεν. 18, 13). Οὔτε πάλιν ἄλλαι πόλεις θὰ κατεστρέφοντο ὑπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἐφοροῦντο ὑπὸ τῆς ἀγιότητός σας. Καὶ οἱ φίλοι τοῦ Θεοσεβοῦς Ἰώβ, παρ' ὅτι ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν, ὁμῶς ἐσώθησαν χάρις εἰς αὐτὸν, ὡς λέγει ἡ Γραφή «Ἰώβ δὲ ὁ θεράπων μοι εὐξεται περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι, εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν, ἀπόλεσα ἂν πάντας ὑμᾶς» (Ἰώβ, 42, 8 - 9).

Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς πάλιν, ἡμάρτησε κάποτε, ὅταν ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Μωϋσῆς ἐδέχθη τὸν νόμον. Ὁ λαὸς, ὁ πάντοτε ἀσύνετος καὶ πνευματικῶς ἀπαιδευτός, ἀπολέσας τὴν ὑπομονὴν του, (ἀπὸ τὴν ἀργοπορίαν τοῦ Μωϋσέως ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸ Σινᾶ) ἐνοχλοῦσε τὸν Ἀαρὼν λέγων «Ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἱ προπορεύονται ἡμῶν» (Γεν. 32, 1). Ἀφοῦ ἐλάτρευσαν τὸν μόσχον, ὁ Κύριος ὠργίσθη κατ' αὐτῶν καὶ λέγει «Μωϋσῆ, σπῦσον, κατάδηθι, ὁ γὰρ λαὸς ἠνόησεν». (Ἐξ. 32, 7). Ὁ Μωϋσῆς, ὅταν εἶδε τὴν βαρβαρίαν παρανομίαν, ἀπηθύνθη πρὸς τὸν Θεὸν λέγων «Εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν, ἄφες» εἰ δὲ μὴ γε, κάμει ἐξάλειψον ἐξ τῆς γῆς ἡμῶν ἧς ἔγραψας» (Ἐξ. 32, 32).

Ἡ πόση εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δύναμις εἰς τὰς ἀγιότητας! Ὁ πόσον αἱ προσευχαί σας θὰ μᾶς κομίσουν ὅσα θέλομεν ὠφέλιμα, ἐπειδὴ ἐπισύρουν τὴν συμπάθειαν τοῦ Θεοῦ! Ὁ πόση ἀνάπαισις σὰς περιμένει, πού ἀγωνίζεσθε νὰ ἐνωθῆτε μετὰ τοῦ Θεοῦ! Ὡ μὲ πόσα ἀγαθὰ θὰ χορτασθῆτε, σεῖς πού ἀφήσατε πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς! (Μαρκ. 10, 29).

Ε' Ἐλεγεν ὁ Θεὸς τότε εἰς τὸν Ἀβραάμ «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοι δεῖξω» (Γεν. 12, 1). Καὶ ὁ Ἀβραάμ ὑπήκουσε καὶ ἐξῆλθεν. Βλέπω λοιπὸν ὅτι καὶ σεῖς ἀράξατε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀκολουθήσετε κατὰ πόδας τὸν Ἀβραάμ καὶ νὰ συναπολαύσετε τὴν εὐλογίαν «Ἀγαθὸν ἀνδρὶ, ὅταν ἀρῆ τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἐκ νεότητος αὐτοῦ, καθιεύεται δὲ κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται» (Θρ. Ἱερ. 3, 27 - 28). Τοῦτο φανεροῦν καὶ ἡ ἰδικὴ σας ἀναχώρησις. Ὁ πλοῦτος δὲν σας ἐδελέασεν, οὔτε σας ἐξηπάτησαν τὰ κάλλη τῶν γυναικῶν, ἀλλ' ὡς ἀσώματοι διὰ τοῦ θεοῦ φόβου διεφυγάτε τὴν ματαιότητά των. Εἶναι γλυκὺς διὰ σᾶς λιτὸς ἄρτος καὶ ἄλας καὶ πόσιμον ὕδωρ εἰς τὴν ἐρημίαν παρὰ εἰς τὴν πόλιν αἱ ἀπολαύσεις καὶ τὰ κοπιώδη συμπόσια. Κρεῖσσον, γὰρ, φησὶ, ἄριστος μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης (Παροιμ. 15, 17). Εἴσατε ἐλεύθεροι κατὰ πάντα, ὡ θεο-

φιλέστατοι μονάζοντες. Γυνὴ δὲν σᾶς ἐνοχλεῖ περὶ γυναικείου πράγματος ἴοιο ἢ θυγατέρες δὲν σᾶς στενοχωροῦν μὲ τὰς ποικίλας ἀπαιτήσεις των ἢ οὔτε δούλος, ἀράξας τὸν πλοῦτον, δρατετενεῖ οὔτε μέριμνα τῶν χρημάτων σας κλέπτει τὸν ὕπνον. Τῷ γὰρ «ἐμπλησθέντι τῷ πλουτήσῃ», λέγει ὁ Ἐκκλησιαστής, «οὐκ ἔστιν ὁ ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνώσαι» (Ἐκκλ. 5, 11).

ΣΤ' Ἴδου τὰ γλυκερὰ τοῦ βίου, ἴδου τὰ περισπούδαστα! Ὅταν κάποιος νυμφευθῆ εἰς τὸν κόσμον, ἀρχίζουν αἱ μέριμναί καὶ τὰ δαπανηρὰ πράγματα. Ἐγκυος ἡ γυνή; Ἐγέννησεν; Ἐγεννήθη τὸ βρέφος; Ἀρχίζει διὰ τὸν ἄνδρα ἡ φροντίς πῶς θὰ ἐκπληρωθῇ τὰς ἐπιθυμίας τῆς γυναικός. Ἐγέννησεν πῆλυ; Ὁ ἀνόητος δυσφορεῖ περὶ προικῶν ἀσχολούμενος. Ἐτέθη ἄρεν; Φαιδρύνεται καὶ χαιρεται ὀλίγον εἰς τὴν χαρὰν τὸν αὐτὴν τὸ βρέφος ἠσθένησεν συμφορὰ διὰ τὸν ἄνδρα. Δὲν παύει νὰ προσκαλῆ τοὺς ἰατροὺς ἢ πολλὰ ὑπόσχηται, ἐὰν τὸ νήπιον σωθῆ ἢ τρέχει κατηφῆς καὶ συναντᾷ τοὺς φίλους καὶ λέγει εὐχρηστέα διότι τὸ βρέφος νοσεῖ ἐὰν πάθῃ κάτι, θὰ αυτοκτονήσῃ. Οἱ φίλοι λυποῦνται. Ὁ δὲ Θεὸς χάρις εἰς τὸ ἔλεός του χαρίζει ζωὴν ἑθεραπεύη τὸ νήπιον, πῆξῃθη, ἐμεγάλωσεν, ἔγενε παιδί τὸ ἀναλαμβάνων διὰφοροὶ διδάσκαλοι καὶ, ὅσον προχωρεῖ εἰς τὴν ἡλικίαν, παιδαγωγεῖται κατὰ κόσμον ἔγινε λοιπὸν νέος, ἔτοιμος διὰ γάμον. Ὁ πατήρ του πάλιν περὶ γάμων ἀσχολεῖται τὰ πάντα ἔτοιμα, ὁ νυμφικὸς θάλαμος στολισμένος, καὶ ἔξαφνα ὁ θάνατος ἤρπασε τὸν νέον ἰαφνίδιος καὶ ἀπαρηγόρητος συμφορὰ διὰ τὸν πατέρα ὁ νέος κηδεύεται, στεναγμοὶ λοιπὸν καὶ ὀδυρμοὶ, ἀτέρχεται εἰς τὸ μῆμα καὶ μοιρολογεῖ, κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν, σείεται δλόκληρος καὶ δέγει τὸ πρόσωπόν (του), ἐπαναλαμβάνων συνεχῶς οἶμοι καὶ καθὼς εἶναι πολὺ πληγωμένους διὰ τὸ κακόν, πολλάκις περιπίπτει εἰς ἀθεράπευτον νόσον, καὶ σιγὰ - σιγὰ φθειρόμενος, εἰς τὸ τέλος, ἐκζητεῖ τὸν θάνατον.

Ζ' Ἀντιληφθῆτε, τιμώτατοι μονασταὶ ἐν Θεῷ, ἀπὸ πόσα πράγματα σᾶς ἠλευθέρωσεν ὁ Χριστός; μάθετε πόσα καλὰ ἐκεκορῆσατε κατανοήσατε τί βίον διάγετε ἰσαγγελος εἶναι ἡ ζωὴ σας. Διότι, καθὼς εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν κοῦτε γαμοῦσι, οὔτε γαμίσονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι εἰσιν ἐν οὐρανῷ οἱ δίκαιοι (Μαθθ. 22, 30), μὲ τὴν αὐτὴν διαγοιγὴν συζῶντες, προγεύεσθε μὲ πόθον τὰ μέλλοντα. Ποῖος, λοιπὸν, δὲν θὰ σας μακαρίσῃ, προτιμησάσας ἀπερίσπαστον βίον; Ποῖος δὲν θὰ ἀπεδέχτο εὐχάριστος τὴν ἐρημικὴν σας ζωὴν; Ποῖος δὲν θὰ ἐπόθει τὴν ἡσυχίαν σας; Συνέδρια διοργανοῦνται εἰς τὰς πόλεις καὶ συζητήσεις περὶ τρόπου ζωῆς. Ποῖος θὰ γεμίσῃ τὰς κοιλίας τῶν χορευτῶν, τῶν θεατρῶν καὶ τῶν αὐλητῶν; Ποῖος θὰ σκορπίσῃ τὸν πλοῦτον εἰς πρῶνομα καὶ μάταια θεάματα; Καὶ ἀπὸ τὴν ἔρευναν τούτων σεῖς, χάρις τοῦ Κυρίου, εἴσατε ἐκτός. Δὲν ὑποκεισθε εἰς τὰς δημοσίας ἢ τὰς πολιτικὰς ὑπερησίας, οὔτε τὸ χεῖρ τοῦ φορολόγου κτυπᾷ τὴν θύραν σας, διὰ νὰ ἀρπάξῃ τὸν φόρον ἢ οὐδεὶς σας σύρει εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπως συμβαίνει,

ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν φυλακὴν θὰ κατοικήσετε σκυφαντηθέντες, οὔτε δεσμὰ θὰ δεχθῶν τὰ πόδια σας, κατηγορούμενοι ψευδῶς διὰ νὰ καταβάλετε δημόσια χρήματα· οὔτε θὰ δεθῶν τὰ χεῖρα σας μὲ σχοινιά διὰ κάποιαν ἀτυχίαν. Δὲν γνωρίζετε σεῖς τὰς ταιλαιωρίας τῶν στρατιωτῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ τοὺς ἀπανθρώπους ἐμπαιγμοὺς τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως· δὲν καταγίνεσθε μὲ τὸ ἐμπόριον, διὰ νὰ συνάξετε μὲ ἐπιπορίας πλοῦτον, διότι γνωρίζετε ὅτι (εἶναι) «προτιμώτερον εἰς τὸν δίκαιον τὸ ἄλιγον ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολλὸν». Δὲν πρόκειται νὰ σᾶς ἐξυπνήσῃ ὁ δαισιότης κατὰ τὴν ἀνάπανσιν σας, βαστάζων τὸ γραμματίον εἰς τὸ χεῖρ, οὔτε νὰ σᾶς προσάγῃ ἐνώπιον τοῦ ἄρχοντος μὲ ἐγγράφους κατηγορίας· οὔτε ἐσθενάζετε, ὡς ὀφείλοντες τόκους πολλούς, ἀλλ' οὔτε ἐφοβήθητε τὴν θάλασσαν, μήπως αἰφνιδίως ἀγριεύσῃ καὶ ἀπολεσθῇ τὸ φορτίον, ὁ δὲ πλούσιος εὐρεθῇ πάραυτα πτωχός.

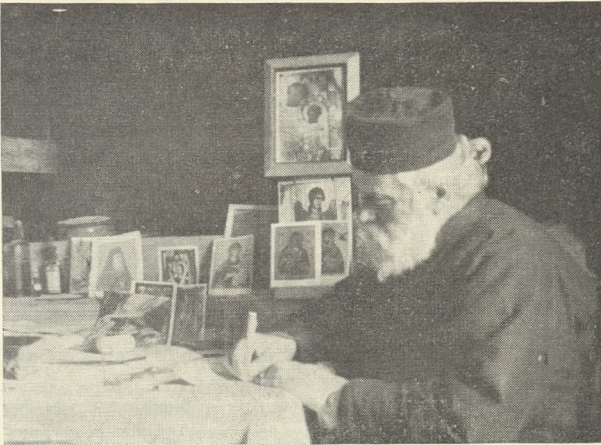
Ἡ Ἄυτὰ εἶναι τοῦ βίου τὰ ἐπιτηδεύματα, αὐτὰ τὰ πράγματα τοῦ θύτου, αὐτὰ ὑπομένουν οἱ ἔγγαμοι. Σεῖς ὅμως ζήτε ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν ἔρημον, μὲ μόνην τὴν φροντίδα τοῦ λαμπροῦ σας βίου· ὡς πόσον ὕψος τιμῆς ἔχει τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν σας σῆμα! Ὡς πόσην εὐωδίαν πνευματικὴν πνέει! Ὡς πόσον μέγα πολίτευμα ἐξελέξατε! Ὅθδεις λόγος δύναται νὰ τὸ ἐξυμνήσῃ! Ὡς τρόπος ζωῆς πού ψηλαφᾷ τὸν οὐρανόν! Ὡς τρόπος ζωῆς πού συνάπτει μὲ τὸν Θεόν! Ὡς τρόπος ζωῆς κατ' εἰκόνα τῶν ἀγγέλων! Ὡς τρόπος ζωῆς πού διασφᾷζει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ! Ὡς πολίτευμα πού ἡ θέσις σου εἶναι παρὰ τῷ Θεῷ! Ὡς πολιτεία διὰ τῆς ὁποίας σώζεται ὁ κόσμος! Ὡς πολίτευμα τιμιώτατον εἰς τὸν Θεόν! Ὅποιος σᾶς μακαρίζει, δικαίως θὰ εἴπῃ «Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδοῖς, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου» (Ψαλμ. 1, 8). Διότι μελετῶντες τὸν νόμον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, (Ψαλμ. 1, 2) «ὡς τὸ ξύλον τὸ περτυεμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἄλλο αὐτοῦ οὐκ ἀπορρηῆσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κατενοδοθήσεται» (Ψαλμ. 1, 3), οὕτω λοιπὸν καρποφοροῦντες μὲ λόγους καὶ ἔργα μετὰ περισσοτέρας παρησιᾶς δύνασθε νὰ λέγετε εἰς τὸν Θεόν· «Καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ, καὶ φραγέτω καρπὸν ἀροδρόνου αὐτοῦ» (*Ἄσμα 4, 16). Διότι ὁ καθένας σας, ἀξιοπρόθετος μονασταὶ διὰ τὸν Θεόν, εἰσθε ἕνας κῆπος, πλουτισμένος μὲ διάφορα εἶδη δένδρων καὶ καλλιεργημένος μὲ τὴν φύλαξιν τῶν ἐντολῶν τοῦ θείου νόμου. Δὲν εἰσθε ἕνα δάσος, διὰ νὰ κατοικήσων ἄγρια θηρία, ἡ αἰμοβόρος συμμορία τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ κῆπος περιφρουρούμενος καὶ ἀσφαλιζόμενος μὲ λίθους τιμίους ἀπὸ τὴν φύλαξιν τοῦ νόμου. Διὰ τοῦτο δὲν ἐγίνετα θηράματα τοῦ διαβόλου, ἀλλ' ἠχμαλωτίσθητε ἀπὸ τὸ δίκτυον τοῦ Χριστοῦ, μέσα ἀπὸ τὴν ἄλμυρὰν θάλασσαν τῆς ἀκαταστασίας τοῦ κόσμου.

τῇ γυναίκαί, καὶ μεμέρισται» (Α΄ Κορ. 6, 33-34). Σεῖς ὅμως, ὡ θαυμαῖοι τοῦ Θεοῦ ἔρασαι, ἀχώριστοι μένετε ἐν αὐτῷ καὶ ἀδιακόπως λέγετε μετὰ πόθου τὸ τοῦ Δαυὶδ· «Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὅπισω σου, ἐμοὶ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ Σου» (Ψαλμ. 62, 9). Λοιπὸν δὲν ἐτρέξατε πίσω ἀπὸ ἀγροῦς ἡ οἰκίας ἡ κάποιαν ἄλλην περιουσίαν, διὰ νὰ τὰ κυριεύσετε καὶ νὰ τὰ οικιοποιήθητε, οὔτε πίσω ἀπὸ παράλογον ἐπιθυμίαν ἡ κατακρίσιν ἡ φιλαγορίαν ἡ μίαν ἄλλην ἀπάτην, ἀλλ' ὅπως ἐγράφη· «Ὅπισω Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου πορεύει καὶ πρὸς αὐτὸν προσκολληθήσῃ» (Δευτ. 10, 20). Αὐτὸ ἀληθῶς σεῖς ἐπράξατε: «Ἵπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι» (Ματθ. 19, 21). Καὶ τὸ νόημα τοῦ λόγου αὐτοῦ, μέσῳ ἡμῶν ἀποκαλύπτεται, τὸν ὅποιον (λόγον) δὲν παρεδρόμισε καὶ ἠρνήθητε τὸν κόσμον καὶ τὰς φροντίδας τοῦ κόσμου, ἐμπιστευθέντες πλήρως τὸν εἰπόντα Θεόν· «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 13).

Ἰ Διὰ τοῦτο εἰσθε ἄξιοι ἐπαίνου καὶ μακαρισμῶν, ἐπειδὴ ὑπετάξατε εἰς τὸν Χριστὸν τὴν ἀπαίδευσαν ἀκοχή, διὰ νὰ μὴ τὴν δουλώσετε μὲ ματαίως καταλαλίας. Ἐπὶ πλέον δέ, διὰ νὰ ἀσκήσετε τοὺς ὀφθαλμούς σας, ὥστε νὰ μὴ ἐπιθυμῶν ξένα πράγματα, τοὺς ἐσσηθίσατε νὰ ὑψώνονται πρὸς τὸν Θεόν, λέγοντες μετὰ τοῦ ἡμνογράφου Δαυὶδ· «Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυριῶν αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς Κύριον τὸν Θεόν ἡμῶν εἰς οὐκ ἐπιτήρησιν ἡμᾶς» (Ψαλμ. 122, 1-2). Τῆσυντες πάλιν τὰς δούσας χεῖρας σας, ἐσσηθίσατε νὰ ἐνατενίζετε ἀκαταπαύτως πρὸς τὸν Θεόν, διὰ καθαρῶν προσευχῶν, διὰ νὰ μὴ γίνωναι αἰτία ἀρπαγῶν καὶ κλοπῶν καὶ πολέμων. Τοὺς δὲ πόδας σας ἐσσηθίσατε νὰ βαδίζουν εὐθείς δρόμους, ἡ εἰς ὅλον Θεοῦ ἡ εἰς μονὰς ἁγίων Πατέρων, διὰ νὰ μὴ, παρασυρόμενοι εἰς τὸ κακόν, κατακρημνίζονται ἐντὸς βόθρων. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν ἐλευθερωμένην ὄσφρησιν, εἶναι σύνηδες διὰ σᾶς νὰ λέγετε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· «Εἰς ὁσμὴν μύρου σου δραμούμεθα» (*Ἄσμα 1, 4). Ἐμάθατε δὲ καὶ τὴν γεῦσιν εἰς πτωχὰς τροφὰς καὶ τὸ πόσιμον ὕδωρ, διὰ νὰ μὴ γίνεσθε ὑποκριταὶ χάριν τῆς κοιλίας, καθότι μάλιστα ἡ παραβάσις τοῦ Ἀδὰμ ἐπράχθη διὰ τῆς γεύσεως. Μὲ ἅλα αὐτὰ καὶ φρογέματα πτωχικά φροεῖτε καὶ τραχέα, φανερόντες τὴν ζωὴν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀσκήσεως συγχρόνως. Εἶναι εὐχάριστον τὸ ψάθιον καὶ ἡ σεμνὴ περιβολὴ ἄνευ πταισμάτων παρὰ τὰ μαλακὰ στρώματα μὲ ἁμαρτίας. Εἶναι γλυκὴ εἰς σᾶς τὸ νὰ ἀκοῦσθε περὶ ἀναστάσεως καὶ φανεράς κρίσεως παρὰ νὰ ἀκούετε αὐλοὺς καὶ κithάρας καὶ ἄπρετα ἄσματα. Σεῖς ἐπιθυμεῖτε τὸν ἐνδοξον θάνατον παρὰ τὴν πολυχρόνιον τρυφήν καὶ ἄσμενον ζωὴν.

* Ἀπόδοσις ἐ.μ.σ.

Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΙΒΗΡΙΤΗΣ

«Ἐάν τε οὖν ζῶμεν
ἔάν τε ἀποθνήσκωμεν
τοῦ Κυρίου ἔσμεν»

(Ρωμ. ιδ', 8)

ΛΕΠΩΝ τις τὸ φύλλον τῆς 15.12.73 τοῦ «Ἐορθ. Τύπου», δύναται κάπως νὰ ἀντιληφθῆ περὶ τῆς μεγάλης καὶ ὁσίας μορφῆς τοῦ κοιμηθέντος ἐν Κυρίῳ τὴν 10ην Δεκεμ-

βρίου Ἱερομονάχου Ἀθανασίου, ἀδελφοῦ τῆς Ἱεράς Μονῆς τῶν Ἱβήρων Ἀγίου Ὁρους. Ἀλλ' αἱ διαστάσεις τῆς πνευματικῆς αὐτῆς προσωπικότητος δὲν καλύπτονται μὲ πρόχειρα ἄρθρα. Χρειάζεται συστηματικὴ μελέτη διὰ νὰ ἀποδοθῆ ὁ π. Ἀθανάσιος. Ἔως τότε ὅμως, ἅς σημειώσωμεν ὡς μικρὸν μνημόσυνον ὀλίγας χαρακτηριστικὰ σκέψεις του.

Ἐνταῦθα θὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ὁ π. Ἀθανάσιος ὅσω ἦτο μέγας, τόσω κατέβαλλε προσπάθειαν ἀποκρυφῶς του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀκολουθῶν τὸ κλασικόν: «λάθε διώσας» καὶ ἐφαρμόζων τὸν λόγον: «ἢ ἀρετὴ φιλεῖ κρύπτεσθαι». Διὰ τοῦτο δυσκόλως θὰ ἠδύνατο κανεὶς νὰ διῶδῃ ὅτι ὄπισθεν τοῦ φιλοσόφου ἀνδρὸς ἐκρύπτετο εἰς ὅσιος ἀσκητῆς, ὅπως ἐγνώρισα τὸν Ἀθανάσιον, ὅστις ὑπὲρ πάν ἄλλα εἶχε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν του τὸ Βασιλειανόν: «ὑπερορᾶν μὲν σαρκός, παρέρχεται γάρ· ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς πράγματος ἀθανάτου».

Διὰ διαδοχικῶν σταδίων καθάρσεως τῆς καρδίας καὶ ἐλλάμψεως τοῦ νοῦ, ἐκινεῖτο εἰς ἐξωκόσμους περιοχάς, ἔνθα συνήθως ἐποίει τὰς διατριβὰς του. Ὁ ὑποφαινόμενος, ὡς μόνος σχεδὸν φίλος του καὶ κοινῶς τοῦ μυστικοῦ βίου του, μαρτυρεῖ ἐν ἀληθείᾳ, ὅτι ἡ ἀδιαλείπτως ἀδολεσχήα του ἦσαν ὅσα ὑπάρχουν μετὰ θάνατον. Ἐβάρει ἀπώλειαν χρόνου νὰ ἀσχολληθῆ μὲ ὅσα «οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον». Ἐβλεπε τὰ γήϊνα, ποὺ

θέλγουν τοὺς πολλοὺς, ὡς «σκιαῖς ἀσθενέστερα καὶ ὄνειρου ἀπατηλότερα». Διὰ τοῦτο πολλάκις εἰς τὰς συνεχεῖς ὁμιλίαις του, πρὸς τὰς χιλιάδας τῶν διερχομένων ἐπισκεπτῶν τῆς Ἱεράς Μονῆς τῶν Ἱβήρων, ἐτόνιζε μὲ ἰδιαίτερον ἔμφασιν, ὅτι «ὅλα τὰ παρόντα εἶναι ἀπάτη, ἀπάτη, ἀπάτη». Συνεπῆς δὲ πρὸς τὰς διδασκαλίας του, ἦτο εἰς ἄκρον ἀκτῆμων, σχεδὸν μονοχίτων, ἀπλούστατος ἐν τῇ ἐμβριθείᾳ του, ἄκακος, πρᾶος καὶ γλυκύς. Ἀφιληθδονος, ἀφιλάργυρος, ἐλεψῶν καὶ τὸ Κελλίον του, ὅπως ἀρμόζει εἰς ἕνα ἐν Χριστῷ φιλόσοφον, πλήρης ἀραχνῶν καὶ διάστικτον ἀπὸ εὐαγγελικὰ καὶ πατερικὰ ρητὰ.

Εἰς πολλοὺς ἀκρατὰς τοῦ π. Ἀθανασίου, εἶχε κάμει ἐντύπωσιν τὸ γεγονός, ὅτι ἤκουον καὶ μετὰ ἔτος ἢ δύο ἔτη τὰ ἴδια σχεδόν, ποὺ εἶχον ἀκούσει κατὰ τὴν προηγουμένην ἐπίσκεψίν των, ὅπερ ἠρμήνευον ὡς στατικότητα πνευματικῆν. Πράγματι, ὁ π. Ἀθανάσιος, ὅταν συνελάμβανε μίαν ὑψηλὴν ἰδέαν, ὡς τοκετόν τινα ἀναλόγου ἐμπειρίας του, διετῆρει αὐτήν, παραλλήλως μὲ ἄλλας, διὰ νὰ τρέφεται πνευματικῶς καὶ τὴν μετέδιδε καὶ εἰς ἄλλους. Ἀλλὰ ἡ συντήρησις τῆς ὑψηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου βιώσεως μαρτυρεῖ ὄχι στατικότητα, ἀλλὰ σταθερότητα ἐν τῷ ὕψει πρὸς ἄλλα σπάνιον. Διὸ καὶ ἔλεγε συνήθως, ὅτι «τὸ θαῦμα ἔγκειται εἰς τὸ νὰ μένεις», δηλαδὴ νὰ στερεώσῃς ἐν τῷ Θεῷ. Ἄλλωστε, ὅταν τις εὐρίσκειται ὑψηλά, διατὶ νὰ μετακινήθῃ; Ἀπὸ τὰς μετακινήσεις καὶ τὰς ἀλλοιώσεις κυρίως πάσχομεν οἱ πάντες, ἐνῶ οἱ Ἅγιοι εἶναι ἀμετακίνητοι. Καὶ οἱ ἄγγελοι ἡμῶν ἀδιαλείπτως τὸν Θεὸν μὲ ἕνα μονολεκτικὸν ἀλληλοῦσι. Ἡ ἐν ἔρωτι καρδιά ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἀγαπᾷ.

Ὁ αἰδίδιμος π. Ἀθανάσιος διετῆρει εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν μνήμην τῆς εὐγενείας τῆς καταγωγῆς του, ὡς τέκνου Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ προεχώρει βαθύτερον. Ἐβλεπε τὸν ἄνθρωπον εἰς τρία

διαδοχικά στάδια γεννώμενον. Ἡ πρώτη γέννησις συνετελείτο εἰς τὸν Νοῦν τοῦ Θεοῦ, πρὸ καταβολῆς κόσμου. Ἡ δευτέρα, διὰ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ, εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἡ τρίτη, ἀπὸ τοῦ κόσμου πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Ἡ ἀναγέννησις διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος εἶναι δυστυχῆς ὄν, τοῦτο, διὰ τὸν π. Ἀθανάσιον, ἀπετέλει πηγὴν ἀνεξαντήτου θεολογίας καὶ ἑκστατικῶν «τραγουδιῶν τοῦ Θεοῦ».

Λοιπὸν, τὰ νοήματα αὐτὰ ἀνεχωρεύοντο εἰς τὴν ψυχὴν του, τὰ ἔζη ἐντόνως, «ἔπασχε τὰ θεία» καὶ κατέληγεν εἰς ἤρεμον καὶ γλυκύτατον κλαυθμόν, ἀναλογιζόμενος τὸ ἀνυπερέβλητον μεγαλεῖον του ὡς «βασίλικου πλάσματος καὶ σοφοῦ δημιουργήματος» γνωστοῦ εἰς τὸν Θεὸν πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πῶς, ἐπομένως, νὰ μὴ παραμένῃ εἰς τὰς θεοποιούσας αὐτὰς ἐμπειρίας καὶ εἰς τὴν θείαν αὐτὴν μακαριότητα; Δι' αὐτὸ καὶ μοὶ ἔλεγε πολλάκις: «μὴ ζητῆς τίποτε ἄλλο, ἀπὸ τὸν Θεόν, εἰμὴ μόνον ἀγαθότητα καὶ φῶς». Καὶ ἀνελύετο εἰς δάκρυα. . .

Ἄλλ' αὐτὸς ὁ πρὸς ἑαυτὸν ἔντονος καὶ ἐν χάριτι πνευματικῶς του θίος δὲν τὸν ἀπέξενωκε ἀπὸ τοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφούς του καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου. Ἡ ἀγάπη του εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἔκαμνε τὴν ψυχὴν του νὰ δονεῖται. Εἰς κάθε ζήτημα Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Ἐθνικὸν συμμετείχε μέχρι πάθους. Ὁ γράφος κατέχει μὲγάλον ἀριθμὸν ἐπιστολῶν τοῦ π. Ἀθανασίου, εἰς τὰς ὁποίας ἀποκαλύπτεται ὄχι ἀπλῶς τὸ ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ ὁ πόνος του καὶ ἡ ἀνησυχία τοῦ Ὁρθοδόξου σκεπτομένου καὶ βιοῦντος δι' ὅλα τὰ ζητήματα. Ὅταν δὲ συνέβαινε νὰ εἶμαι πλησίον του, ἀνέλυε θέματα θεολογικά, ἐκκλησιαστικά, ἔθνικα, γλωσσικὰ μὲ σπανίαν δύναμιν λόγου καὶ γνώσεως, μὲ κραδασμὸν τῆς καρδίας καὶ μὲ μέθεξιν ψυχῆς. Καὶ ἦτο νὰ θαυμάζη κανεὶς τὴν πνευματικὴν ἀλκὴν του, τὴν ρωμαλεότητα τῆς σκέψώς του, τὴν καθαρότητα τῶν νοημάτων του, εἰς θέματα μεγάλα ποῦ ἔθιγον ἀπὸ σκοποῦ, διὰ νὰ ἀκούσω κάτι ἀπὸ τὰς ἁγίας ἐμπειρίας του. Καὶ ὅλα αὐτὰ εἰς ἡλικίαν 87 ἐτῶν, ἀπὸ ἓνα λευκὸν γέροντα, ἡγνισμένον μέσα εἰς τὴν κάμνον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀγάπης διὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον.

Ἐκεῖνον, ποῦ ἐθαύμαζα εἰς τὸν π. Ἀθανάσιον, ἦτο ἡ ἀναλλοίωτος πραότης του καὶ ἡ σταθερότης του ἐπὶ τὰ θεία. Ὅποτε καὶ ἂν τὸν συναντοῦσε κανεὶς, θὰ τὸν ἤκουε νὰ ὀμιλῇ μὲ ἱερὸν πάθος διὰ τὰς «τρεῖς γεννήσεις», διὰ τὴν σωτηρίαν ἐν Χριστῷ, διὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀτέρμονα αἰωνιότητα, διὰ τὴν ἀσύλληπτον καὶ ἄρρητον μακαριότητα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, διὰ τὴν Θεομητορικὴν ἀξίαν τῆς Θεοτόκου Μαρίας. Ἐάν συνέβαινε νὰ τοῦ κάμουν παράπονα δι' ἀπόντας, τοὺς ἐπανέφερε μὲ λεπτὸν τρόπον: «ἐγώ, ἔλεγεν, εἶμαι χειρότερος ἀπὸ

αὐτούς». Καὶ ἔτσι ἀφώπλιζε τοὺς καταλαλοῦντας. Ἡ, ὅταν ἄλλοτε συνομιληταὶ του, τοῦ ὠμίλου διὰ θέματα χαμηλά, ὁ π. Ἀθανάσιος, πάλιν μὲ εὐγένειαν τοὺς μετέφερον εἰς τὴν ἰδικὴν του σφαῖραν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν κατήρχετο, εἰμὴ μόνον διὰ νὰ κλάσῃ τὴν ἀπέραντον πᾶσιν τῶν ἀνθρώπων. . .

Εἰς τὸ σημειωματάριόν του, περὶ οὗ ἔγραψα εἰς τὴν «νεκρολογίαν» του, σημειώνει: «Ὁ ἄορατος κόσμος εἶναι ὁ πραγματικὸς κόσμος, ὁ κατ' ἐξοχὴν κόσμος, ὁ κυρίως κόσμος. Ὁ αἰσθητὸς κόσμος εἶναι ἡ ἔρημος, ἡ ἐξορία μὲ πᾶσαν ἀθλιότητα. Κατατείνωμεν εἰς τοῦτον ἢ εἰς ἐκεῖνον ἀναλόγως τῆς ψυχικῆς μας ὑγείας. Ναί. Καὶ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν».

Ἡ ἔντονος αἴσθησις τῆς διακρίσεως τῶν δύο κόσμων, ποῦ συνέειχε τὸν πεφιλημένον μου Γέροντα Αθανάσιον, ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν τῆς ἀνιχνεύσεως τῆς θείας του ζωῆς. Ὁ σοφὸς καὶ ὁσιος αὐτὸς ἀνὴρ, ὡς «νοῦς ἡγεμὼν κατὰ παθῶν ἐλευθέρων», ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὰ τυραννικὰ πάθη ψυχῆς καὶ σαρκός, βοηθούμενος ἐπὶ τῆς χάριτος τοῦ «Ἰησοῦ του», καὶ διατελὼν εἰς ἀδιάλειπτον ἐργήγορον, ἔζη εἰς «τὸν κατ' ἐξοχὴν κόσμον, ὅπου ἀδιαλείπτως ἐνετράφη. Ἦδη «τῶν ἐσόπτρων λυθέντων», ἐποπτεύει ὅσα δι' ὅλης τῆς ζωῆς του ἠγάπησε καὶ ἐπόθησε, «καθαρώτερον τε καὶ τελεώτερον».

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς μακρᾶς φιλίας μας, ἀπὸ βαθεῖαν ταπεινώσιν, μὲ παρεκάλει νὰ προσευχωμαι μετὰ τὸν θάνατόν του, ἕως ὅτου πεισθῶ, ὡς ἔλεγεν, ὅτι «ἐλυτρώθῃ ἀπὸ τὴν κόλασιν». Ὁμολογῶ, ὅτι μὴ ἦτο ἀδύνατον νὰ κάμω τοιαύτην προσευχὴν. Ἀντιθέτως, παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ μᾶς σκεπάζῃ ὅλους διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ καὶ νὰ ἀναδεικνύῃ Ἀθανασίου πρὸς δόξαν Του καὶ ἀνανέωσιν τοῦ Μοναχισμοῦ, ποῦ κατ' ἐπέκτασιν εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια Ὁρθοδοξία μας εἰς τὴν ὑψηλότεραν ἐκφρασίαν τῆς. Εἰς ἐμὲ δὲ προσωπικῶς νὰ χαρίξῃ τὰ δάκρυά του τὰ ἀείρρα, τὴν βαθυτάτην ταπεινώσιν του, τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Θεόν, τὴν ἐλπίδα του καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Θεοτόκον Μαρίαν, τὴν ἀδιάλειπτον μνήμην διὰ «τὸν κατ' ἐξοχὴν κόσμον» καὶ τὴν βεβαιότητά του, ὅτι ὅλα του τὰ ἔργα «τὸν ὠδήγουν εἰς τὴν γέεναν»!

θ.μ.δ.

ΠΡΟΦΗΤΙΚΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΔΓΑΠΗΣ

ΤΑ τρία πράγματα κυρίως πραγματοποιῶ αὐτὴ τὴν ἀδελφικὴν ἐπικοινωνία.

Α'. Ἡ πρωτοφανῆς κρίσι

τῆς ἐποχῆς μας: Μία κρίσις γενική, καθολική, ἀξαναομένη. Ἀρχισε μὲ μιὰ ἀμφισβήτησι ὠρισμένων παραδεδομένων ἀξιών, καὶ προχωρεῖ ἀκάθεκτα σὲ μιὰ ἀνατροπὴ ὅλων τῶν θεσμῶν τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ μεγαλεπήβολο οἰκοδόμημα τοῦ δυτικοῦ κόσμου τρίζει στὶς βασικὰς δομὰς του — ὁμολογοῦν ὅχι πιά οἱ φιλόσοφοι, ἀλλὰ οἱ οἰκονομολόγοι καὶ κοινωνιολόγοι. Δὲν ἔχουμε μόνο μιὰ ἠθικὴ κρίσι ἀλλὰ καὶ κρίσι δολλαρίου καὶ πετρελαίου καὶ τροφίμων καὶ ρυπάνσεων κ.λ.π. Ἡ ἀξία ἄνθρωπος ἐν γένει εὐρίσκειται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. Βαδίζουμε πρὸς τὸ χάος καὶ πρὸς τὸ ἄγχος — ὁμολογοῦν ἄλλοι. Σύγχρονοι μεγάλοι διανοηταὶ — ὅχι ἠθικολόγοι — ἐξομολογοῦνται: ὁ ἄνθρωπος σήμερα φαίνεται νὰ κατενθύνεται πρὸς τὸ μηδὲν (Γιάσπερς): εἶναι μᾶλλον τὸ τέλος τοῦ πολιτισμοῦ μας (Μαλρώ): μοιάζει μὲ τὸν ταξιδιώτη πὸν ταξιδεύει χωρὶς εἰσιτήριο καὶ χωρὶς ἀποσκευὰς (Σάρτρ): ὁ ἄνθρωπος νοιώθει ὀλίγελα ξένος καὶ ἐξόριστος (Καμύ): μὲ κομμένες τὶς μεταφυσικὰς ῥίζας του ὁ ἄνθρωπος καταποντίζεται (Ἰονέσκο).

Καὶ δὲν εἶναι μόνο ὁ «κόσμος» πὸν περνάει τὴν μεγάλην αὐτὴν δοκιμασίαν τῆς ἀλλοτριώσεως. Καὶ οἱ Ἐκκλησίαι, δυστυχῶς, εὐρίσκονται σχεδὸν σὶδ ἴδιο πλέγμα. Σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς γῆς ἀντὶ νὰ στηρίζουν κλονίζονται καὶ κλονίζονται. Καὶ ἡ ἀνά τὸν κόσμον Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀντὶ νὰ εἶναι ἡ ἄσπιλος Νύφη τοῦ Χριστοῦ, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀρκετὰς διαιρέσεις καὶ πληγὰς καὶ σκάνδαλα. Ἐπιγραμματικὰ δὲ μποροῦσε νὰ πῆ κανεὶς, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία τοῦ βορῶ (σλαβικὴ) πάσχει ἀπὸ διωγμῶν, ἡ Ὁρθοδοξία τοῦ νότιου (ἀφρικανικὴ) πάσχει ἀπὸ λιμῶν, ἡ Ὁρθοδοξία τῆς ἀνατολῆς (πατριαρχεῖα) πάσχει ἀπὸ ὑπο-

βίβασμόν καὶ ἡ Ὁρθοδοξία τῆς δύσεως πάσχει ἀπὸ συσχηματισμόν.

Β'. Ἡ δίψα τῆς Ἀληθείας. Ἐγράψαμε ὅχι μόνον ἄλλοτε, ἀλλὰ καὶ πέρου, γιὰ τὴν Νοσιαλγία τῆς Ὁρθοδοξίας, πὸν παρατηρεῖται σὲ ἀρκετὰ σημεῖα τῆς δύσεως, ἀπὸ ἄτομα καὶ ὁμάδες, ἀπὸ θεολόγους καὶ λαϊκοὺς, κουρασμένους ἀπὸ τὰ ἐγκοσμοκρατικὰ σχήματα τῶν δυτικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἀπὸ τὶς «μοντέρνες θεολογίες». Τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ βαθύτερου νοήματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως διαφυλάχθηκε ἀγνὸ καὶ καθαρὸ ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν χριστιανικὴν παράδοσι, εἶναι ἀξίον πολὺ μεγάλης προσοχῆς καὶ πολὺ σοβαρὰς ἀντιμετώπισεως. Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει κατὶ μεγάλο νὰ εἰπῆ καὶ πρέπει νὰ τὸ εἰπῆ ὅποσοδήποτε, χωρὶς καμμιά καθυστέρησι ἢ ἀναβολή. Πρέπει νὰ δώσῃ μιὰ δυνατὴ καὶ ἔγκυρη καὶ ἐμπράγματι μαρτυρία τῆς σωστικῆς Ἀληθείας σὶδν σύγχρονον παραπαίοντα κόσμον. Ἰδιαίτερα διότι εὐρισκόμεθα σὲ ἐποχὴν ποικίλων διαλόγων καὶ ἐπαφῶν, διεκκλησιαστικῶν καὶ διαχριστιανικῶν κ.λ.π. Καὶ ὅχι μόνον ἐπὶ θεολογικοῦ ἐπιπέδου. Οἱ πάντες διψοῦν ἐναγώνια γιὰ ἀλήθεια καὶ γνησιότητα. Ἰδιαίτερα οἱ νέοι ὅλων τῶν ἀποχρώσεων, πὸν μὲ πάθος γυροῦν καπιο νῆμα στὴ ζωῆ.

Γ'. Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἀνθρώπινων προσπαθειῶν: Ὅσο προχωρεῖ ὁ πολιτισμὸς τῆς δύσεως, τόσο φαίνεται ἡ ἀδυναμία του. Μεγάλοι διεθνεῖς ὀργανισμοὶ καὶ εἰδικὰ ἰνστιτούτα, ὅπως τὸ περίφημον Μ.Ι.Τ. τῶν Η.Π. Α. ὑπογραμμίζουν, ὅτι δὲν εἶναι πολὺ γερὰς οἱ δομὰς τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ ὅτι κατὶ δὲν πάει καλὰ στὴν Βάσι. Παντοῦ ἀποκαλύπεται μιὰ ἀνεπάρκεια τῶν ἀνθρώπινων μεθόδων καὶ συστημάτων, κατὶ σπουδαῖο πὸν δὲν ὑπελογίσθηκε, κατὶ βαθύτερο πὸν δὲν προβλέφθηκε. . . Καὶ αὐτὸ ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου ἐπιπέδου, ἀλλὰ καὶ μέσα σὶδ χριστιανικὰ πλαίσια. Εἴτε πρόκειται γιὰ ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις, εἴτε γιὰ ἰδιωτικὰς θερησκευτικὰς πρωτοβουλίας, εἶναι προφανὲς ὅτι χρειάζεται μιὰ βαθειὰ αὐτοκριτικὴ,

ένας θαρραλέος και ύγιης αυτοέλεγχος, μιὰ ειλικρινέστερη θεμελίωσις, διότι πολλά πράγματα τοῦ πνεύματος ἔχουν καταστήσει πολὺ ἀνθρώπινα.

“Ὅλα τὰ παραπάνω γίνονται ἐπινοώτε-
ρα, τώρα πὺν πλησιάζουμε τὸ τελευταῖο
τέταρτο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος.

Ἐν ὄρει λοιπὸν τῆς σπονδαίας αὐτῆς
φάσεως και μπροσὶτὰ στή Φάτινη τῆς θείας
σαρκώσεως πολλὰ θὰ μποροῦσαν νὰ λε-
χθοῦν γιὰ μελέτη και προβληματισμό, αὐ-
τοεξετάσει και ἀντικριτική, δρθῶσι και ἱε-
ραποστολή. Θὰ προτιμοῦσα ὅμως κάτι ἄλ-
λο νὰ τονίσω στίς κρίσιμες αὐτῆς σιγ-
μές.

Σιροφη πρὸς τὸν Κύριον
ἐξ ὄλης τῆς ψυχῆς και καρδίας.
Αὐτὸ ἐγίνετο σὲ ὄλες τίς κρίσιμες σιγ-
μές τῆς ἱστορίας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ
Θεοῦ. Αὐτὸ ἐκήρυτταν με ὄλη τους τὴ δύ-
ναμι οἱ προφῆται τῆς Π. Διαθήκης. Εἶναι
ἡ μόνη ὁδός. Δὲν εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ,
εἶναι τὸ ἕν, οὔτινος ἔστι χρεία. Σιροφη
πρὸς τὸν ζωντανὸ Θεό, ὄχι τυπικὰ και
κατὰ συνθήκη, ἀλλὰ δυναμικὰ και ἐκ θα-
θέων. Καταφυγή στὸν Παντοδύναμο γιὰ
νὰ σῶσει τὸν καθένα μας και τὸν κόσμο
«ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης». Κινητο-
ποιήσις τοῦ μόνου Δυνατοῦ γιὰ τὸ μεγάλο
θέμα τοῦ αἰῶνος, γιὰ τὸ μεγάλο θαῦμα
πὺν χρειάζεται.

Ἡ θερμὴ προσευχὴ μας αὐ-
τὴ πρέπει νὰ πάρη τὸν χαρακτήρα ἐπι-
στρατεύσεως και κινητοποιήσεως ἀπλῆς
μὲν και σιωπηλῆς και ἀφανοῦς, ἀλλὰ συγ-
χρόνως ἐπιτακτικῆς και φλογερῆς. Οἱ
ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ τὴν προσευχὴν τὴν
ἤθελαν ἐκτενῆ (Πράξ. 12, 5), ἀδιάλει-
πον (Α΄ Θεο. 5, 17), ἀγωνιστικὴν
(Κολ. 4, 12). Και οἱ Πατέρες ἐπέμειναν:
«Νεῦρα τῆς ψυχῆς εἰσιν αἱ προσευχαί, τὰ-
ληθῆς εἰπεῖν, ὡσπερ τὸ σῶμα διὰ τῶν νεύ-
ρων συνέχεται και τρέχει και ἴσταιται και
ζῆ και πέπηγεν...» (Ἰ. Χρυσόστομος).

Σὲ μιὰν τέτοια θερμὴ ἱκεσία θὰ παρα-
καλοῦμε:

Νὰ αἰσθανθῆ ἡ Πατρίδα μας τὴν ἀπο-
στολή και τὸ χρέος τῆς. Ἀντὶ νὰ εἶναι
δουλικὸς οὐραγὸς και πιθηκίζων ἀνιγγρα-

φεὺς ξένων εἰδώλων, νὰ καταφυγῆ ἐν
μετανοία πολλῆ πρὸς τὸν Ανθρωπὴν γιὰ
νὰ γίνῃ πιστὴ διάκονος τῆς Ὀρθοδοξίας,
ὄδηγὸς τῶν ἐν σκότει, κῆρου Χριστοῦ και
γνήσιος.

Νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία μας ἐλευθῆρα και
ἐλευθερώτρια, ταπεινὴ και μαθητεύουσα
διακονοῦσα και ὄχι κατεξουσιάζουσα, θαρ-
ραλέα και προσγειωμένη, οὐσιαστικὴ και
ὄχι τυπολατρικὴ, ειλικρινῆς και υπεύθυ-
ρος, ἐν ἐργηρόρει και ἐν πορείῃ.

Νὰ ἀναγεννηθῆ και νὰ ξαναζωντανέ-
ψῃ ἐν μετανοία και ἐν πίστει, με ἕνα ἄ-
νοιγμα θαθὺ και ἀληθινὸ στὸν ζῶντα Θε-
όν. Νὰ ἔλθῃ τὸ Ἄγιο Πνεῦμα και στὸν
ολαθικὸ βορῶ, και στὴν ὀρθόδοξη Ἀ-
φρικὴ, και στίς κοινότητες Ἐθρώπης και
Ἀμερικῆς και στὰ ἀρχαῖα Πατριαρχεῖα
τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου.

Νὰ αἰσθανθοῦμε ἰδιαίτερα ἐμεῖς οἱ
Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι τὸ βαρῦτατο πνευ-
ματικὸ χρέος μας μετὰ τὸ 1917 και μετὰ
τὸ 1922: μετὰ τὴν τρομερὴ ἀπώλεια τῆς
ολαθικῆς Ὀρθοδοξίας και μετὰ τὴν ἄλλη
φρικτὴ ἀπώλεια τῆς μικρασιατικῆς ὀρθο-
δοξίας.

Νὰ δώση ἡ Ὀρθοδοξία ἕνα μῆνυμα ἀ-
ληθείας και ζωῆς, ἐπισιροφῆς και σωτη-
ρίας στὸν σύγχρονο κόσμο. Νὰ δείξῃ τὸν
Χριστὸ φλογερά και δυναμικὰ στίς πα-
γωμένες ψυχές. Νὰ γίνῃ κῆρουξ ἐνότῆτος
και ἐνσωματώσεως ἐν Χριστῶ, «ἕνα πάν-
τες ἐν ὄσι, ἕνα ὁ κόσμο πιστεύση...». Νὰ
δώση ἄγιους σὲ κάθε χῶρα, σὲ κάθε
πόλι, σὲ κάθε σπῆτι, γνήσιους και ἀνυπό-
κριτους.

Σὰς παρακαλῶ θερμὰ ἄς γίνῃ ἔργο
μας ἡ προσευχὴ. Κάθε βράδν ἰδιαίτερα,
σὲ κάθε σπῆτι, ἄς γίνετῆ αὐτὴ ἡ μυσια-
γωγία μετὰ κραυγῆς ἰσχυρῆς και πιστε-
ως φλογερῆς. Χωρὶς θεῖα Χάρι δὲν γίνε-
ται τίποτε.

Εἶναι ἐπιτακτικὸ τὸ χρέος μας. Εἶναι
πολὺ ἀπαιτητικοὶ οἱ καιροί. Ἄς παρακι-
νοῦμε και ἄλλους, ἀδελφικὰ και θαρρα-
λέα, στὴν ἱερὴ αὐτὴ ἐπισιράτενσι.

Διὰ τῶν πρεσβεῖων τῆς Κεχαριτωμέ-
νης Μητρὸς ἡμῶν Θεοτόκου. Ἀμήν.

ἀ.ἡ.μ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΗΣΙΑ

Η ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ

(ΒΙΒΛΙΟΝ ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΙΝ)

Π. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

Ω

π. ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ εἰς τὸ νέον του αὐτοῦ βιβλίον ἐκθέτει πρῶτον μίαν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν περὶ Ἐκκλησίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀντικατοπτρίζει μέσα εἰς αὐτὴν ὅλην τὴν πορείαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τῆς εὐρωπαϊ-

ἀργά; Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ Παπουλάκος, ὁ Μακρυγιάννης, εἶχαν ἐξαγάγει πρὸ πολλοῦ αὐτὰ τὰ συμπεράσματα. Ἐὰν δὲν τὸ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς, εἶναι σίγουρον, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ γίνωμεν λεία τῆς πολιτισμένης εὐρωπαϊκῆς ἀνθρωποφαγίας καὶ θεοκτονίας, ὁ δὲ κόσμος θὰ ἀποβῆ ἓνα ἀπέραντον σφαγεῖον ψυχῶν. Παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ὑπὸ ἔκδοσιν βιβλίον τοῦ π. Ἰουστίνου, ἀπὸ τὸ κεφάλαιον: «ἀνθρωπιστικὸς οἰκουμενισμός»:

κῆς προόδου, παιδείας, κοινωνίας καὶ τῆς ἐν γένει πνευματικῆς δομῆς τῆς Εὐρώπης. Μέσα εἰς τὰ πλαίσια αὐτὰ τοποθετεῖται καὶ ὁ σύγχρονος οἰκουμενισμός, ὁ ὁποῖος, διὰ τὸν συγγραφέα, δὲν εἶναι τυχαῖον φαινόμενον, ἀλλὰ γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ γυμνοῦ ἀνθρωπισμοῦ του.

Πρόκειται, εἰς τὴν πραγματικότητα, περὶ μᾶς προφητικῆς κραυγῆς, παρομοίας μὲ ἐκείνην τοῦ Δοστογιεύφσκυ καὶ τοῦ Σπένγκλερ, ἡ ὁποία, ὅμως, θὰ παραμείνῃ ἀκατανόητος διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν πνευματικὴν εὐαισθησίαν διὰ τὰ προφητικὰ μηνύματα καὶ τὴν τραγικότητα τῆς στιγμῆς, ποὺ ζῶμεν.

Τὸ βιβλίον τοῦ π. Ἰουστίνου τελειώνει μὲ ἀποσπάσματα ἀπὸ ἀνέκδοτον κείμενον τοῦ γνωστοῦ Νικολάου Ἀκριδός, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ μὲ μίαν ἀποκαλυπτικὴν γλῶσσαν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Σημειωτέον ὅτι, τὸ κείμενον αὐτοῦ τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου, ἐγγράφη εἰς τὸ Νταχάου, εἰς τὸ θυσιαστήριον αὐτὸ τῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποῖου «οἱ ἱερεῖς ἦσαν οἱ διανοούμενοι τῆς Εὐρώπης», κατὰ τὸν Γάλλον Ζίντ. Ὡς ἐκ τούτου ἀποκτᾶ ἀξίαν μᾶς μαρτυρίας ἐξαιρετικῆς σημασίας.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἔχει ὀδηγήσει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Θὰ μᾶς βοηθήσῃ τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον νὰ ἐξαγάγωμεν μερικὰ συμπεράσματα ἕως ὅτου δὲν εἶναι

«Ὁ σύγχρονος «διάλογος τῆς ἀγάπης», ὁ ὁποῖος συντελεῖται ὑπὸ μορφῆν γυμνοῦ συνασθηματισμοῦ, εἶναι εἰς τὴν πραγματικότητά ὀλιγόπιστος ἄρνησις τοῦ σωτηριώδους «ἀγιασμοῦ πνεύματος καὶ πίστεως ἀληθείας» (Β΄ Θεσσ. 2, 13), δηλαδὴ τῆς μοναδικῆς σωτηριώδους «ἀγάπης τῆς ἀληθείας» (Β΄ Θεσσ. 2, 10).

Ἡ οὐσία τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἡ ἀγάπη ζῆ καὶ ὑπάρχει ἀληθεύουσα. Ἡ Ἀλήθεια εἶναι ἡ καρδιά ἐκάστης θεανθρωπίνης ἀρετῆς, ἐπομένως καὶ τῆς ἀγάπης. Καὶ ἐκάστη ἐξ αὐτῶν κηρύττει καὶ εὐαγγελίζεται τὸν Θεάνθρωπον Κύριον Ἰησοῦν, ὡς τὸν μόνον ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ σάρκοσις καὶ ἡ εἰκὼν τῆς θείας Ἀληθείας, δηλαδὴ τῆς Παναληθείας. Ἐὰν τυχὸν οὐκ ἦτο ἡ Ἀλήθεια, ὅτιδήποτε ἄλλο καὶ ὄχι Θεάνθρωπος Χριστός, αὕτη θὰ ἦτο μικρὴ, ἀνεπαρκῆς, πεπερασμένη, θνητὴ...

Εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωὴ εἶναι ὁμοῦσα: ἡ Ἀλήθεια ἡ αἰώνιος καὶ ἡ Ζωὴ ἡ αἰώνιος (πρβλ. Ἰωάν. 14, 6΄ 1, 4.17). Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, αἰξάνει ἀκαταπαύστως διὰ τῆς Ἀληθείας Του, εἰς τὰς θείας ἀπεραντοσύνας: ἀξά-ναι μὲ ὅλον τὸ εἶναι του, μὲ ὅλην τὴν διάνοιάν του, μὲ ὅλην τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ψυχὴν του. Ἐν Χριστῷ οἱ ἄνθρωποι ζῶμεν, «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ», διότι μόνον ἔτσι δυνάμεθα

νά «αυξήσωμεν» εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, «ὃς ἐστὶν ἡ Κεφαλὴ, ὁ Χριστός». (Ἐφ. 4, 15). Τοῦτο πραγματοποιεῖται πάντοτε «σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις», (Ἐφ. 3, 18) πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Λέον νὰ μὴ ἀπατώμεθα: ὑπάρχει καὶ ὁ διάλογος τοῦ ψεύδους, ὅταν οἱ διαλεγόμενοι συνειδητῶς ἢ ἀσυνειδήτως ψεύδονται ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον. Τοιοῦτοι διάλογοι εἶναι οἰκτεῖοι εἰς τὸν «πατέρα τοῦ ψεύδους», τὸν διάβολον, «ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ» (Ἰωάν. 8, 44). Οἰκτεῖοι εἶναι καὶ εἰς ὄλους τοὺς συνερογάτας του, ὅταν αὐτοὶ θελήσουν νὰ πραγματοποιήσουν τὸ καλὸν των διὰ τὸν κακῶν, νὰ φθάσουν εἰς τὴν «ἀλήθειάν» των μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ψεύδους. Δὲν ὑπάρχει «διάλογος τῆς ἀγάπης» ἄνευ τοῦ διαλόγου τῆς Ἀληθείας. Ἀλλῆως, τοιοῦτος διάλογος εἶναι ἀφύσιχος καὶ ψευδής. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἐντολή τοῦ Ἀποστόλου ζητεῖ νὰ εἶναι «ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος» (Ρωμ. 12, 9).

Ὁ αἰρετικο-ὀυμανιστικὸς χωρισμὸς καὶ ἡ διαίρεσις τῆς Ἀγάπης ἀπὸ τῆς Ἀληθείας εἶναι ἄπλῶς σημεῖον ἐλλείψεως τῆς θεανθρωπίνης πίστεως καὶ τῆς ἀπολεσθεσίσης πνευματικῆς θεανθρωπίνης ἰσορροπίας καὶ ὀρθοφροσύνης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τοῦτο δὲν ἦτο ποτέ, οὔτε εἶναι, ἡ ὁδὸς τῶν Πατέρων. Ὁ Ὁρθόδοξοι μόνον ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι «σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις» ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀγάτῃ, ἔχουν καὶ ἀναγγέλλουν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν Ἀποστόλων ἕως τῆς σήμερον, αὐτὴν τὴν θεανθρωπίνην σωτηριώδη ἀγάπην πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸς ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ γυμνὸς ἠθικιστικὸς μινιμαλισμὸς καὶ ὁ ἀνθρωπιστικὸς εἰρηνισμὸς τοῦ συγχρόνου οἰκουμενισμοῦ πράττουν ἐν μόνον πράγμα: φέρουν εἰς φῶς τὴν φημιστικὰς οὐμανιστικὰς εἰζας των, δηλαδὴ τὴν ἀρρωστημένην φιλοσοφίαν των καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπων καὶ «κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων (Κολ. 2, 8) ἀνίσχυρον ἠθικὴν των. Φανερόνουν, ἐπὶ πλέον, τὴν κρίσιν τῆς ἀνθρωπιστικῆς πίστεώς των εἰς τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν δοκητιστικὴν ἀναισθησίαν των διὰ τὴν ἰστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ διὰ τὴν ἀποστολικὴν καὶ καθολικὴν συνέχειάν της ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καὶ ἐν τῇ χάριτι. Ὁ δὲ ἀποστολικο-ἀγιοπατερικὸς θεονοῦς καὶ ὀρθοφροσύνη εὐαγγελίζεται, διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ: «Ἡ πίστις γὰρ βάσις ἐστὶ τῶν μετ' αὐτὴν, ἐλπίδος λέγω καὶ ἀγάπης, βεβαίως τὸ ἀληθὲς ὕφεστώσα» (PG. 90, C. 1189 A).

Εἰς τὴν ἐρώτησιν: τί εἶναι ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία ἐγέννησεν ἓνα τοιοῦτον οἰκουμενισμὸν; ἀπαντᾷ

ὡς ἐξῆς ὁ Νικόλαος Ἀχρίδος, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου:

«Εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ σοφία. Ἀμφότερα δὲ ἀνθρώπινα, ἡ ἀνθρωπίνῃ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ σοφία. Καὶ τὰ δύο προσωποποιῶνται εἰς τὸν πάπαν καὶ εἰς τὸν Λούθηρον. Τί εἶναι, λοιπόν, ἡ Εὐρώπη; Ὁ πάπας καὶ ὁ Λούθηρος. Χορτασμένοι αἱ ἀνθρώπινα ἐπιθυμία εἰς τὸ ἔπακρον καὶ χορτασμένοι αἱ ἀνθρώπινα σοφία εἰς τὸ ἔπακρον. Ὁ εὐρωπαϊκὸς πάπας εἶναι ἡ ἀνθρωπίνῃ ἐπιθυμία τῆς ἐξουσίας. Ὁ εὐρωπαϊκὸς Λούθηρος, εἶναι ἡ ἀνθρωπίνῃ θέλησις, ὅπως τὰ πάντα ἐξηγηθοῦν μὲ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ πάπας ὡς ὁ κυρίαρχος τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἐπιστήμων ὡς κυρίαρχος τοῦ κόσμου. Τοῦτο εἶναι ἡ Εὐρώπη εἰς τὸν πυρῆνα της, ὄντολογικῶς καὶ ἱστορικῶς. Τὸ ἓνα σημαίνει παράδοσιν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ πῦρ, τὸ ἄλλο σημαίνει παράδοσιν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ ὕδωρ. Διότι τὸ ἓνα σημαίνει τὴν ἄρνησιν τῆς πίστεως, τὸ δὲ ἄλλο τὴν ἄρνησιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως εἰς τὸ σῶμα τῆς Εὐρώπης ἐνεργεῖ ἤδη μερικοὺς αἰῶνας τὸ πονηρὸν πνεῦμα...

... Εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἦλθε μία νέα γενεὰ Εὐρωπαίων, ἡ ὁποία ἤνωσε τὴν ἐπιθυμίαν μὲ τὴν σοφίαν, διὰ τοῦ ἀθεϊσμοῦ, καὶ ἀπέρριψε τὸν πάπαν καὶ τὸν Λούθηρον. Τώρα πλέον οὔτε κρύπτεται ἡ ἐπιθυμία οὔτε εἰταινεῖται ἡ σοφία. Ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ σοφία ἐστεφανώθησαν εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ ἔτσι συνήφθη ἓνας γάμος, ὁ ὁποῖος οὔτε Ρωμαιοκαθολικὸς εἶναι, οὔτε Λουθηρικὸς, ἀλλ' ὀφθαλμοφανῶς καὶ δημοσίως σατανικὸς...

Ὡ, ἀδελφοί μου, δὲν τὸ βλέπετε ὅλοι αὐτό; Δὲν ἔχετε αισθανθῆ τὸ σκότος καὶ τὸ ἔγκλημα τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα σας; Θέλετε μὲ τὴν Εὐρώπῃ νὰ εἰσθε ἡ μὲ τὸν Χριστόν; Μὲ τὸν θάνατον ἢ μὲ τὴν ζωὴν; Αὐτὰ τὰ δύο ἔθεσε παλαιὰ ὁ Μωϋσῆς ἐνώπιον τοῦ λαοῦ του. Καὶ ἐμεῖς, αὐτὰ τὰ δύο θέτομεν ἐνώπιόν σας. Νὰ ξευρέτε: ἡ Εὐρώπη εἶναι ὁ θάνατος, ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωὴ. Ἐκλέξτε τὴν Ζωὴν διὰ νὰ ζήσετε εἰς τοὺς αἰῶνας...».

μετάφρασις ὑπὸ ἀ.ἀ.ρ.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ:

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος νὰ διορθωθῇ εἰς τὴν 1ην σελ. 5ην σειρᾶν, ἀπὸ «λυπούμεθα» εἰς «λυτρούμεθα». Ὡσαύτως εἰς τὴν 31ην σελ. σειρ. 24, νὰ γραφῇ: «ἐκουσίως ἐξαφανιζομένου ἐντός... ἁγιοπνευματικῆς σοφίας».

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: ΣΩΤ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ - ΠΕΡ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ
ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ 14, ΤΗΛ. 536.910 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΛΟΘΟΙΚΗ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΞΗ
ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

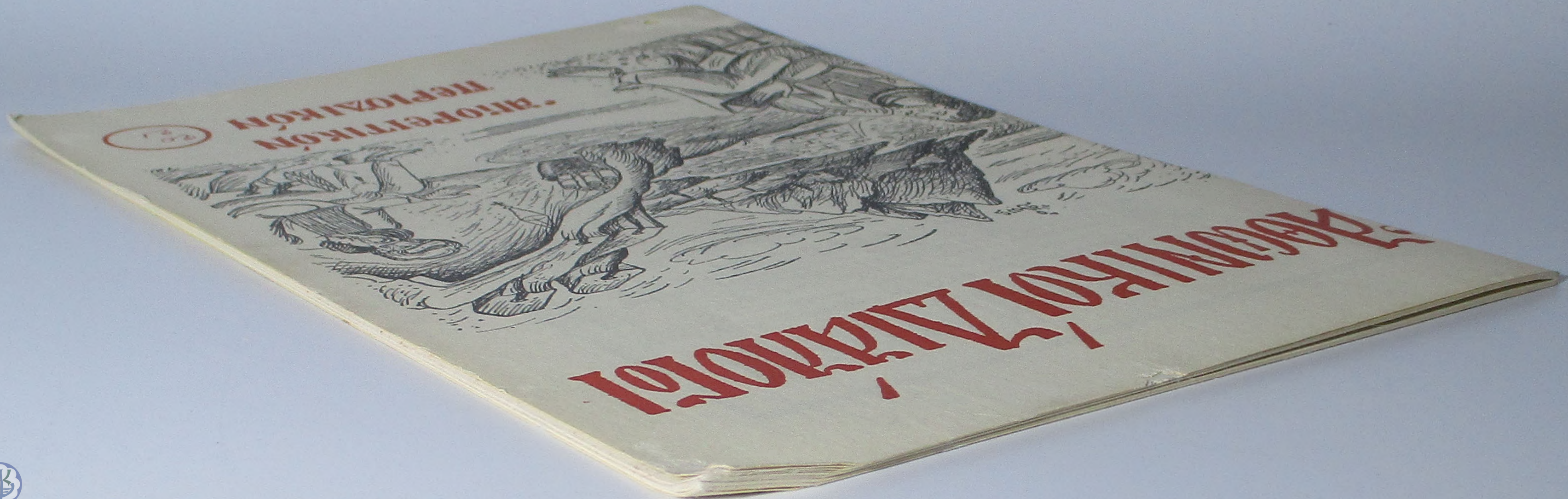
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΤΕΡΤΙΑΡΙΟΝ

ΣΟΥΡΗΝΟΙ ΝΑΥΤΟΙ

ΠΡΟΠΕΤΤΙΚΟΝ

Παραμυθιές

Παραμυθιές
Παραμυθιές

99

